

БИД Портфолио

www.bid-projekt.eu

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия.

Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

BID-Portfolio für Pflegehaushaltshilfen und PersonenbetreuerInnen aus Osteuropa

Liebe Betreuungskräfte,

Sie sind nach Deutschland oder Österreich gekommen, um dort als Pflegehaushaltshilfe bzw. als PersonenbetreuerIn zu arbeiten. Oder Sie haben noch vor, dies zu tun. Sprachkenntnisse und interkulturelle Sensibilität sind in Ihrem Beruf von ganz besonders großer Bedeutung.

Das **BID-Portfolio** hilft Ihnen, Ihre Deutschkenntnisse einzuschätzen und zu verbessern. Dabei ist wichtig zu wissen, dass (a) die Portfolio-Materialien nicht für Anfänger geeignet sind, d.h. Grundkenntnisse im Deutschen sind Voraussetzung, und (b) dass das BID-Portfolio kein Lehrbuch zum Deutschlernen enthält, d.h. kein klassischer Sprachkurs ist. Stattdessen handelt es sich um individualisierte, berufsbegleitende Materialien für PersonenbetreuerInnen (Österreich) bzw. Pflegehaushaltshilfen (Deutschland), die das Deutschlernen im und für den Beruf unterstützen. Dabei werden alle Beteiligten in den Lernprozess einbezogen, nicht nur Sie als Betreuungskraft, sondern auch die betreute Person, ihre Angehörigen oder Vermittlungsagenturen. Alle Beteiligten tragen zur Individualisierung der Materialien bei, auch wenn Sie als Betreuungskraft selber im Zentrum stehen. Denn: Sie nutzen das Portfolio zur Reflexion bzw. Dokumentation Ihrer Kompetenzen und Lernfortschritte, Sie können einzelne Lerneinheiten durcharbeiten und sprachliche wie berufliche Informationen nachschlagen.

Das Portfolio besteht aus drei großen Kategorien:

- I. Wer bin ich? Was kann ich?
- II. Wie lerne ich weiter?
- III. Was muss ich für meinen Beruf wissen?

In Teil I finden Sie einen **objektiven** und einen **subjektiven Selbsteinstufungstest** und deren **Auswertung**, der zugleich Hinweise enthält, wo und wie Sie beim Deutschlernen ansetzen und weitermachen sollen.

Teil II enthält **fünf Module zum selbständigen Deutschlernen**. Die von Ihnen betreute Person und deren Angehörige werden in den Lernprozess einbezogen. Die Module wie das ganze Portfolio sind zweisprachig: Das, was Sie nicht unbedingt aktiv im Alltag in Deutschland oder Österreich brauchen, ist in Ihrer Muttersprache übersetzt, was Ihnen eine Lernerleichterung bieten soll. Zu den Modulen gehören auch **Sprachdossiers**, die ergänzende Materialien zu den Modulen sowie übergreifende Lernhinweise und Lernhilfen enthalten. Weiters gibt es **Hörtexte** – in Form einer Audiodatei zum Download –, ein **Spiel mit zusammengesetzten Wörtern** (Komposita) aus allen Modulen und ein **Lerntagebuch**, in das Sie Ihre Lernerfahrungen notieren können – gern in Ihrer Muttersprache.

Teil III besteht aus **Infodossiers** mit wichtigen Informationen zum Berufsbild, zum rechtlichen Status, zur Konfliktbewältigung etc. von Pflegehaushaltshilfen bzw. PersonenbetreuerInnen. Die Infodossiers (wie auch die Sprachdossiers) liegen komplett in Ihrer Muttersprache vor. Die Infodossiers sind darüber hinaus in zwei Varianten vorhanden: einmal auf Deutschland und einmal auf Österreich bezogen.

Damit Sie einfach durch das Portfolio navigieren könne, sind

- Hinweise auf die **Infodossiers** mit markiert,
- Hinweise auf die **Sprachdossiers** mit markiert.

Wichtig:

Sie müssen die Lernmodule nicht der Reihe nach von 1 bis 5 durcharbeiten, sondern können – je nach Bedarf und nach Ergebnis der Einstufungstests – an den Stellen beginnen, die für Sie besonders wichtig sind.

Noch ein paar allgemeine Worte zum BID-Portfolio:

Das BID-Portfolio geht über das reine Deutschlernen hinaus: Ziel ist vor allem eine Verbesserung der Arbeits- und Lebensqualität für die betreuten Personen wie die Betreuungskraft, deren Berufsausübung so nicht nur kommunikativ befriedigender, sondern auch selbstbewusster und professioneller erfolgen kann, da sie eben auch über ihre Rechte und Pflichten informiert wird.

Entscheidend für dieses Portfolio-Konzept ist dabei unter anderem, dass konsequent die Muttersprache der Betreuungskräfte genutzt wird, etwa um komplexe berufsbezogene Inhalte zu vermitteln oder die eigenen Kompetenzen genau einzuschätzen. Deshalb ist es auch wichtig, die jeweils passende zweisprachige Fassung der Portfoliomaterialien herunterzuladen und auszudrucken; die rein deutschsprachige Version dient insofern nur für Mittler – etwa Agenturen oder Angehörige –, damit diese einschätzen können, was in den fremdsprachigen Passagen steht.

Obwohl man auch nur einzelne Teile des BID-Portfolios – etwa den Selbsteinstufungstest, einzelne Lerneinheiten (Module) oder die Infodossiers – nutzen kann, empfiehlt sich der Ausdruck der *gesamten* Materialien. Diese sind dann in einem **Ringbuch oder Aktenordner** abzuheften, so dass man immer wieder einzelne Seiten ergänzen kann, z.B. mit Eintragungen in das Lerntagebuch zu Vokabeln und Sätzen, die man neu gehört bzw. gelernt hat.

Zu finden sind die Materialien sowohl über die Projektwebsite www.bid-projekt.eu als auch über das „Online-Center für den fach- und berufsbezogenen Unterricht“ (www.idial4p-center.org), wo auch der Selbsteinstufungstest in einer Online-Version sowie zahlreiche weitere Materialien zum fach- und berufsbezogenen Deutschlernen aus verwandten und anderen Bereichen zugänglich sind. Diese Materialien werden regelmäßig ergänzt und aktualisiert.

Und ein paar Worte zum Projektintergrund:

Das BID-Portfolio ist entstanden im Rahmen des von der EU geförderten Projektes „BID – BetreuerInnenqualifizierung in Deutsch“ (Laufzeit: 01.11.2012 bis 31.10.2014), einem Folgeprojekt von „IDIAL4P: Fachsprachen für die Berufskommunikation“ (Laufzeit: 01.1.2009 bis 31.12.2010).

Das Projektkonsortium bestand aus zehn Einrichtungen aus acht Ländern: Bulgarien, Deutschland, Österreich, Polen, Rumänien, der Slowakei, Tschechien und Ungarn, die schwerpunktmäßig für unterschiedliche Arbeitspakete verantwortlich waren. Für die Evaluierungen und Erprobungen der einzelnen BID-Produkte und des Gesamtportfolios konnten weitere Spezialisten gefunden werden, die auch als assoziierte Partner im Projekt mitgewirkt haben. Die Projektkoordination oblag dem ibw - Institut für Bildungsforschung der Wirtschaft (ibw) Wien.

Das BID-Team wünscht Ihnen viel Erfolg beim Lernen!

BID – BetreuerInnenqualifizierung in Deutsch:

Idee und Gesamtkonzeption: Matthias Jung (IHK Düsseldorf und Berlin e.V.) und Annegret Middeke (FaDaF e.V.)

Portfolio-Koordination: Silvia Seyer-Weiß (ibw), Mariana Tcholakova (SOL Communications), Dafinka Georgieva-Meola (FaDaF e.V.)

Verantwortlich für die einzelnen Portfolio-Teile:

Teil I: **Selbsteinstufung:** IHK Düsseldorf und Berlin e.V. (unter Anleitung von Matthias Jung)

Teil II: **Lernmodule:** FaDaF e.V. (unter Anleitung von Annegret Middeke), **Sprachdossiers:** IHK Düsseldorf und Berlin und FaDaF e.V. (unter Anleitung von Matthias Jung und Annegret Middeke)

Teil III: **Infodossiers:** WIFI International (unter Anleitung von Adele Cechal und Maria Nagy)

Übersetzungen:

Bulgarisch: SOL Communications GmbH (Tsenka Preys, Tanya Tsocheva)

Polnisch: Stowarzyszenie REFA Wielkopolska (Beate Nowaczyk)

Rumänisch: ANUP – International (Ileana Boeru)

Slowakisch: Arcidiecézna charita Košice (Michael Klas)

Tschechisch: Commservis.com, s.r.o. (Martina Honsová)

Ungarisch: Pflege Team 24 GmbH (Anna Lafferton, Michaela Stiller)

Korrektorat: Annett Eichstaedt

Hörtexte: Anara Smagulova

Zeichnungen und Piktogramme: Sonja Franken

Layout: WebArtGraphic.com, Bulgarien

Кой съм аз? Какво мога?

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Кой съм аз? Какво мога?

1.1 Това съм аз

- Данни за лицето
- Това е моят дом
- Важните за мен хора
- Хоби и занимания за свободното време
- Разни (индивидуална част)

1.2 Това мога

- Квалификации / Автобиография
- Свидетелства и сертификати (Копия)
- Познания по немски език (самостоятелна преценка)
- Тест за самоопределяне на нивото по немски език
- Оценяване на познанията по немски език
- Нови квалификации и познания

Указания за работа с първа част на БИД-портфолиото:

Целта на първата част на БИД-Портфолиото е Вашето представяне. От една страна Вие трябва сам да се представите (1.1. Това съм аз), от друга – да докажете чрез познания и сертификати каква е квалификацията Ви за работа като личен асистент („Haushaltspflegehilfe“ – личен асистент в Германия, или Personenbetreuerin - личен асистент в Австрия), както и какви са познанията Ви по немски език (1.2.. Das kann ich).

Частта с информация за Вас и снимки ще Ви помогне да представите себе си пред лицето, за което вече се грижите. Втората част ще Ви бъде от полза по-скоро при кандидатстването за работа като личен асистент.

Двете разделения на първата част на портфолиото са създадени така, че може постоянно да ги допълвате с нови информации и снимки (например нов албум със снимки и коментари) или с нови документи (сертификати и свидетелства за работа). Тестовите за самоопределяне на владее на немски език също може периодично да ги повтаряте, за да видите какъв е Вашият напредък. При попълването на следващите страници може да използвате речник (хартиен или дигитален), за да сте сигурни в правилното използване на немските думи.

1.1 Das bin ich

Infos zur Person

Mein Name: _____

Ich heiße: _____

BILD

Ich bin: _____

(Qualifikation/Status)

BILD

Mein Alter: __ Jahre

Ich bin ____ Jahre alt .

BILD

1.1. Das bin ich

mein Zuhause:

Flagge

Mein Land: _____

Ich komme aus _____

Kleine Karte zur Lage oder Bild

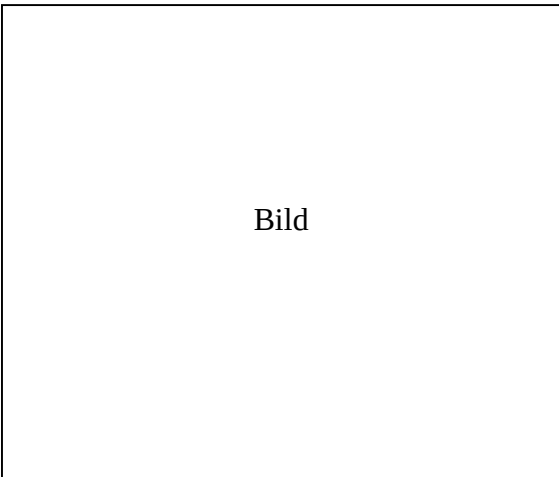

Aus dieser Stadt komme ich:

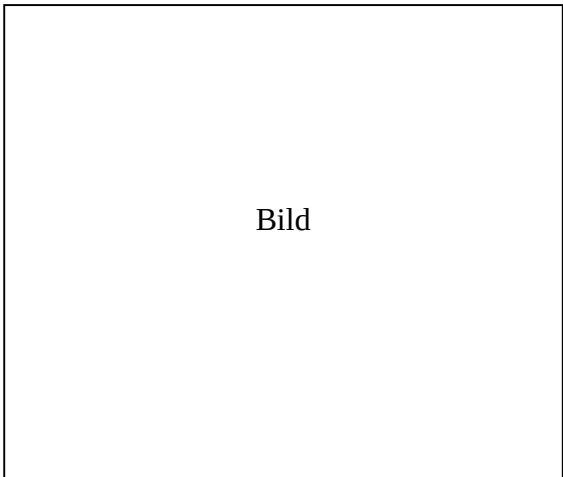
Mein/e Stadt heißt: _____

So sieht meine Wohnung / mein Haus aus:

Bild

Bild

1.1. Das bin ich

Diese Menschen sind mir wichtig (Familie, Partner, Freunde)

Моля, попълнете тази страница самостоятелно чрез снимки, думи
(използвайте речника за да сте сигурни кой род е съответната немска дума
(der, die, das) и ги попълнете върху линиите. Внимавайте с окончанието „-е“,
което се добавя при женски род („Meine Tochter“) и не се добавя при думите от
мъжки род („Mein Sohn“).

Mein/e _____

Mein/e _____ heißt _____

BILD 1

Mein/e _____

Mein/e _____ heißt _____

BILD 2

Mein/e _____

Mein/e _____ heißt _____

BILD 3

Mein/e _____

Mein/e _____ heißt _____

1.1. Das bin ich

Hobbies und Freizeit

Моля попълнете самостоятелно тази страница чрез снимки и други изображения. Използвайте речника, за да сте сигурни кой род е съответната немска дума (der, die, das), и нанасяйте думите върху линиите.

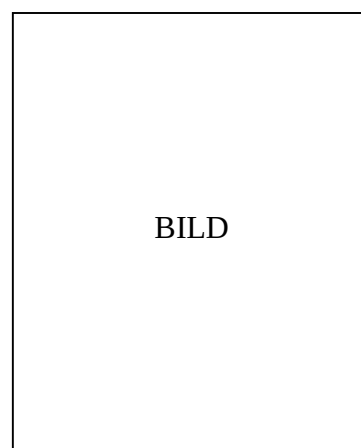
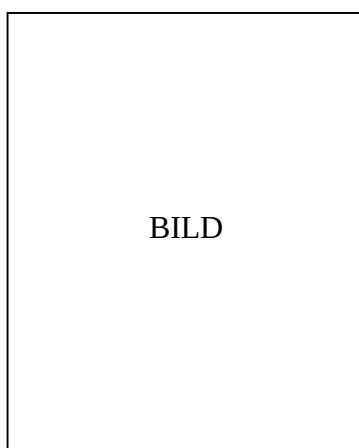
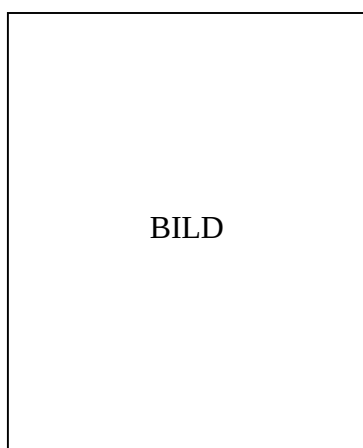
1.1. Das bin ich

Dies & Das

Тази част от портфолиото можете да оформите по Ваше желание – с кратки текстове, Ваши снимки, снимки на родния Ви град, държава, на семейство Ви и т.е. Може да опишете места в Австрия / Германия, които вече познавате, да изброите Вашите хобита, любими места за почивка и т.н. Прикрепете тази част директно към Вашето портфолио.

Texte über sich

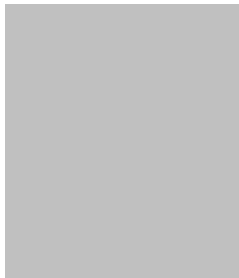
Bilder (Bitte immer in der Zeile darunter auf Deutsch beschriften!):

1.2. Das kann ich

Meine Qualifikationen: Lebenslauf (CV)

ANGABEN ZUR PERSON

Name

Vorname

Adresse

Telefon

mobil

Email

Staatsangehörigkeit

BERUF

BERUFSERFAHRUNG

von: bis:

von: bis:

von: bis:

von: bis:

SCHUL- UND BERUFSBILDUNG

von: bis:

von: bis:

von: bis:

von: bis:

PERSÖNLICHE FÄHIGKEITEN

Muttersprache(n)

Weitere Sprache(n),
Sprachniveau

Führerschein, Klasse
Sonstiges

ANLAGEN

Qualifikationsnachweise

Im folgenden bitte alle

- Schulzeugnisse,
 - Arbeitsbescheinigungen,
 - Praktikumsnachweise etc.
- abheften .

Дневник

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Тестове за самооценяване на познанията по немски език

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Тест за самоопределяне на нивото по немски език

Субективен

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Самооценяване на познанията по немски език

Как преценявате познанията си по немски език? Моля, отбележете и сумирайте накрая събраните точки.

1. Разбирам какво ми казва човека, за когото се грижа, когато извършваме хигиенни дейности.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 1

2. Разбирам какво ми казва човека, за когото се грижа, когато го къпя и преобличам.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 1.

3. Мога да разговоря с човека, за когото се грижа, докато полагам грижи за тялото му, дори и когато не съм сигурен/на, че той/тя ме слуша.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 1.

4. Знам немските наименования на различни заболявания.

Много (3)	Някои (2)	Никои (0)

Упражня по тази тема - в:
Модул 1, 4 und 5.

5. Знам немските наименования на различни средства за грижа за косата и тялото.

Много (3 т.)	Някои (2 т.)	Никои (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 1.

6. Мога да разговарям с човека, за когото се грижа, относно храната, която му/й приготвям.

Много добре (2 т.)	Добре (1)	Не мога (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 1.

7. Мога да дискутирам с човека, за когото се грижа, теми, свързани с яденето и различни готварски рецепти.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 2.

8. Мога да обсъждам с човека, за когото се грижа, теми, свързани с това, какво е необходимо да напазарувам.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 2.

Общ брой точки на тази страница: _____

9. Мога да обсъждам с човека, за когото се грижа, теми, свързани с прането.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 2.

10. Мога да обсъждам с близките на човека, за когото за грижа, условията, при които работя.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 4.

11. Мога да обсъждам и лични теми с човека, за когото се грижа.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 3.

12. Мога да почета на човека, за когото се грижа, някой откъс от книга, писмо или вестник.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 3.

13. Мога да играя и обсъждам различни игри с човека, за когото се грижа.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 3.

14. Мога да напиша бележка или кратко писмо до близките на човека, за когото се грижа.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 4.

15. Разбирам, когато човека, за когото се грижа, ми разказва за неговото минало.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 3.

16. Мога да обсъждам здравословното състояние на човека, за когото се грижа, с неговите близки, както и да дискутирам необходимите действия, необходими да се предприемат относно неговото здравословно състояние.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 4.

17. Мога да разговарям по телефона с близките на човека, за когото се грижа.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражня по тази тема - в:
Модул 4.

Общ брой точки на тази страница: _____

18. Разбирам човека, за когото се грижа, когато ми разказва как се чувства или се оплаква какво го боли.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

19. Знам понятията по немски език за различни заболявания и здравословни оплаквания (например главоболие, отпадналост).

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

20. Мога да разговарям по телефона с различни институции и с лекаря, на човека, за когото се грижа.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

21. Мога да подавам информация относно състоянието на човека, за когото се грижа, относно неговото състояние.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

22. Мога да извикам по телефона такси или спешна помощ.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

23. Мога да съставям и дълги изречения на немски език.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

24. Мога да изразявам желания и надежди на немски език.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

25. Правя разлика между говоренето на „ти“ и на „Вие“.

Много добре (2 т.)	Добре (1 т.)	Недобре (0 т.)

Упражнения по тази тема - в:
Модул 5.

Общ брой точки на тази страница: _____

Вашият резултат (Сумирайте точките от отделните въпроси): _____

13-20 точки (Познания по немски език под Ниво А1)

Познанията Ви по немски език са недостатъчни и е необходимо да посетите курс по немски език, за да придобиете основни познания по езика, които след това да подобрите в процеса на работата си. За повече информация относно подобни курсове може да се обърнете към човека, за когото се грижите, неговите близки или към агенцията, която Ви е осигурила работата. БИД-материалите биха Ви били от полза и в тази фаза на Вашето обучение. Препрочитайте образователните модули и информационните досиета и слушайте текстовете докато ги и четете.

21-30 точки (Познания по немски език ниво А1-А2)

Познанията Ви по немски език не са много, но Вие притежавате вече необходимата основа. Един курс по немски език би Ви бил от полза, за да разширите основните си познания. За повече информация относно подобни курсове може да се обърнете към човека, за когото се грижите, неговите близки или към агенцията, която Ви е осигурила работата. Така бихте могли по-бързо и по-добре да научите немски език докато работите.

31-45 точки (Познания по немски език ниво А2-В1)

Имате добри познания по немски език и като цяло се справяте с воденето на стандартни ежедневни разговори. Все още на моменти изпитвате затруднения при комуникацията между Вас и човека, за когото се грижите. Използвайте редовно БИД-материалите и се опитвайте да запомняте максимално много от това, което научавате през деня докато работите. Отбелязвайте си всичко ново, което сте научили, за да може с времето да започнете да говорите още по-свободно.

46-60 точки (Познания по немски език ниво В1-В2)

Реално познанията Ви по немски език са достатъчни, за да можете да се справите с основната информация в повечето ежедневни ситуации. При стандартните и повтарящи се дейности умеете свободно да комуникирате. Все още има какво да научите от БИД-материалите. Най-добре бихте напреднали в обучението си, ако внимателно слушате в ежедневието, запомняте, питате, когато нещо не Ви е ясно, и си отбелязвате всичко ново, което сте научили. Опитайте максимално много да четете – вестници, романи, списания, статии относно здравословни теми и домакинство.

61-77 точки (Познания по немски език ниво В2+)

Вие се справяте изключително добре на немски език както в ежедневните дейности, така и в изънредни ситуации, говорите свободно и почти винаги Ви разбират. Срещате затруднения единствено при разговори с институции, при диалектни форми, сложни медицински термини в болниците, данъчни формуляри и т.н. Необходимо е да подобрите граматичните си познания и изказа, които да съответстват на добрите Ви познания по езика. Помолете хората от Вашето обкръжение да Ви поправят, когато допускате грешки, дори и когато Ви разбират. Използвайте тези части от БИД-портфолиото, които биха Ви били все още от полза и контролирайте собствения си напредък чрез БИД-дневника Ви.

Забележка:

Сравнете резултатите си от този тест с тези от обективния. Нивото от двата теста би следвало да съвпада. Ако се наблюдава разминаване, то Вие подценяте или надценявате познанията си по немски език. Нивата А1-А2 (Начинаещи/Основни познания), В1-В2 (Напреднали/Средно ниво) и С1-С2 (много напреднали/висока степен) са европейски норми, които са релевантни за всички европейски държави.

Тест за самоопределяне на нивото по немски език

Обективен

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Тест за самоопределяне на нивото по немски език

Какво бихте казали в следните ситуации? Навсякъде има само по един верен отговор.

Блок А

1. При миене трябва да помолите човека, за когото се грижите, да полегне на една страна.

- a) ☐ Bitte legen Sie mich jetzt um!
- b) ☐ Bitte legen Sie sich auf die Seite!
- c) ☐ Bitte setzen Sie sich auf die Seite!
- d) ☐ Bitte liegen Sie jetzt!

2. Човекът, за когото се грижите, Ви казва „ich muss mal“. Какво има предвид той?

- a) ☐ Искам да излезна на разходка.
- b) ☐ Какво има за ядене?
- c) ☐ Колко е часът?
- d) ☐ Ходи ми се до тоалетна.

3. Искате да попитате човека, за когото се грижите, как се чувства днес:

- a) ☐ Wie geht es Ihnen heute?
- b) ☐ Was geht heute?
- c) ☐ Was geht heute noch?
- d) ☐ Wer geht heute?

4. Искате да облечете блузата на човека, за когото се грижите, и му казвате:

- a) ☐ Heben Sie bitte Ihr Bein an.
- b) ☐ Tut es am Ellbogen weh?
- c) ☐ Gehen Sie bitte mit Ihrem Arm hier durch den Ärmel.
- d) ☐ Stellen Sie bitte den Fuß hier auf den Hocker.

5. Подканвате човека, за когото се грижите, да си вземе лекарствата:

- a) ☐ Frau Schmidt, bitte nehmen Sie Ihre Tabletten.
- b) ☐ Frau Schmidt, trinken Sie ein Glas Wasser!
- c) ☐ Denken Sie an die Zeitung!
- d) ☐ Wollen Sie ein paar Bonbons essen?

Резултат Блок А: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да пореботите основно върху образователен модул 1.

Блок В

6. Искате да обсъдите обяда с човека, за когото се грижите:

- a) ☐ Was soll ich heute waschen?
- b) ☐ Woher kochst Du?
- c) ☐ Was soll ich heute kochen?
- d) ☐ Was darf ich heute kaufen?

7. Искате да изготвите списък с покупки за пазаруване:

- a) ☐ Wo ist der Supermarkt?
- b) ☐ Was soll ich heute kochen?
- c) ☐ Wo ist die Bäckerei?
- d) ☐ Was soll ich heute einkaufen?

8. Искате да информирате човека, за когото се грижите, че днес възнамерявате да чистите:

- a) ☐ Ich werde gestern putzen.
- b) ☐ Ich werde heute putzen.
- c) ☐ Ich werde heute kochen.
- d) ☐ Sie werden heute putzen.

9. Виждате, че на човека, за когото се грижите, му е студено, и му казвате:

- a) ☐ Soll ich den Herd anschalten?
- b) ☐ Soll ich die Heizung aufdrehen?
- c) ☐ Ich schalte die Heizung aus!
- d) ☐ Soll ich eine Kerze anzünden?

10. Питате човека, за когото се грижите, дали в стаята си има още дрехи за пране:

- a) ☐ Haben Sie noch etwas zu waschen?
- b) ☐ Wo ist die Waschmaschine?
- c) ☐ Gibt es hier noch schmutziges Geschirr?
- d) ☐ Soll ich Sie waschen?

Резултат Блок В: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да пореботите основно върху образователен модул 2.

Блок С

11. Включвате телевизора и питате човека, за когото се грижите, кой канал би искал да гледа:

- a) ☐ Welches Programm möchten Sie sehen?
- b) ☐ Was läuft im Fernsehen?
- c) ☐ Willst du fernsehen?
- d) ☐ Der Fernseher ist an.

12. Разговаряте с човека, за когото се грижите, относно Ваши пътувания и го питате:

- a) ☐ Wie heißt Ihr Lieblingsbuch?
- b) ☐ Was ist Ihr Lieblingsfilm?
- c) ☐ Was war denn Ihre Lieblingsreise?
- d) ☐ Haben Sie ein Lieblingsessen?

13. Искате да почетете на човека, за когото се грижите:

- a) ☐ Welches Buch kaufen wir heute?
- b) ☐ Welches Buch sollen wir heute lesen?
- c) ☐ Welchen Film schauen wir uns heute an?
- d) ☐ Welchen Tag haben wir heute?

14. Помагате на човека, за когото се грижите, да напише писмо:

- a) ☐ Schreiben Sie mir bitte einen Einkaufszettel.
- b) ☐ Ich lese diesen Brief vor.
- c) ☐ Wer schrieb dieses Buch?
- d) ☐ So, diktieren Sie mir einfach, was Sie schreiben möchten.

15. Разказвате на човека, за когото се грижите, относно Вашето семейство:

- a) ☐ Ich habe zwei Rinder.
- b) ☐ Ich geh oft spazieren
- c) ☐ Sie haben zwei Kinder.
- d) ☐ Ich habe zwei Kinder.

Резултат Блок С: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да пореботите основно върху образователен модул 3.

Блок D

16. Синът на жената, за която се грижите, Ви пита как се чувства майка му:

- a) ☐ Wie läuft meine Mutter?
- b) ☐ Wie rennt mein Vater?
- c) ☐ Wie kann meine Mutter gehen?
- d) ☐ Wie geht es meiner Mutter?

17. Дъщерята на жената, за която се грижите, се обажда по телефона. Пита как се чувства майка й. Жената, за която се грижите, се оплаква, че се чувства отпаднала:

- a) ☐ Ihrer Mutter ist seit gestern übel, wir gehen nachher zum Arzt.
- b) ☐ Ihre Mutter hat Herzschmerzen, ich habe schon den Arzt informiert.
- c) ☐ Ihre Mutter hat Kopfschmerzen. Sie hat schon ein Medikament genommen.
- d) ☐ Ihre Mutter hat wahrscheinlich einen Herzinfarkt. Der Krankenwagen kommt gleich.

18. Сменята си работната смяна с друг личен асистент и съобщавате на човека, за когото се грижите, че утре ще дойде новата Ви колежка:

- a) ☐ Morgen kommt meine neue Kollegin XY.
- b) ☐ Gestern kommt meine neue Kollegin XY.
- c) ☐ Morgen geht meine neue Kollegin XY.
- d) ☐ Bald kam meine neue Kollegin XY.

19. Близки на човека, за когото се грижите, Ви информират за различни варианти за действие при спешни ситуации. Вие имате още един въпрос:

- a) ☐ Gibt es hier ein Kino?
- b) ☐ Wo ist die Mikrowelle?
- c) ☐ Könnten Sie mir noch die Telefonnummer des Hausarztes geben?
- d) ☐ Wer mäht den Rasen?

20. Заговаряте близките на човека, за когото се грижите, относно негови проблеми:

- a) ☐ Herr Müller, wir werden heute einen Ausflug machen.
- b) ☐ Herr Müller, können wir uns über das Hörproblem ihrer Mutter unterhalten?
- c) ☐ Herr Müller, essen Sie heute mit uns zu Abend?
- d) ☐ Herr Müller, können Sie einen Handwerker rufen?

Резултат Блок D: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да пореботите основно върху образователен модул 4.

Блок Е

21. Разговаряте по телефона с физиотерапевта на човека, за когото се грижите, за да уговорите нов час:

- a) ☐ Guten Tag Frau Baltus, liefern Sie auch frei Haus?
- b) ☐ Guten Tag Frau Baltus, ich möchte für Frau Schmidt einen neuen Termin ausmachen.
- c) ☐ Guten Tag Frau Baltus, können Sie Frau Schmidt die Haare schneiden?
- d) ☐ Guten Tag Frau Baltus, Frau Schmidt braucht neue Schuhe.

22. Завеждате човека, за когото се грижите, до лекаря и казвате на жената на регистратурата:

- a) ☐ Frau Schmidt muss morgen zum Sport.
- b) ☐ Frau Schmidt hat einen Kontrolltermin.
- c) ☐ Ich habe heute einen Termin bei Dr. Schulz.
- d) ☐ Frau Schmidt hat einen Termin für ihre Dauerwelle.

23. Говорите с лекаря на човека, за когото се грижите, тъй като самият той трудно говори. Човекът, за когото се грижите, е паднал на гърба си и върху ръката си.

- a) ☐ Frau Schmidt ist gestern auf den Rücken und den Arm gefallen. Jetzt hat sie Schmerzen.
- b) ☐ Frau Schmidt ist gestern auf den Rücken und den rechte Arm gefallen. Jetzt hat sie Schmerzen.
- c) ☐ Frau Schmidt ist gestern auf den Kopf gefallen. Jetzt hat sie Schmerzen.
- d) ☐ Frau Schmidt hat ihren Fuß und ihren Arm verstaucht.

24. Обаждате се на лекаря, защото човекът, за когото се грижите, се оплаква от болки в сърцето с излъчване към лявото рамо. Какво ще кажете на лекаря?

- a) ☐ Frau Schmidt hat Kopfschmerzen, die in den linken Arm ausstrahlen.
- b) ☐ Frau Schmidt hat Handschmerzen, die in den linken Arm ausstrahlen.
- c) ☐ Frau Schmidt hat Herzschmerzen, die in ihr linkes Bein ausstrahlen.
- d) ☐ Frau Schmidt hat Herzbeschwerden, die in den linken Arm ausstrahlen.

25. Пощальонът изисква подпис от човека, за когото се грижите, който, обаче, страда от деменция:

- a) ☐ Wie viel Porto muss ich zahlen?
- b) ☐ Geben Sie mir die Rechnung, bitte.
- c) ☐ Ich diktiere Ihnen den Brief.
- d) ☐ Ich habe eine Berechtigung, Einschreiben für Frau Schmidt anzunehmen.

Резултат Блок Е: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да пореботите основно върху образователен модул 5.

Блок F

Как бихте го казали вежливо? Моля, заградете правилния отговор. Всеки въпрос има само по един верен отговор.

26. Искате да помолите някого да говори малко по-бавно:

- a) ☐ Nicht so schnell!
- b) ☐ Bitte sprechen Sie weiter!
- c) ☐ Sprechen Sie bitte etwas langsamer!
- d) ☐ Bitte kommen Sie zum Punkt!

27. Искате да помолите човека, за когото се грижите, да се изправи:

- a) ☐ Du musst bitte aufstehen.
- b) ☐ Bitte stehen Sie auf, ich helfe Ihnen.
- c) ☐ Steh auf.
- d) ☐ Stellen Sie sich hin.

28. Човекът, за когото се грижите, не пие достатъчно течности:

- a) ☐ Trinken Sie!
- b) ☐ Trink noch etwas!
- c) ☐ Bitte nehmen Sie noch einen Schluck!
- d) ☐ Bitte nehmen Sie sich in Acht.

29. Човекът, за когото се грижите, се движи прекалено много, докато Вие се опитвате да го облечете:

- a) ☐ Stillhalten!
- b) *☐ Bitte halten Sie still.
- c) ☐ Halten Sie still.
- d) ☐ Müssen Sie stillhalten.

30. Съседката е дошла на гости:

- a) ☐ Darf ich Ihnen etwas zu trinken anbieten?
- b) ☐ Was wollen Sie hier?
- c) ☐ Bitte bieten Sie mir keinen Kuchen an.
- d) ☐ Sie können nicht bleiben.

Резултат Блок F: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да пореботите основно върху образователен модул 5.

Блок G

Прочете следните изказвания. След това чуйте съответния разговор и отбележете правилния отговор. На всеки въпрос има само по една правилна възможност.

31. Какво казва личната асистентка?

- a) ☐ Sie kann nicht hören.
- b) ☐ Sie weiß nicht, was sie tun soll.
- c) ☐ Sie weiß nicht, warum sie der betreuten Person das Hörgerät geben soll.
- d) ☐ Sie hat nicht verstanden, was die Betreute Person sagt.

32. Какво казва личната асистентка?

- a) ☐ Die Kinder sollen leiser sein.
- b) ☐ Die Kinder sollen drinnen spielen.
- c) ☐ Frau Schlüter soll leise sein.
- d) ☐ Frau Schlüter geht es gut.

33. Какво иска да направи личната асистентка?

- a) ☐ Sie möchte Frau Schmidt waschen.
- b) ☐ Sie möchte Frau Schmidt das Gesicht eincremen.
- c) ☐ Sie möchte Frau Schmidt die Beine eincremen.
- d) ☐ Sie findet die Creme fürs Gesicht nicht.

34. Каква е ситуацията, която чувате?

- a) ☐ Die neue Personenbetreuerin stellt sich der betreuten Person vor.
- b) ☐ Die Personenbetreuerin fragt, wie es Herrn Stolte geht.
- c) ☐ Die Personenbetreuerin fragt nach dem Namen von Herrn Stolte.
- d) ☐ Die Personenbetreuerin begrüße den Arzt.

35. Какво казва човекът, за когото се грижат?

- a) ☐ Bitte kommen Sie her!
- b) ☐ Bitte halten Sie das!
- c) ☐ Bitte helfen Sie mir!
- d) ☐ Machen Sie bitte auf!

Резултат Блок G: ____ от 5 точки.

При по-малко от 5 точки е необходимо да работите основно върху образователен модул 1-5.

Оценяване и съвети за последващи стъпки в обучението

Точките са разпределени по отделните блокове със задачи. Всеки блок носи максимум 5 точки. Ако в някоя част съберете по-малко от 5 точки, следва да обърнете внимание на посочените след блока образователни модули и досиета.

Общо оценяване на теста за самостоятелно определяне на нивото по немски език

0-9 точки	Познания по немски език под Ниво А1 (начинаещи)
10-16 точки	Познания по немски език Ниво А1-А2 (основни познания)
17-23 точки	Познания по немски език Ниво А2-В1 (напреднали)
24-30 точки	Познания по немски език Ниво В1-В2 (сигурни познания по немски език в ежедневието)
31-35 точки	Познания по немски език Ниво В2+ (изключително добри познания по немски език)

По-подробно описание на отделните нива може да намерите след субективния тест за самоопределяне на познанията по немски език. (виж част 2). Резултатите от двата теста би следвало да съвпадат до известна степен. В противен случай е налице подценяване или надценяване на собствените познания по немски език. При всички случаи чрез този метод не биха могли да се тестват Вашите познания по говорим немски език (изказ, произношение). Средната стойност на двата теста следва да даде реалистична оценка на Вашите познания по немски език.

Текстове за слушане към упражнения 31-35

Упражнение 31

ВР: Können Sie mir bitte mein Hörgerät geben? **Р:** Wie bitte? Ich habe Sie nicht verstanden. Könnten Sie das bitte noch mal wiederholen?

Упражнение 32

Kinderlärm im Hintergrund. Sprecherin: Seid doch bitte nicht so laut. Könnt Ihr ein bisschen leiser sein? Frau Schlüter geht es nicht gut, sie möchte schlafen.

Упражнение 33

So, Frau Schmidt, ich habe Sie ja gerade gewaschen. Jetzt möchte ich Sie gerne eincremen. Das ist doch die richtige Creme für Ihr Gesicht, oder? – Ja, ja, das ist sie. – Gut.

Упражнение 34

Guten Tag, Herr Stolte, ich bin Ihre neue Betreuerin. Ich heiße Milena Karabaic. Es freut mich, Sie kennenzulernen. – Guten Tag, Frau Karabaic, schön, dass Sie da sind.

Упражнение 35

Älterer Mensch: „Bitte helfen Sie mir!“

Тест за самоопределяне на нивото по немски език

Правилните отговори

Обективен

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Тест за самоопределяне на нивото по немски език - Правилните отговори

Блок А

1. При миене трябва да помолите човека, за когото се грижите, да полегне на една страна.
b) Bitte legen Sie sich auf die Seite!
2. Човекът, за когото се грижите, Ви казва „ich muss mal“. Какво има предвид той?
d) Ich möchte auf die Toilette gehen.
3. Искате да попитате човека, за когото се грижите, как се чувства днес:
a) Wie geht es Ihnen heute?
4. Искате да облечете блузата на човека, за когото се грижите, и му казвате:
c) Gehen Sie bitte mit Ihrem Arm hier durch den Ärmel.
5. Подканвате човека, за когото се грижите, да си вземе лекарствата:
a) Frau Schmidt, bitte nehmen Sie Ihre Tabletten.

Резултат Блок А: ____ точки.

Блок В

6. Искате да обсъдите обяда с човека, за когото се грижите:
c) Was soll ich heute kochen?
7. Искате да изготвите списък с покупки за пазаруване:
d) Was soll ich heute einkaufen?
8. Искате да информирате човека, за когото се грижите, че днес възнамерявате да чистите:
b) Ich werde heute putzen.
9. Виждате, че на човека, за когото се грижите, му е студено, и му казвате:
b) Soll ich die Heizung aufdrehen?
10. Питате човека, за когото се грижите, дали в стаята си има още дрехи за пране:
a) Haben Sie noch etwas zu waschen?

Резултат Блок В: ____ точки.

Блок С

11. Включвате телевизора и питате човека, за когото се грижите, кой канал би искал да гледа:

a) Welches Programm möchten Sie sehen?

12. Разговаряте с човека, за когото се грижите, относно Ваши пътувания и го питате:

c) Was war denn Ihre Lieblingsreise?

13. Искате да почетете на човека, за когото се грижите:

b) Welches Buch sollen wir heute lesen?

14. Помагате на човека, за когото се грижите, да напише писмо:

d) So, diktieren Sie mir einfach, was Sie schreiben möchten.

15. Разказвате на човека, за когото се грижите, относно Вашето семейство:

d) Ich habe zwei Kinder.

Резултат Блок С: ____ 5 точки.

Блок D

16. Синът на жената, за която се грижите, Ви пита как се чувства майка му:

d) Wie geht es meiner Mutter?

17. Дъщерята на жената, за която се грижите, се обаждат по телефона. Пита как се чувства майка ѝ. Жената, за която се грижите, се оплаква, че се чувства отпаднала:

a) Ihrer Mutter ist seit gestern übel, wir gehen nachher zum Arzt.

18. Сменята си работната смяна с друг личен асистент и съобщавате на човека, за когото се грижите, че утре ще дойде новата Ви колежка:

a) Morgen kommt meine neue Kollegin XY.

19. Близки на човека, за когото се грижите, Ви информират за различни варианти за действие при спешни ситуации. Вие имате още един въпрос:

c) Könnten Sie mir noch die Telefonnummer des Hausarztes geben?

20. Заговаряте близките на човека, за когото се грижите, относно неговите проблеми:

b) Herr Müller, können wir uns über das Hörproblem ihrer Mutter unterhalten?

Резултат Блок D: ____ точки.

Блок Е

21. Разговаряте по телефона с физиотерапевта на човека, за когото се грижите, за да уговорите нов час:
b) Guten Tag Frau Baltus, ich möchte für Frau Schmidt einen neuen Termin ausmachen.
22. Завеждате човека, за когото се грижите, до лекаря и казвате на жената на регистратурата:
b) Frau Schmidt hat einen Kontrolltermin.
23. Говорите с лекаря на човека, за когото се грижите, тъй като самият той трудно говори. Човекът, за когото се грижите, е паднал на гърба си и върху ръката си:
a) Frau Schmidt ist gestern auf den Rücken und den Arm gefallen. Jetzt hat sie Schmerzen.
24. Обаждате се на лекаря, защото човекът, за когото се грижите, се оплаква от болки в сърцето с излъчване към лявото рамо. Какво ще кажете на лекаря?
d) Frau Schmidt hat Herzbeschwerden, die in den linken Arm ausstrahlen.
25. Пощальонът изисква подпис от човека, за когото се грижите, който, обаче, страда от деменция:
d) Ich habe eine Berechtigung, Einschreiben für Frau Schmidt anzunehmen.

Резултат Блок Е: ____ точки.

Блок F

26. Искате да помолите някого да говори малко по-бавно:
c) Sprechen Sie bitte etwas langsamer!
27. Искате да помолите човека, за когото се грижите, да се изправи:
b) Bitte stehen Sie auf, ich helfe Ihnen.
28. Човекът, за когото се грижите, не пие достатъчно течности:
c) Bitte nehmen Sie noch einen Schluck!
29. Човекът, за когото се грижите, се движи прекалено много, докато Вие се опитвате да го облечете:
b) Bitte halten Sie still.
30. Съседката е дошла на гости:
a) Darf ich Ihnen etwas zu trinken anbieten?

Резултат Блок F: ____ точки.

Блок G

31. Какво казва личната асистентка?

d) Sie hat nicht verstanden, was die Betreute Person sagt.

32. Какво казва личната асистентка?

a) Die Kinder sollen leiser sein.

33. Какво иска да направи личната асистентка?

b) Sie möchte Frau Schmidt das Gesicht eincremen.

34. Каква е ситуацията, която чувате?

a) Die neue Personenbetreuerin stellt sich der betreuten Person vor.

35. Какво казва човекът, за когото се грижат?

c) Bitte helfen Sie mir!

Резултат Блок G: ____ точки.

Оценяване и съвети за последващи стъпки в обучението

Точките са разпределени по отделните блокове със задачи. Всеки блок носи максимум 5 точки. Ако в някоя част съберете по-малко от 5 точки, следва да обърнете внимание на посочените след блока образователни модули и досиета.

Общо оценяване на теста за самостоятелно определяне на нивото по немски език

0-9 точки	Познания по немски език под Ниво A1 (начинаещи)
10-16 точки	Познания по немски език Ниво A1-A2 (основни познания)
17-23 точки	Познания по немски език Ниво A2-B1 (напреднали)
24-30 точки	Познания по немски език Ниво B1-B2 (сигурни познания по немски език в ежедневието)
31-35 точки	Познания по немски език Ниво B2+ (изключително добри познания по немски език)

По-подробно описание на отделните нива може да намерите след субективния тест за самоопределяне на познанията по немски език. (виж част 2). Резултатите от двата теста би следвало да съвпадат до известна степен. В противен случай е налице подценяване или надценяване на собствените познания по немски език. При всички случаи чрез този метод не биха могли да се тестват Вашите познания по говорим немски език (изказ, произношение). Средната стойност на двата теста следва да даде реалистична оценка на Вашите познания по немски език.

Lernmodule Deutsch

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия.

Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Modul 1: Pflege

Sprache: Deutsch als Fremdsprache

Niveaustufe: A2-B1 (GER)

Обгрижване

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия.

Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Was Sie schon alles auf Deutsch können!

1. Viele deutsche Wörter klingen in anderen Sprachen ganz ähnlich. Können Sie die Wörter in der Tabelle verstehen? Wie sagt man das in Ihrer Muttersprache? Hören Sie zuerst und sprechen Sie nach (Modul 1, Hörtext 1).

Много немски думи звучат подобно и на други езици. Разбирате ли думите в таблицата? Как се наричат изброените думи на Вашия роден език? Първо слушайте и повторяйте (Модул 1, Текст за слушане 1).

a	b	c	d
die Therapie	der Sport	das Antibiotikum	motivieren
die Gymnastik	der Stress	das Koffein	organisieren
die Angina	der Doktor	das Vitamin	kommunizieren
die Tablette	der Virus	das Medikament	transportieren

2. Welche Gemeinsamkeiten haben diese Wörter? Was fällt Ihnen auf? Sie können Ihre Ideen mit der Lösung am Ende des Moduls vergleichen.

Какво е общото между тези думи? Какво Ви прави впечатление? Може да сравните Вашите предположения с отговорите в края на модула.

3. Ordnen Sie die folgenden Nomen in die Tabelle ein. Vielleicht haben Sie auch eigene Beispiele?

Подредете следващите съществителни имена в таблицата. Може би имате и някои собствени примери?

die Information
die Klinik
der Zyklus
die Kolik
das Antibiotikum

der Virus
die Kommunikation
das Serum
der Doktor
die Depression

das Zentrum
die Therapie
das Dokument
der Internist

Инструкция за учене:

Родът може да се определи от окончанието!

„Ob der, die oder das, die Endung sagt mir das!“

-us, -or, -ist	-ik, -ie, -ion	-um, -ment
der Virus	die Musik	— —
— —	— —	— —
— —	— —	— —
— —	— —	— —
	— —	— —
	— —	

4. Kreuzen Sie an:

Отбележете:

	Maskulina (der)	Neutra (das)	Feminina (die)
Nomen auf -us, -or, -ist sind			
Nomen auf -ik, -ie, -ion sind			
Nomen auf -um, -ment sind			

Wortschatz zum Thema „Pflege“

1. Was verbinden Sie mit dem Begriff „Pflege“? Schreiben Sie einige Vorschläge auf.

Какво свързвате с понятието „Обгрижване“? Запишете няколко предложения.

2. Dies sind einige Verben zum Thema „Pflege“: **helfen / unterstützen, kämmen, einkaufen, kochen, anziehen, (aus einem Buch / aus einer Zeitung etc.) vorlesen.** Ordnen Sie die Verben den Bildern zu:
*Това са някои глаголи по темата „Обгрижване“: **помагам/подпомагам, реша, пазарувам, готвя, обличам, чета (от книга, от вестник и др.).** Подредете глаголите към картинките:*

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

3. Ergänzen Sie die Mind-Map zum Thema „Pflege“ mit Ihren Vorschlägen und den Verben aus der Übung. Sie können die Mind-Map beliebig erweitern oder Ihre eigene ganz neu erstellen. Bei dieser Aufgabe gibt es keine einzelne richtige Lösung. Urszula, eine Pflegehaushaltshilfe aus Polen, die seit zwei Jahren in Deutschland lebt, hat auch diese Mind-Map ergänzt. Wenn Sie Lust haben, vergleichen Sie Ihre Mind-Map mit der von Urszula. Diese finden Sie im Lösungsteil.
Попълнете мисловната карта на тема „Грижа“ с Вашите предложения и глаголите от упражнението. Можете да разширявате мисловната карта произволно или да съставите нова собствена. При тази задача няма един единствен правилен отговор. Урсула, лична асистентка от Полша, която от две години живее в Германия, също попълни мисловната карта. Ако искате, сравнете Вашата мисловна карта с тази на Урсула. Ще я намерите в отговорите.

Was können Sie gut?

Ich **kann** sehr gut **backen**.

Ich **kann** gut **kochen**.

Ich **kann** nicht so gut Schach **spielen**.

1. Was können Sie gut, wo sind Ihre Stärken, was können Sie nicht so gut? Kreuzen Sie an!

Какво можете да правите добре, кои са вашите силни страни, какво не можете толкова добре? Отбележете с кръст!

Ich kann	sehr gut	gut	nicht so gut	ein bisschen	
					kochen
					backen
					auf (Deutsch / Englisch / Russisch ...) sprechen
					auf (Deutsch / ...) (vor-)lesen
					motivieren
					organisieren
					singen
					ein Instrument spielen
					(Karten / Schach / ...) spielen
					Auto fahren
					stricken

2. Vielleicht hat auch die von Ihnen betreute Person Lust, die Tabelle auszufüllen? Vergleichen Sie dann Ihre Ergebnisse. Was könnten Sie voneinander lernen?

Може би обгрижваното от Вас лице също би желал да попълни таблицата? Сравнете Вашите резултати. Какво научихте един от друг?

Miteinander sprechen

1. Auf den Bildern sehen Sie einige Beispiele, wie sich Menschen in Deutschland begrüßen.

Sind die Begrüßungen in Ihrer Muttersprache ähnlich?

На картинките ще видите няколко примера, как се поздравяват хората в Германия.

Подобни ли са поздравите и на Вашия роден език?

Sie geben sich die Hand.

Sie geben sich ein Küsschen.

Sie umarmen sich.

2. Hören Sie die Dialoge (Modul 1, Hörtext 2) und lesen Sie mit. Welche Begrüßung ist formell, welche informell?

Изслушайте диалога (Модул 1, Текст за слушане 2) и следете текста. Кой поздрав е официален и кой - неофициален?

Dialog 1

- Guten Tag!
- ▶ Guten Tag! Ich heiße Anna Müller.
- Peter Blüm. Angenehm.

Dialog 2

- Hallo, Anne!
- ▶ Hallo, Jan!
- Wie geht's Dir?
- ▶ Gut, und Dir?
- Sehr gut, danke!

Dialog 3

- Guten Tag!
- ▶ Guten Tag! Mein Name ist Schmitz.
- Wie bitte?
- ▶ Mein Name ist Martin Schmitz.
- Ich heiße Max Riegel. Ich freue mich, Sie kennenzulernen.

formelle Begrüßung: Dialog:

informelle Begrüßung: Dialog:

3. Stellen Sie sich vor und ergänzen Sie:

Представете се и попълнете:

- Guten Tag! Ich heiße _____.
- ▶ Guten Tag! Mein Name ist Angelika Müller.
- Wie bitte? Wie ist Ihr Name?
- ▶ _____.

4. Was denken Sie, wer sind die Menschen auf den Bildern: Freunde, Familienmitglieder, Bekannte, Kollegen? Zeigen Sie die Bilder der von Ihnen betreuten Person und fragen Sie sie, wen sie wie begrüßen würde? Würden Sie das auch so machen? Konnten Sie bereits einige Familienmitglieder der von Ihnen betreuten Person kennenlernen? Wie begrüßen sie sich?

Кои според Вас са хората, изобразени на картинките: приятели, членове на семейство, познати, колеги? Покажете картинките на обгрижваното от Вас лице и го попитайте кого как би поздравил? Бихте ли направили и Вие така? Запознахте ли се вече с членове на семейството на обгрижваното от Вас лице? Как поздравяват те?

Anreden „du“ und „Sie“

Ergänzen Sie bitte die Sätze. Was passt, „du“ oder „Sie“?

Попълнете изреченията. Коя дума подходжа „ди“ или „Sie“?

Инструкция за учене:

Официалното „Sie“ се използва например към хора, които не познавате от дълго време, към уважавани личности и др.
Неофициалното „Du“ се използва например към приятели, членове на семейство.

a. Was sagt eine Betreuerin zu der von ihr betreuten Person?

Какво казва личният асистент на обгрижваното от него лице?

Guten Morgen, Frau Meier!

_____ gut geschlafen?

b. Was sagt man unter Freunden?

Какво се казва между приятели?

Guten Morgen, Eva!

_____ gut geschlafen?

„Guten Morgen! Wie geht es Ihnen?“

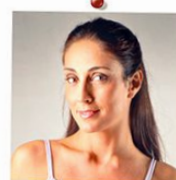
1. Sie hören jetzt einen Dialog (Modul 1, Hörtext 3) zwischen Frau Meier und ihrer Betreuerin Ana Stoenescu.

Изслушайте диалога (Модул 1, Текст за слушане 3) между госпожа Майер и нейната лична асистентка Ана Стоенеску.

Гертруде Майер, 80, е работила над тридесет години в Хамбург като

медицинска сестра. От пет години състоянието ѝ се е влошило много, вследствие на диабет. Дъщерята на госпожа Майер посещава майка си всяка седмица, но понеже самата тя работи, не може да се грижи денонощно за нея и разчита на помощта на личната асистентка Ана Стоенеску.

Ана Стоенеску е от Лугож (Румъния) и работи от две години като лична асистентка при госпожа Майер в Хамбург. В началото Ана счита града за прекалено голям и студен, но сега свикна с живота в големия град и се чувства добре там, още повече, че се разбира много добре с госпожа Майер и нейното семейство.

2. Überlegen Sie, bevor Sie den Dialog hören: Wie sieht ein typischer Morgen und Vormittag bei Ihnen aus? Machen Sie sich Notizen:

Помислете преди да чуете диалога: Как изглежда една типична сутрин и един типичен предиобед при Вас? Водете си записки:

aufstehen, sich anziehen, frühstücken,

3. In dem Dialog ist es Vormittag, Ana und Frau Meier starten zusammen in den Tag. Hören Sie jetzt den Dialog (Modul 1, Hörtext 3) und versuchen Sie, möglichst viel zu verstehen. Sie können sich zuerst Notizen in Ihrer Muttersprache machen.

В диалога е предиобед, Ана и госпожа Майер започват деня си заедно. Изслушайте диалога (Модул 1, Текст за слушане 3) и се опитайте да разберете възможно най-много информация. Първоначално може да си водите записки на родния Ви език.

4. Hören Sie den Dialog (Modul 1, Hörtext 3) noch einmal.

Изслушайте диалога (Модул 1, Текст за слушане 3) още веднъж.

4a. Überlegen Sie:

Помислете:

1) Wie geht es Frau Meier?

Как е госпожа Майер?

2) Wie / wobei hilft Ana Frau Meier?

Как / за какво ѝ помага Ана на госпожа Майер?

3) Was möchten Ana und Frau Meier am Vormittag noch machen?

Какво още искат да направят Ана и госпожа Майер предиобед?

4b. Versuchen Sie, beim Hören Stichworte auf Deutsch zu notieren. Wenn Sie möchten, können Sie danach versuchen, ganze Sätze aufzuschreiben.

Опитайте се при слушането да запишете ключови думи на немски език. Ако искате, може да се опитате след това да запишете цели изречения.

5. Lesen Sie nun den Dialog und ergänzen Sie die fehlenden Wörter:

Прочетете диалога и попълнете липсващите думи:

Anziehen • Aufstehen • spazieren gehen • geht • mache ... auf • helfe
• ziehen ... aus • hochziehen • ziehen ... an

Zur Kontrolle können Sie den Dialog noch einmal hören (Modul 1, Hörtext 3) oder mit der Lösung vergleichen.

За проверка може да изслушате диалога още веднъж (Модул 1, Текст за слушане 3) или да сравните с отговорите.

Ana: Guten Morgen, Frau Meier!

Frau Meier: Guten Morgen, Ana!

Ana: Wie _____ es Ihnen?

Frau Meier: Danke, Ana, es geht, es geht... Was soll man machen, wenn man alt ist. Ich habe nicht so gut geschlafen. Aber was soll man machen?

Ana: Das wird schon, Frau Meier, wir wollen erst einmal den Tag beginnen. Ich _____ die Gardinen _____. Die Sonne scheint so schön! Da fällt das _____ gleich leichter. Ich _____ Ihnen.

Frau Meier: Das ist nett, Ana.

Ana: Setzen Sie sich bitte. Gut. _____ Sie nun das Nachthemd _____. So, schön. Und jetzt _____ Sie sich bitte _____. So ist es gut. Hier ist Ihr Unterhemd, ich helfe Ihnen mit Ihrer Bluse. Gehen Sie hier bitte mit dem Arm durch, jetzt mit dem anderen Arm ... Soll ich Ihnen mit den Knöpfen helfen?

Frau Meier: Ja bitte.

Ana: So, jetzt habe ich die Bluse zugeknöpft. Die blaue Farbe steht Ihnen sehr gut! Hier ist die Kette.

Frau Meier: Danke. Die Hose kann ich selbst _____.

Ana: OK, hier ist sie.

Frau Meier: Können Sie mir bitte die Hose _____?

Ana: Ja, klar. Frau Meier, ich helfe Ihnen jetzt mit den Schuhen. Setzen Sie sich bitte hin, jetzt heben Sie bitte den linken Fuß* an. Gut, und jetzt bitte den rechten. So ist es gut. Frau Meier, wir sind fertig. Sie sehen richtig schick aus! Gleich gibt es Frühstück.

Frau Meier: Aber ich habe keinen Hunger!

Ana: Aber Frau Meier, es ist wichtig, dass Sie ein bisschen essen. Ich mache für Sie einen leckeren Kaffee und ein belegtes Brötchen, das mögen Sie doch so gern. Nach dem Frühstück können wir an der Alster** _____.

6. Frau Meier geht es nach dem Aufstehen nicht gut und Ana versucht, sie zu motivieren. Was sagt sie? Was schlägt sie vor? Finden Sie entsprechende Stellen im Dialog.

След като се е събудила, госпожа Майер не се чувства добре и Ана се опитва да я мотивира. Какво казва тя? Какво ѝ предлага? Открийте съответните отговори в диалога.

7. Stellen Sie sich vor: Um die von Ihnen betreute Person aufzumuntern, möchten Sie zusammen etwas Schönes unternehmen. Ana sagt: „Nach dem Frühstück **können wir** an der Alster **spazieren gehen**.“ Was würde der von Ihnen betreuten Person Spaß machen? Was schlagen Sie vor?

Представете си: За да разведриите обгрижваното от Вас лице, искате заедно да предприемете нещо. Ана казва: „След закуска може да се разходим покрай Алстер“. Какво би доставило удоволствие на обгрижваното от вас лице? Какво предлагате?

„Wir **können** heute _____, _____, _____, _____.“

8. In dem Dialog hilft Ana Frau Meier beim Anziehen. Manche der Kleidungsstücke, die Frau Meier anzieht, sehen Sie auf den Bildern. Wie heißen die Kleidungsstücke?

В диалога Ана помага на госпожа Майер при обличането. Някои от дрехите, които облича госпожа Майер, виждате на картинките. Как се наричат те?

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

e. _____

f. _____

8a. Morgens helfen Sie der von Ihnen betreuten Person beim Anziehen. Das können Sie sagen:

Сутрин помагате на обгрижваното от Вас лице при обличане. Може да кажете това:
„Ich helfe Ihnen beim Anziehen.“ oder
„Ich ziehe Ihnen jetzt (das Nachthemd / die Bluse ...) an.“

Инструкция за учене:

Това може да кажете на обгрижваното от вас лице вечер преди лягане: Gute Nacht!
Schlafen Sie gut!
Träumen Sie was Schönes!

8b. Abends helfen Sie der von Ihnen betreuten Person beim Ausziehen. Sie können sagen:

Вечер помагате на обгрижваното от Вас лице при събличане. Може да кажете това:
„Ich helfe Ihnen beim Ausziehen.“ oder
„Ich ziehe Ihnen (das Unterhemd / die Bluse ...) aus.“

Инструкция за учене:

Това може да кажете сутрин:
Guten Morgen!
Einen schönen guten Morgen!
Haben Sie gut geschlafen?

9. Ergänzen Sie die Sätze:

Попълнете изреченията:

- 1) Ich **ziehe** Ihnen ____ ____ **aus**. (der Mantel)
- 2) Ich **ziehe** Ihnen ____ ____ **aus**. (die Hose)

Инструкция за учене/Граматика:

Много глаголи в немския език се използват с именителен падеж (= подлог) и с винителен падеж:

Maskulina (der):

Der Pullover ist warm. Ich ziehe **den** Pullover an.

При Feminina (die) и при Neutra (das) именителен падеж и винителен падеж са еднакви.

Die Bluse ist zu klein. Ich ziehe **die** Bluse aus.

„Alltägliche Aktivitäten „Das mache ich jeden Tag!“

1. Wobei können Sie der von Ihnen betreuten Person helfen? Was meinen Sie?

In der Tabelle finden Sie einige dieser Aktivitäten auf Deutsch. Welche von diesen Aktivitäten führen Sie regelmäßig durch? Setzen Sie ein Häkchen.

При кои дейности и занимания може да помагате на обгрижваното от Вас лице? Какво мислите? В таблицата ще намерите някои от предложенията на немски език. Кои от тези дейности изпълнявате редовно? Поставете отметка.

aufstehen
umlagern
ankleiden
entkleiden
umsetzen
frühstücken
essen
trinken
...

(sich) anziehen
(sich) kämmen
(sich) waschen
(sich) duschen
sich hinsetzen

Zähne putzen
Rollstuhl schieben
(Bein-)Prothese anlegen
....

helfen beim Anziehen
Kämmen
Waschen
Duschen
Essen
Ankleiden
Entkleiden
Treppensteigen
Gehen
....

Lassen Sie bitte die von Ihnen betreute Person so viel selbst machen, wie sie kann!

Оставете обгрижваното от Вас лице да прави сам всичко, което може!

2. Welche Verben sind es?

Кои са глаголите ?*

Das sagt Anna im Dialog 1:

„Ich **mache** die Gardinen **auf**.“
 „Ziehen Sie nun das Hemd aus.“
 „Und jetzt ziehen Sie sich bitte an.“
 „Setzen Sie sich bitte hin.“
 „Heben Sie bitte den linken Fuß an.“
 „Sie sehen richtig schick aus!“

Verb
aufmachen

Medikamente einnehmen

1. Ordnen Sie die Namen den Bildern zu!

Подредете имената към картинките!

die Tablette (2 Tabletten) • die Tropfen • die Kapsel (2 Kapseln) • der Saft

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

das Medikament / das Arzneimittel / die Tablette

Diese Wörter werden synonymisch gebraucht, d.h., sie haben die gleiche Bedeutung,
Тези думи се използват синонимно. Това означава, че те имат еднакво значение.

Например: Ich nehme ein Medikament / ein Arzneimittel / eine Tablette ein.

2. Hören und lesen Sie den Dialog „Wie nehme ich denn die Medikamente ein“ (Modul 1, Hörtext 4) und ergänzen Sie:

Изслушайте и прочетете диалога „Как да вземам медикаменти“ (Модул 1, Текст за слушане 4) и попълнете:

Wie nehme ich denn die Medikamente ein?

Frau Meier muss regelmäßig ihre Medikamente einnehmen, macht das aber nicht gern. Ana muss sie hin und wieder daran erinnern.

Ana: Frau Meier, ich helfe Ihnen jetzt beim Aufstehen. Es ist Zeit für Ihre _____.

Frau Meier: Schon wieder die Tabletten?

Ana: Ja, Frau Meier, die Tabletten nehmen Sie _____ morgens und _____.

Frau Meier: Vor dem Essen oder _____?

Ana: Nach dem Essen, Frau Meier.

Frau Meier: Wie nehme ich denn die Medikamente ein?

Ana: Mit _____ hier bitte, schlucken Sie Ihre Tablette und trinken Sie ruhig etwas mehr Wasser. Das tut Ihnen gut!

Frau Meier: Danke, Ana! Nehmen Sie auch Tabletten?

Ana: Wenn ich _____ habe, nehme ich eine _____, aber zum Glück habe ich heute keine.

3. Lesen Sie und hören Sie den Dialog (Modul 1, Hörtext 4) noch einmal. Beantworten Sie folgende Fragen:

Прочетете и слушайте диалога (Модул 1, текст за слушане 4) още веднъж.

- 1) Wie oft und wann muss Frau Meier ihre Tabletten nehmen?
- 2) Wie nimmt sie die Medikamente ein?
- 3) Muss Ana auch Tabletten nehmen?

Welche Medikamente nimmt die von Ihnen betreute Person ein?

Frau _____ nimmt _____.

Wie oft nimmt sie die Medikamente ein?

Frau _____ nimmt _____.

Der Patient **nimmt**
Medikamente **ein**.

4. Sätze wie „**Nehmen Sie** die Tabletten ...“, „**Schlucken Sie** die Tabletten ...“, „**Lutschen Sie** die Tablette.“ drücken eine **höfliche** bzw. etwas **formellere Aufforderung** aus. Finden und markieren Sie im Hörtext 3 „Guten Morgen! Wie geht es Ihnen?“ und Hörtext 4 „Wie nehme ich denn die Medikamente ein?“ weitere Beispiele für höfliche Aufforderungen.

Изречения като „Вземете таблетките.....“, „Глътнете таблетките.....“, „Изсмучете таблетките.....“ изразяват учтива респ. по-официална подкана. Открийте и маркирайте в диалог 3 и 4 други примери за учтива подкана.

Wie oft nehme ich die Tabletten ein? Wie oft soll ich die Tabletten einnehmen?		Wann nehme ich die Tabletten ein? Wann soll ich die Tabletten einnehmen?	
Nehmen Sie die Tabletten	einmal pro Tag (1x)	Nehmen Sie die Tabletten	in der Früh / vor dem Aufstehen
	zweimal täglich (2x)		am Vormittag
	dreimal täglich (3x) ...		zu Mittag
	stündlich (um 8 Uhr,		am Nachmittag
	um 9 Uhr, um 10 Uhr, ...)		am Abend / vor dem Schlafengehen
Wie nehme ich die Tabletten ein?		in der Nacht	
Nehmen Sie die Tabletten mit etwas Flüssigkeit ein.		auf nüchternen Magen	
Schlucken Sie die Tabletten mit Wasser.		vor dem Essen	
Lutschen Sie die Tablette.		nach dem Essen / mit dem Essen	

5. Sie möchten die von Ihnen betreute Person daran erinnern, dass sie ihre Medikamente nehmen soll. Was sagen Sie?

Искате да напомните на обгрижваното от Вас лице, че трябва да взема медикаментите си. Какво ще кажете?

6. Bilden Sie höfliche Imperativsätze mit „Nehmen Sie“ und mit den Wörtern in Klammern. Tragen Sie die Sätze in die Tabelle ein. Es sind mehrere Lösungen möglich.

Образувайте учтиви изречения с повелително наклонение с "Nehmen Sie..." и с изброените по-долу в кутийка думи. Запишете изреченията в таблицата. Възможни са повече от един отговора.

am Abend • am Vormittag • eine Kapsel • die Tropfen
zweimal täglich • einmal pro Tag • zu Mittag • vor dem Essen • eine Tablette

	Wer?	Wann?	Wie oft?	Was?
Nehmen	Sie	morgens	-----	eine Tablette.
Nehmen	Sie			

Eine Pillenbox / ein Tablettendosierer

*С кутия за хапчета или със досие на таблетките няма да забравяте да вземате медикаментите.
Има ли обгрижваното от Вас лице такова? От помощ ли Ви е?*

Eine Modeschau für Senioren

Много центрове за възрастни хора организират модни ревюта за своите обитатели. Моделите са самите възрастни хора. Снимката ги показва „на подиума“ с нова колекция. В публиката са другите обитатели на центъра и близки. След шоуто може да се купят новите дрехи.

Wie finden Sie diese Idee? Fragen Sie die von Ihnen betreute Person nach ihrer Meinung.
Какво мислите за тази идея? Попитайте обгрижваното от Вас лице за неговото мнение.

Lerntagebuch:

Sie können Ihre Tageseindrücke, was Sie gelernt und erlebt haben, in einem Lerntagebuch notieren:

Wie war Ihr Tag heute? Wie ging es der von Ihnen betreuten Person?

Wobei haben Sie ihr geholfen?

Was ist Ihnen schwer gefallen? Haben Sie zusammen etwas Schönes unternommen?

Sie können in Ihrer Muttersprache schreiben. Überlegen Sie danach, was Sie schon auf Deutsch schreiben oder sagen könnten. Notieren Sie Ausdrücke, die für Sie besonders wichtig sind und die Sie auf Deutsch lernen möchten.

Може да записвате в учебен дневник впечатленията от деня, какво сте научили и преживели:

Как беше денят Ви днес? Как се чувстваше обгрижваното от Вас лице? В какво му помогнахте?

Кое ви затрудни? Предприехте ли нещо хубаво заедно?

Може да пишете на майчиния си език. Помислете какво можете да пишете и казвате на немски език. Запишете изрази, които са особено важни за Вас и които искате да запомните.

Und noch etwas: Frau Gertrude Meier spricht ihre Betreuerin mit dem Vornamen als „Ana“ an. Frau Amalia Munders aus Modul 2 spricht ihre Betreuerin mit dem Nachnamen als „Frau Skorupa“ an. Wie ist es bei Ihnen? Finden Sie das gut? Wenn Sie es anders haben möchten, wie sprechen Sie das an? Redemittel für Probleme, Wünsche und Änderungsvorschläge finden Sie in den Sprachdossiers.

И още нещо: Госпожа Гертруде Майер заговаря личната си асистентка със собственото ѝ име „Ана“. Госпожа Амалия Мудерс от модул 2 заговаря личната си асистентка с фамилното име „госпожа Скорпула“. Как е при вас?

Допадат ли Ви установените при Вас обръщения? Ако искате по друг начин да се обръщат към Вас, как ще изкажете това свое желание? Изразни средства за проблеми, желания и предложения за промяна ще намерите в езиковите досиета.

Lösungsschlüssel

Was Sie schon auf Deutsch können!

Zu 2.

Wörter wie motivieren, organisieren etc. sind Verben, Wörter wie die Therapie, der Sport, das Antibiotikum sind Nomen. Nomen schreibt man im Deutschen immer groß (Therapie, Sport, Antibiotikum). Jedes Nomen hat einen Artikel: der, die oder das.

Zu 3.

-us, -or, -ist	-ik, -ie, -ion	-um, -ment
der Virus	die Musik	das Antibiotikum
der Zyklus	die Information	das Serum
der Doktor	die Klinik	das Dokument
der Internist	die Kolik	
	die Depression	
	die Therapie	

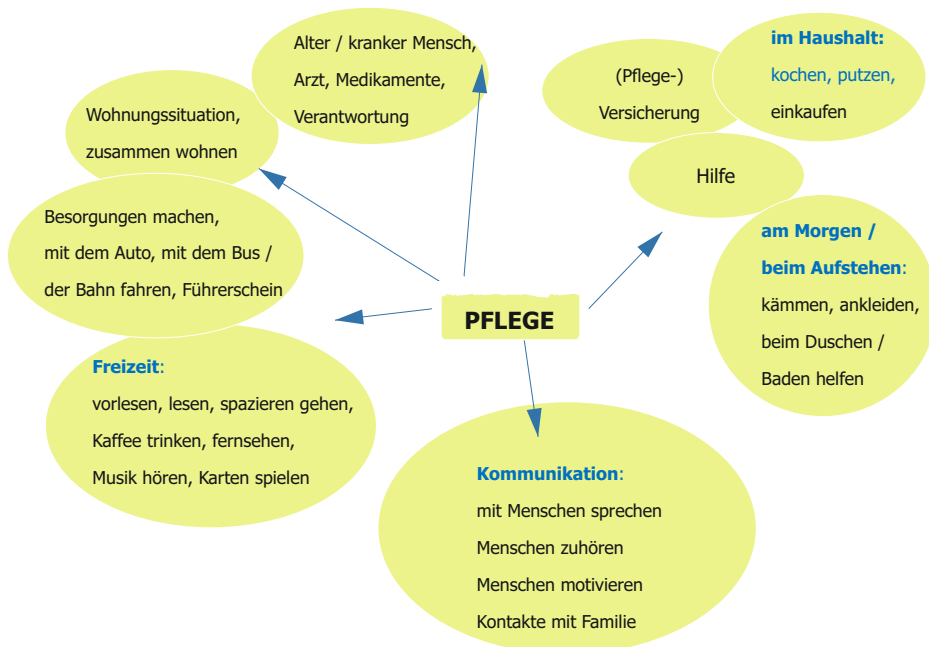
Wortschatz zum Thema „Pflege“

Zu 2.

a. kochen, b. helfen / unterstützen, c. einkaufen, d. vorlesen, e. anziehen, f. kämmen

Zu 3.

Mind-Map von Urszula:

Miteinander sprechen

Zu 2.

formelle Begrüßung: Dialog: 1, 3

informelle Begrüßung: Dialog: 2

Anreden „du“ und „Sie“

a. Guten Morgen, Frau Meier! Haben Sie gut geschlafen?

b. Guten Morgen, Eva! Hast du gut geschlafen?

„Guten Morgen! Wie geht es Ihnen?“

Zu 4a.

1) Frau Meier geht es nicht gut. Sie hat schlecht geschlafen.

2) Anna hilft Frau Meier beim Aufstehen und beim Anziehen.

3) Ana und Frau Meier möchten an der Alster spazieren gehen.

Zu 5.

geht, mache, auf, Aufstehen, helfe, Ziehen, aus, ziehen, an, anziehen, hochziehen, spazieren gehen

Zu 6.

Ana sagt, um Frau Meier aufzumuntern:

„Das wird schon, Frau Meier,

(...)

Die Sonne scheint so schön!

Da fällt das Aufstehen gleich leichter.

Ich helfe Ihnen.“

„Sie sehen richtig schick aus! Gleich gibt es Frühstück.“

„Aber Frau Meier, es ist wichtig, dass Sie ein bisschen essen.“

Ana sagt / schlägt vor: „Nach dem Frühstück können wir an der Alster spazieren gehen.“

Zu 7.

Lösungsvorschläge:

„Wir können heute **Kaffee trinken gehen / Karten spielen / Frau XY besuchen / ...**“

Zu 8.

a. das Nachthemd, b. das Unterhemd, c. die Bluse, d. die Hose, e. der Rock, f. der Pullover / der Pulli

Zu 9.

1) Ich **ziehe** Ihnen **den** Mantel **aus**.

2) Ich **ziehe** Ihnen **die** Hose **aus**.

3) Ich **ziehe** Ihnen **das** T-Shirt **an**.

4) Ich **ziehe** Ihnen **den** Rock **an**.

Alltägliche Aktivitäten „Das mache ich jeden Tag!“

Zu 2.

Das sagt Anna im Dialog 1:	Verb
„Ich mache die Gardinen auf .“	aufmachen
„Ziehen Sie nun das Hemd aus.“	ausziehen
„Und jetzt ziehen Sie sich bitte an.“	sich anziehen
„Setzen Sie sich bitte hin.“	sich hinsetzen
„Heben Sie bitte den linken Fuß an.“	anheben
„Sie sehen richtig schick aus!“	aussehen

Medikamente einnehmen

Zu 1.

a. die Tropfen, b. der Saft, c. die Kapsel, d. die Tabletten

Zu 2.

Tabletten, zweimal täglich, abends, nach dem Essen, Wasser, Kopfschmerzen, Kopfschmerztablette

Zu 3.

- 1) Frau Meier nimmt ihre Tabletten zweimal täglich.
- 2) Sie nimmt die Medikamente mit Wasser ein.
- 3) Ana nimmt Tabletten nur, wenn sie Kopfschmerzen hat.

Zu 4.

Hörtext 3 „Guten Morgen! Wie geht es Ihnen?“: „**Ziehen Sie** nun das Nachthemd **aus**.“ / „Und jetzt **ziehen Sie** sich bitte **an**.“ / „**Setzen Sie** sich bitte **hin**, jetzt **heben Sie** bitte den linken Fuß **an**.“

Hörtext 4 „Wie nehme ich denn die Medikamente ein?“: „Hier bitte, **schlucken Sie** Ihre Tablette und **trinken Sie** ruhig etwas mehr Wasser.“

Zu 5.

Lösungsvorschlag: „Frau XY, **nehmen Sie** bitte vor dem Essen eine Tablette.“

Zu 6.

Lösungsvorschläge:

	Wer?	Wann?	Wie oft?	Was?
Nehmen	Sie	morgens	-----	eine Tablette.
Nehmen	Sie	am Abend		eine Kapsel.
Nehmen	Sie	-----	zweimal täglich	eine Kapsel.
Nehmen	Sie	vor dem Essen	zweimal täglich	die Tropfen.
Nehmen	Sie	-----	einmal pro Tag	die Tropfen.
Nehmen	Sie	zu Mittag	-----	die Tropfen.

Selbstreflexion

Kreuzen Sie an.

Was Sie schon alles auf Deutsch können!

Ich weiß, wie man das Genus (der, die, das) den Nomen zuordnet.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Wortschatz zum Thema „Pflege“

Ich kann Tätigkeiten zum Thema „Pflege“ benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann mit Hilfe einer Mind-Map neue und bekannte Wörter thematisch ordnen und strukturieren.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Was können Sie gut?

Ich habe mir Gedanken darüber gemacht, was ich gut und was ich nicht gut kann, um es auf Deutsch auszudrücken.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann mich mit der von mir betreuten Person über unsere Fähigkeiten, unsere Stärken und Schwächen austauschen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Miteinander sprechen

Ich kann eine formelle von einer informellen Begrüßung unterscheiden.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann mich kurz vorstellen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben.

Anreden „du“ und „Sie“

Ich weiß, wann man die Anreden „du“ und „Sie“ benutzt.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

„Guten Morgen! Wie geht es Ihnen?“

Ich kann einige Kleidungsstücke benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Die von mir betreute Person versteht mich, wenn ich ihr meine Hilfe anbiete.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Akkusativformen von Nomina bilden.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Alltägliche Aktivitäten „Das mache ich jeden Tag!“

Ich kann Aktivitäten aus dem Pflegealltag benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann trennbare Verben in einem Text erkennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Medikamente einnehmen

Ich kann einige Medikamente benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man eine höfliche Aufforderung formuliert.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Notieren Sie in Ihrer Muttersprache:

Beim Lernen hat mir geholfen,.....

.....

Die Kommunikation mit meiner betreuten Person klappt besser, weil.....

.....

Die Kommunikation mit meiner betreuten Person klappt besser durch.....

.....

(*es klappt (umgangssprachlich) = etwas gelingt = нещо се осъществява)

Wenn ich etwas nicht verstanden habe, dann.....

.....

Modul 2: Haushalt

Sprache: Deutsch als Fremdsprache

Niveaustufe: A2-B1 (GER)

Домакинство

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия.

Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

In der Bäckerei

1. Gibt es in Ihrem Heimatland Brot? Wenn ja, welche Sorten haben Sie da? Stellen Sie Ihre Lieblingsbrote vor.

Има ли във Вашата страна хляб? Ако да, какви видове имате? Представете Вашите любими видове хляб.

Beispiel: Mein Lieblingsbrot ist das Fladenbrot. Es wird goldbraun gebacken. Auf dem Brot wird Sesam verteilt. Es ist sehr groß und hat einen Durchmesser von ca. 30cm.

2. Hören Sie das Gespräch (Modul 2, Hörtext 1). Sortieren Sie die Sätze.

Изслушайте диалога (Модул 2, Текст за слушане 1)

Подредете изреченията.

- ☐ a. 45 Cent pro Stück. Wie viele möchten Sie?
- ☐ b. Hier bitte, das macht 1,80 €.
- ☐ c. Ok, ich komme dann später zu Ihnen.
- ☐ d. Auf Wiedersehen.
- ☐ e. Guten Morgen. Was darf es sein?
- ☐ f. Dann nehme ich vier Stück.
- ☐ g. Vielen Dank. Auf Wiedersehen.
- ☐ h. Nein, danke. Das ist alles.
- ☐ i. Guten Morgen, ich schaue zuerst mal.
- ☐ k. Sonst noch etwas? Wir haben noch Zwiebelbrot im Angebot.
- ☐ l. Entschuldigung. Wie viel kostet ein Vollkornbrötchen?

3. Der Brotkorb der Deutschen

Панерът за хляб на германците

In Deutschland werden die meisten Brotsorten auf der Welt gebacken. Man kann hier mehr als 300 unterschiedliche Brote essen. Kennen Sie folgende Brotsorten? Ordnen Sie die Ausdrücke den Bildern zu.

Най-много различни видове хлябове се пекаат в Германия. Човек може да опита тук повече от 300 различни видове хляб. Познавате ли следните видове? Подредете изразите към картинките.

a. das Fladenbrot
b. das Toastbrot

c. die Brezel
d. das Roggenbrötchen

a _____ . b _____ . c _____ .
d _____ . e _____ . f _____ . g _____ .

e. das Vollkornbrot
f. das Baguette
g. das Sonnenblumenkernbrot

1) _____

2) _____

3) _____

4) _____

5) _____

6) _____

7) _____

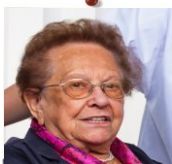

Das Frühstück kommt!

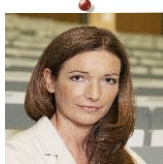
1. Lesen Sie das Gespräch und beantworten Sie folgende Fragen.

Прочетете диалога и отговорете на следните въпроси.

- 1) Was war Frau Muders von Beruf? _____
- 2) Wie lange war Frau Skorupa schon in Köln? _____
- 3) Was hat Frau Skorupa heute für das Frühstück gekauft? _____
- 4) Warum hat Frau Muders keinen Appetit? _____
- 5) Was für Brötchen möchte Frau Muders gern essen? _____

Госпожа Амалия Мудерс е на 67 години и живее в Кьолн. Преди да се пенсионира тя е работила в туристическа организация и е провела редица обиколки на забележителности. Като екскурзовод тя познава много добре града и неговата история.

Госпожа Ана Скорпула идва от Яворце, Полша, и е на 45 години. Завършила е обучение за личен асистент в Полша и е дошла в Германия, защото преди е учила немски език в училище. Тя работи от два месеца при госпожа Мудерс. За първи път е в Кьолн. Градът много ѝ харесва, защото преживява много нови неща - например карнавала.

Frau Skorupa: Guten Morgen, Frau Muders.

Frau Muders: Guten Morgen, Frau Skorupa.

Frau Skorupa: Ich helfe Ihnen zum Tisch.

Frau Muders: Danke.

Frau Skorupa: Ich habe heute Morgen frische Vollkornbrötchen gekauft.

Möchten Sie etwas Süßes oder etwas Herzhaftes zum Frühstück?

Frau Muders: Naja, ich habe keinen Appetit so kurz nach dem Aufstehen.

Aber wenn man leben will, muss man auch gut essen, nicht wahr?

Frau Skorupa: Eben, Sie haben völlig Recht.

Frau Muders: Dann belegen Sie mir bitte ein Brötchen mit Käse und Schinken.

Und bitte noch zwei Scheiben Gurke, die esse ich gern.

Frau Skorupa: Gut. Was möchten Sie trinken? Kaffee oder Tee?

Frau Muders: Ich hätte lieber eine Tasse Kräutertee.

Frau Skorupa: Alles klar. Hier haben Sie das belegte Brötchen und den heißen Kräutertee.

Guten Appetit.

Frau Muders: Danke.

2. Wortbildung: Nomen

Словообразуване: Съществителни имена

2a. Nomen aus Adjektiven:

Lesen Sie das Gespräch noch einmal und suchen Sie die Ausdrücke mit „etwas“. Was fällt Ihnen auf? Füllen Sie die Lücken aus.

Съществителни имена от прилагателни имена: Прочетете още веднъж диалога и потърсете изрази с „etwas“. Какво Ви прави впечатление? Попълнете празните места.

1) süß

2) herzhaft

3) _____

4) kalt

etwas Süßes

etwas _____

etwas Warmes

etwas _____

Инструкция за учене:

Правилото важи също за „nichts“, *Напр.*

Möchten Sie etwas Warmes trinken?
- Nein, danke. Ich will / möchte nichts Warmes.

2b. Nomen aus Verben: Lesen Sie das Gespräch zum dritten

Mal. Welche Nomen fallen Ihnen auf? Fügen Sie die Regel hinzu.

Съществителни имена от глаголи: Прочетете разговора за трети път. Кои съществителни имена Ви правят впечатление? Допълнете правилото.

1) Aufstehen

2) Trinken

3) Kochen

4) Einkaufen

5) Fernsehen

das Aufstehen

das _____

das _____

das _____

das _____

Инструкция за учене:

Съществителните имена могат да се образуват от инфинитив.
Опред. член е „das“.

Was machen wir heute?

1. Jetzt setzen Sie sich mit einem weiteren Gespräch von Frau Muders und Frau Skorupa auseinander.

Сега поработете върху друг разговор между госпожа Мудерс и госпожа Скорупа.

1a. Hören Sie das Gespräch (Modul 2, Hörtext 2). Was ist richtig? Kreuzen Sie an.

Изслушайте диалога (Модул 2, Текст за слушане 2). Кои са верните твърдения? Отбележете.

- ☐ a. Frau Muders geht zum Einkaufen.
- ☐ b. Frau Skorupa geht zum Einkaufen.
- ☐ c. Frau Muders und Frau Skorupa kochen heute ein deutsches Gericht.
- ☐ d. Frau Skorupa kauft Bananen.
- ☐ e. Frau Muders möchte Roggenbrötchen essen.
- ☐ f. Frau Skorupa wäscht heute die Wäsche.

1b. Hören Sie das Gespräch (Modul 2, Hörtext 2) noch einmal. Was steht auf der Einkaufsliste?

Schreiben Sie auf.

Изслушайте диалога (Модул 2, Текст за слушане 2) още веднъж. Какво включва списъкът за пазаруване? Избройте писмено.

Einkaufsliste

1c. Lesen Sie das Gespräch. Haben Sie in 1b. alles richtig geschrieben?

Прочетете диалога. Разбрахте ли в 1b) всичко правилно?

Frau Muders: Das Brötchen hat sehr gut geschmeckt. Vielen Dank, Frau Skorupa.

Frau Skorupa: Gern geschehen. Der Kühlschrank ist fast leer, soll ich heute einkaufen gehen?

Frau Muders: Ja, bitte. Können Sie einen Zettel und einen Stift nehmen, damit wir zusammen eine Einkaufsliste schreiben können?

Frau Skorupa: Ja klar.

Frau Muders: Jetzt ist gerade Grünkohlsaison. Heute bringe ich Ihnen ein traditionelles deutsches Gericht bei.* Zum Kochen brauchen wir frischen Grünkohl, Kasseler, Würstchen, Speck, Kartoffeln, Zwiebeln und Schweineschmalz.

Frau Skorupa: Ok, das habe ich notiert. Der Arzt hat empfohlen, dass Sie mehr Ballaststoffe zu sich nehmen. Am besten kaufe ich noch ein paar Äpfel und Orangen. Was meinen Sie?

Frau Muders: Ja, gern. Und haben wir noch Brötchen von heute Morgen übrig?

Frau Skorupa: Nein. Soll ich noch welche kaufen?

Frau Muders: Ja, bitte. Ich hätte gerne Roggenbrötchen.

Frau Skorupa: Gut, dann gehe ich nochmal beim Bäcker vorbei. Heute ist das Wetter sehr gut und die Sonne scheint. Bei uns auf dem Land nutzt man das gute Wetter, um draußen Wäsche aufzuhängen.

Frau Muders: Ja, das kenne ich noch aus meiner Kindheit. Hier in der Stadt geht das leider nicht.

Frau Skorupa: Morgen haben wir ja Washtag. Ich kaufe auch Waschpulver ein. Möchten Sie ein Spezielles?

Frau Muders: Bitte achten Sie darauf, dass es Bio-Waschmittel ist. Und, ach ja, kaufen Sie bitte noch Müllbeutel.

Frau Skorupa: Alles klar. Dann gehe ich jetzt los. Im Ersten* läuft heute Abend um 20 Uhr eine tolle Sendung, eine Dokumentation über die polnische Küche. Dann können Sie unsere Nationalgerichte kennenlernen, wie Bigos und Pierogi. Möchten Sie sie vielleicht sehen? Ich würde mich sehr freuen, wenn wir sie gemeinsam anschauen könnten!

Frau Muders: Das ist eine wunderbare Idee. Aber nun gehen Sie erst einmal einkaufen.

Frau Skorupa: Bis später.

2. Wortbildung: zusammengefügte Wörter

Словообразуване: сложни думи

2a. Nomen + Nomen: Suchen Sie die zusammengefügten Nomen im Gespräch und ergänzen Sie die Tabelle.

Съществително име + Съществително име: Потърсете сложни съществителни имена в диалога и попълнете таблицата.

Bestimmungswort	+	Grundwort	=	zusammengefügte Wörter (Kompositum)
a. der Grünkohl		die Saison		die Grünkohlsaison
b. (?)		der Stoff		der Ballaststoff
c. der Roggen		(?)		das Roggenbrötchen
d. (?)		der Beutel		(?)
e. der Einkauf	(?)	die Liste		die Einkaufsliste

Welcher Teil des zusammengesetzten Nomens bestimmt den Artikel?

Sehen Sie sich noch einmal die Wörter in der Tabelle an und kreuzen Sie an.

*Коя част от сложното съществително име
определя определителния член?*

*Вижте още веднъж думите от таблицата и
отбележете.*

- ☐ das Grundwort
- ☐ das Bestimmungswort

Инструкция за учене:

Сложното съществително име
може да се състои най-малко от две
думи. Буквата „s“ често стои между
съществителните имена, напр.
Einkaufsliste.

2b. Adjektiv + Nomen: Markieren Sie die zusammengefügt Nomen im Gespräch und ergänzen Sie die Tabelle.

*Прилагателно име + Съществително име: Маркирайте сложните съществителни имена в
диалога и попълнете таблицата.*

Bestimmungswort	+	Grundwort	=	Kompositum
a. kühl		der Schrank		der Kühlschrank
b. grün		(?)		der Grünkohl
c. (?)		(?)		das Nationalgericht

2c. Worträtsel: Kennen Sie noch andere zusammengefügte Wörter im alltäglichen Leben?

Suchen Sie bitte folgende Wörter:

Загадка с думи: Знаете ли други сложни думи от ежедневието?

Потърсете следните думи:

Küchenzubehör

- Suppentopf
- Teekanne
- Kochmesser

Haushaltswaren

- Wischbezug
- Waschmittel
- Mülleimer

Küchengerät

- Backofen
- Mikrowelle
- Standmixer

E K A P A N E F O K C A B L H E

 A Z T E E I M S E S L R E L A U

 E K E G S R U R H M S E A T C E

 R T A K L R E E M I U O H R E C

 A E R W M A L S W U P H E E I R

 W E E A L K L S I X P E E X K T

 S K G S L O E E N Z E B M I S E

 T A N C R G I M E M N U P M M L

 L N E H S E M H I E T Z L D N L

 A N H M F U E C E E O N C N P E

 H E C I K E R O O U P E S A L W

 S T E T U S T K E L F H G T P O

 U W U T E K H K W C E C I S E R

 A H K E N E F A N H S E R O X K

 H N L L K I W R M S E U K R E I

 O W I S C H B E Z U G K W U W M

3. Grammatik: Akkusativ mit bestimmtem und unbestimmtem Artikel

Граматика: Винителен падеж с определителен и неопределителен член

3a. Lesen Sie das Gespräch und markieren Sie die Artikel und Nomen im Akkusativ. Schreiben Sie die Formen in die Tabelle.

Прочетете диалога и маркирайте определителния член и съществителните имена във винителен падеж. Напишете формите в таблицата.

Инструкция за учене:
 Друга информация за винителен падеж ще намерите в Модул 1, стр. 10.

	Akk. mit bestimmtem Artikel	Akk. mit unbestimmtem Artikel	Akk. mit Negation
Maskulinum (der)	den Zettel (?) Stift	einen Zettel einen (?)	keinen Zettel (?) Stift
Neutrum (das)	(?) Roggenbrötchenein das Gericht	Roggenbrötchen ein Gericht	kein Roggenbrötchen (?) Gericht
Femininum (die)	die Einkaufsliste	(?) Einkaufsliste	keine Einkaufsliste
Plural (die)	(?) Äpfel	- Äpfel	- Äpfel

3b. Füllen Sie die Lücken aus.

Попълнете празните места.

- 1) Wir schauen heute Abend einen Film. Der Film (M) ist über meine Heimat.
- 2) Im Supermarkt gibt es ein Angebot. Das Angebot (N) ist günstig.
- 3) Anna kauft _____ Buch. _____ Buch (N) ist interessant.
- 4) Wir haben _____ Hund zu Hause. _____ Hund (M) heißt Oskar.
- 5) Ich möchte _____ Suppe zum Mittagessen. _____ Suppe (F) ist vegetarisch.

4. Wie viel möchten Sie? – Mengenangaben

Колко искате? – Посочване на количество

4a. Lesen Sie die Einkaufsliste. Füllen Sie die Wörter im rechten Kasten aus. Wenn Sie Hilfe benötigen, fragen Sie die von Ihnen betreute Person oder sehen Sie im Wörterbuch nach.

Прочетете списъка за пазаруване. Попълнете думите от дясната кутия. Ако имате нужда от помощ, попитайте обгрижваното от Вас лице или направете справка в речника.

- 2 _____ Grünkohl
- 0,3 _____ Kasseler
- 2 _____ Speck
- 1 _____ Kartoffeln
- 1 _____ Milch
- 1 _____ Zwiebeln
- 200 _____ Schweineschmalz
- 1 _____ flüssiges Waschmittel
- 1 _____ Müllbeutel
- 1 _____ Schokolade
- 1 _____ Senf
- 1 _____ saure Gurken

Tüte / Tafel / Kilogramm (kg) /
Netz / Liter (l) / Glas /
Gramm (g) / Scheibe / Sack /
Tube / Flasche / Rolle

4b. Sie sind an der Fleischtheke. Setzen Sie die fehlenden Wörter in den Text ein.

Die Redemittel in Übung 1. helfen.

Вие сте на щанда за месо. Поставете липсващите думи в текста. Изразните средства от упражнение 1. ще ви помогнат.

kostet • Wiedersehen • nehme • Tag • darf • alles
hätte • Angebot • macht • sonst • Stück

Verkäufer: Guten Tag, was _____ es sein?
Frau Skorupa: Guten _____. Ich _____ gern 300g Kasseler.
Verkäufer: Geschnitten oder am _____?
Frau Skorupa: Am Stück bitte. Wie viel _____ der Speck?
Verkäufer: Ein Kilo 3,99 €. Der ist im _____.
Frau Skorupa: Das ist ja günstig. Dann _____ ich zwei Scheiben bitte.
Außerdem möchte ich noch zwei Frankfurter.
Verkäufer: _____ noch was?
Frau Skorupa: Danke, das ist _____.
Verkäufer: Hier bitte, das _____ 5,80 €.
Frau Skorupa: Hier bitte. Auf _____.
Verkäufer: Auf Wiedersehen.

Инструкция за учене:

В големите супермаркети има два вида щанда за месо: традиционният щанд с продавачи и щандът за самообслужване с хладилни рафтове.

Wir sparen!

1. Welcher Tag ist heute? – die sieben Wochentage

Кой ден е днес? – седемте дни от седмицата

1a. Lesen Sie die Wörter und füllen Sie die Lücken aus.

Прочетете думите и попълнете празните места.

Инструкция за учене:

На „кога“-въпрос се отговаря в повечето случаи с „am“ (an dem).

Пример:

- Wann ist Ihr Arzttermin?
- Um 11 Uhr am Freitag.

1b. Welchen Artikel haben die Wochentage? Kreuzen Sie an.

Кой определен член имат дните от седмицата? Отбележете.

- ☐ der
☐ das
☐ die

2. Jeden Tag ein neues tolles Angebot!

Всеки ден ново предложение!

nur am Sonntag, 8.12.
tegut-ideenwelt.com
Cru Classic Rotweinglas, 2er Set¹⁾
zeitlose Eleganz für die besten Weine der Welt,
Höhe: 220 mm, Ø: 94 mm, Volumen: 586 ml,
spülmaschinenfest
Artikelnummer: 0304024158
SCHOTT ZWIESEL
37% günstiger
9,99 €
ehem. VKP** 15,99 €
versendkostenfrei
Weitere Informationen erhalten Sie
unter www.tegut-ideenwelt.com

nur am Montag, 9.12.
tegut... vom Besten Orangen
aus Spanien, Sorte: „Navelinas“, Klasse I,
1 kg • 0,75 €,
2 kg Netz
1,50 €

nur am Dienstag, 10.12.
Golden Toast Toasties
Mehrkorn oder Weizen,
100 g • 0,30 €,
300 g Packung
31% günstiger
0,89 €
statt 1,29 €

nur am Mittwoch, 11.12.
Sanella Back-Margarine
1 kg • 1,98 €, 500 g Becher
41% günstiger
0,99 €
statt 1,69 €

nur am Donnerstag, 12.12.
Lorenz Crunchips
verschiedene
Sorten,
100 g • 0,50 €,
200 g Beutel
47% günstiger
0,99 €
statt 1,89 €

nur am Freitag, 13.12.
happy day
Saft
verschiedene
Sorten,
1 l • 0,90 €,
2 l Packung
35% günstiger
1,79 €
statt 2,79 €

nur am Samstag, 14.12.
frische Putenbrust¹⁾
zart und leicht, ca. 1 kg Stücke, nur in SB
1 kg
6,90 €

*Die tegut-ideenwelt.com ist ein Angebot der Baling E-Commerce GmbH & Co. KG, Georg-Bühler-Straße 6/8, 20135 Oldenburg.
Die Angebote sind nicht in den tegut...-Märkten und ohne Dekoration erhältlich. **Vormerkungspreis.
1) Alle Angebote ohne Dekoration.

2a. Schauen Sie sich das Bild an und füllen Sie die Lücken aus.

Разгледайте картината и попълнете празните места.

- 1) Am Montag kostet ein _____ Orangen 1,50€.
- 2) Der Preis von einer _____ Toast ist am _____ 0,89 €.
- 3) Am Mittwoch kostet ein _____ 41 % weniger.
- 4) Das Angebot von _____ am _____ hat einen Originalpreis von 1,89 € pro Beutel.
- 5) Am _____ kann man zwei _____ Saft zum Angebotspreis von _____ kaufen.
- 6) 1 kg Frische Putenbrust kostet am _____ 6,90 €.

2b. „Sparsamkeit und Fleiß machen Häuser groß.“

Kennen Sie die Sparsamkeit der Deutschen? Hören und lesen Sie bitte den Text der Deutschen Welle.

<http://www.dw.de/die-deutsche-sparsamkeit/a-16368438>

“Спестовността и усърдието правят къщите големи”. Познавате ли спестовността на германците? Слушайте и прочетете текста на Дойче веле.

<http://www.dw.de/die-deutsche-sparsamkeit/a-16368438>

THEMEN / DEUTSCHLAND / SO GEHT DEUTSCHLAND

DEUTSCHLAND

Die deutsche Sparsamkeit

Keiner legt so viel Geld auf die hohe Kante, wie wir Deutsche. Besonders die Schwaben gelten als sehr sparsam und enthaltsam. In seiner dritten Kolumne widmet sich Peter Zudeick der Sparsamkeit.

Инструкция за учене:

В „Deutsche Welle“ има не само интересни новини, но и материали за учене на немски език:

<http://www.dw.de/deutsch-lernen/s-2055>.

Mülltrennung in Deutschland

1. Film „Recycling von Altglas – Welt der Wunder“

Филм „Рециклиране на старо стъкло-чудото на света“

<http://www.youtube.com/watch?v=27HfBmQ3JXug>.

1a. Sehen Sie sich den Film an. Was ist richtig (r), was ist falsch (f)? Ergänzen Sie.

Изгледайте филма. Кое е вярно и кое - грешно? Попълнете.

- ☐ a. Es gibt Altglascontainer für drei verschiedene Glasfarben.
- ☐ b. Man kann grüne Flaschen in den Weißglascontainer einwerfen.
- ☐ c. Die Leute wissen nicht, warum die Flaschen nach Farben getrennt werden.
- ☐ d. Die Flaschen vermischen sich im LKW.
- ☐ e. Die Metallenteile werden per Hand entfernt.
- ☐ f. Eine Vorsortierung ist für das Recycling von Altglas nicht wichtig.
- ☐ g. Die Altglastrennung hilft bei der Reduzierung der Müllgebühr.

1b. Sehen Sie den Film mit der von Ihnen betreuten Person noch einmal an. Ist alles in 1a. richtig?

Изгледайте филма още веднъж с обгрижваното от Вас лице. Вярно ли е всичко от 1a.?

2. Ordnen Sie die Wörter in Kategorien und ergänzen Sie die Artikel. Fragen Sie die von Ihnen betreute Person oder benutzen Sie ein Wörterbuch.

Подредете думите в категории и попълнете определителния член. Попитайте обгрижваното от Вас лице или използвайте речник.

~~Zeitung~~ • Glas • Leder • Bierflasche • Kaffeefilter • Windel • Plastikverpackung
Glasbecher • Eierschale • Tüte • Staubsaugerbeutel • Batterie
Angebotsprospekt • Gummireste • Getränkekarton • Spiegel • Zeitschrift
Buch • Weinflasche • Karton • Verschlüsse • Joghurtglas • Pfandkiste • Asche
Akku • Orangenschale • Gartenabfall

gelbe Tonne, gelber Sack

blaue Papiertonne Zeitung,

Glascontainer
 Glas,

Инструкция за учене:
 Безплатни жълти чували
 има в кметството!!

Restmüll

Biomüll

Pfandflaschen,
 Mehrwegflaschen

Batterien

Инструкция за учене:
 Кутията за събиране ще
 намерите в супермаркета.

3. Wie ist der Müll in Ihrem Heimatland sortiert? Erzählen Sie.

Как се сортира боклукут във Вашата страна? Разкажете.

4. Wie haben Sie heute Ihren Müll sortiert? Was ist richtig? Was ist falsch? Schreiben Sie einen kurzen Text in Ihr Lerntagebuch. Das können Sie gern in Ihrer Muttersprache machen.

Как сортирахте днес Вашия боклук? Кое е правилно? Кое грешно? Напишете кратък текст във Вашия дневник за учене. Това може да направите на родния си език.

Kochzeit!

1. Lesen Sie das Rezept zum Grünkohl. Kochen Sie bitte mit der von Ihnen betreuten Person zusammen.

Прочетете рецептата за къдраво зеле. Сгответе заедно с обгрижваното от Вас лице.

<http://www.feinheimisch.de/wp-content/uploads/2009/01/gruenkohl.pdf>

FEINHEIMISCH - Rezept des Monats Dezember 2009

Grünkohl

Von Küchenchef Ulf Sierks/Bärenkrug

2. Welches Gericht haben Sie erst in Deutschland kennengelernt? Können Sie sich noch erinnern, wie es gekocht wurde und wie es geschmeckt hat? Schreiben Sie Ihre Erinnerung in Ihr Lerntagebuch. Das können Sie gern in Ihrer Muttersprache machen.

С кое ястие се запознахте първо в Германия? Можете ли да си спомните как се готви и какъв вкус има? Запишете Вашия спомен в дневника за учене. Това може да направите на майчиния си език.

Versuchen Sie trotzdem, zumindest Stichworte, die Ihnen wichtig erscheinen, auch auf Deutsch zu notieren, z.B. Wörter des Riechens und Schmeckens. Wenn die von Ihnen betreute Person einverstanden ist, können Sie auch die Wörter in den beiden Sprachen vergleichen, wie sie klingen, ob es Ähnlichkeiten gibt usw.

Опитайте се да запишете на немски език поне някои ключови думи, които Ви се струват важни, напр. думи за мирис и вкус. Ако обгрижваното от Вас лице е съгласно, може да сравните думите на двата езика - как звучат, дали има сходства и т.н.

Mein erstes neues Gericht in Deutschland

Wie heißt es? Wie war es? Wie hat es geschmeckt? Wie hat es gerochen?
Habe ich es danach noch einmal gegessen?
Wenn ja, warum? Wenn nein, warum nicht? ..

Riech-Wörter

Fühl-Wörter

Schmeck-Wörter

Lösungsschlüssel

In der Bäckerei

Zu 2.

5-a, 9-b, 3-c, 11-d, 1-e, 6-f, 10-g, 8-h, 2-i, 7-k, 4-l

Zu 3.

1) die Brezel 2) das Baguette 3) das Toastbrot 4) das Roggenbrötchen 5) das Vollkornbrot
6) das Fladenbrot 7) das Sonnenblumenkernbrot

Das Frühstück kommt!

Zu 1.

- 1) Sie war Reiseführerin.
- 2) Zwei Monate.
- 3) Frische Vollkornbrötchen
- 4) Weil sie kurz nach dem Aufstehen isst.
- 5) Ein Brötchen mit Käse, Schinken und zwei Scheiben Gurken.

Zu 2a.

2) Herzhaftes 3) warm 4) Kaltes

Zu 2b.

2) Trinken 3) Kochen 4) Einkaufen 5) Fernsehen

Was machen wir heute?

Zu 1a.

b, c, e

Zu 1b.

frischer Grünkohl, Kasseler, Würstchen, Speck, Kartoffeln, Zwiebeln, Schweineschmalz, Äpfel und Orangen, Roggenbrötchen, Bio-Waschmittel, Müllbeutel

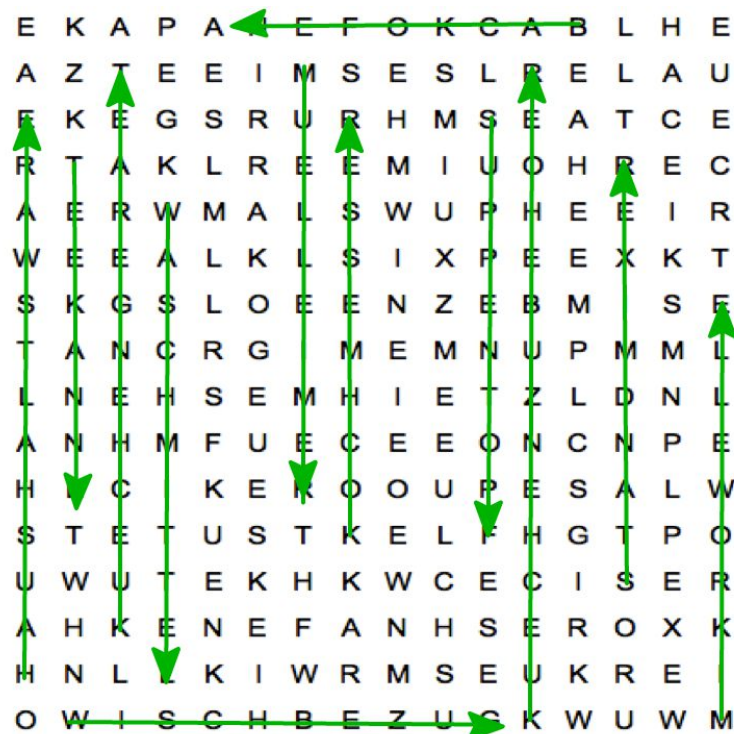
Zu 2a.

b. der Ballast, c. das Brötchen, d. der Müll, der Müllbeutel, e. -s

Zu 2b.

b. der Kohl, c. national, das Gericht

Zu 2c.

Zu 3a

Maskulinum (der): den, Stift, keinen

Neutrum (das): das, kein

Femininum (die): eine

Plural (die): die

Zu 3b.

3) ein, Das 4) einen, Der 5) eine, Die

Zu 4a.

Tüten, Kilogramm, Scheiben, Sack, Liter, Netz, Gramm, Stück, Flasche, Rolle, Tafel, Tube, Glas

Zu 4b.

darf, Tag, hätte, Stück, kostet, Angebot, nehme, Sonst, alles, macht, Wiedersehen

Wir sparen!

Zu 1a.

b. Dienstag, c. Mittwoch, d. Do, e. Fr, f. Samstag / Sonnabend, g. So

Zu 1b.

der

Zu 2a.

1) Netz 2) Tüte, Dienstag 3) Becher, Back-Margarine 4) Crunchips, Donnerstag 5) Freitag, Liter, € 1,79 6) Samstag

Mülltrennung in Deutschland

Zu 1a.

r: a, c, g

f: b, d, e, f

Zu 1b.

gelbe Tonne, gelber Sack: Plastikverpackung, Tüte, Getränkekarton, Verschlüsse

blaue Papiertonne: Zeitung, Angebotsprospekt, Zeitschrift, Buch, Karton

Glascontainer: Glas, Glasbecher, Weinflasche

Pfandfalschen, Mehrwegfalschen: Bierflasche, Joghurtglas, Pfandkiste,

Biomüll: Eierschale, Orangenschale, Gartenabfall

Restmüll: Leder, Kaffeefilter, Windel, Staubsaugerbeutel, Gummireste, Spiegel, Asche

Batterien: Batterie, Akku

Selbstreflexion

Kreuzen Sie an.

In der Bäckerei

Ich kann etwas über meine Lieblingsbrote sagen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ein Gespräch in der Bäckerei gelingt mir.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Brotsorten benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Das Frühstück kommt!

Ich kann der von mir betreuten Person nach den Wünschen für das Frühstück fragen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich verstehe die Reaktion / die Antwort der von mir betreuten Person auf meine Fragen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Was machen wir heute?

Ich kann mich mit der von mir betreuten Person über das Einkaufen austauschen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann die Wünsche der von mir betreuten Person verstehen und notieren.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man zusammengesetzte Wörter bildet.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Mengenangaben verwenden.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Wir sparen!

Ich kann die Wochentage benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Angebotsprospekte (Werbeprospekte) verstehen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Mülltrennung in Deutschland

Ich weiß, wie man Müll trennt.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Kochzeit!

Ich kann Erfahrungen des deutschen Essens mitteilen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Notieren Sie in Ihrer Muttersprache.

Beim Lernen hat mir geholfen,.....

.....

Die Kommunikation mit meiner betreuten Person klappt besser, weil.....

.....

Die Kommunikation mit meiner betreuten Person klappt besser durch.....

.....

(***es klappt** (umgangssprachlich) = etwas gelingt = нещо се осъществява)

Wenn ich etwas nicht verstanden habe, dann

.....

Ich habe neue Kenntnisse und Ideen für den Haushalt bekommen.

☐ ja ☐ nein ☐ welche.....

.....

Modul 3: Freizeit und Geselligkeit

Sprache: Deutsch als Fremdsprache

Niveaustufe: A2-B1 (GER)

Свободно време и занимания

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Aktivitäten am Sonntag

1. Es ist Sonntag. Was machen Sie gewöhnlich an diesem Tag? Notieren Sie.

Неделя е. Опишете какво правите обикновено в този ден?

2. Hier finden Sie einige Aktivitäten. Ordnen Sie die Begriffe den Bildern zu.

Пък ще намерите някои дейности. Подредете понятията към картинките.

die Wohnung aufräumen • in die Kirche gehen • Mensch ärgere Dich nicht spielen
• ausschlafen • spazieren gehen • Kaffee trinken

Bild 1: _____

Bild 2: _____

Bild 3: _____

Aktivitäten am Sonntag

Bild 4: _____

Bild 5: _____

Bild 6: _____

3. Bilden Sie Sätze in der Ich-Form.

Образувайте изречения в Аз-форма.

- 1) etwas Schönes kochen – **Ich koche oft etwas Schönes am Sonntag.**
- 2) die Wohnung aufräumen – **Ich räume die Wohnung auf.**
- 3) Freunde treffen –
- 4) in die Kirche gehen –
- 5) lesen –
- 6) Kreuzworträtsel lösen –
- 7) einkaufen gehen / in der Stadt bummeln –

Инструкция за учене:

При изречения, които завършват с (.)
(= съобщ. изречение),
глаголът е на второ място.

4. Bilden Sie Fragen.

Съставете въпроси.

- 1) gern – Musik hören – **Hören Sie gern Musik?**
- 2) gern – Kreuzworträtsel lösen – **Lösen Sie gern Kreuzworträtsel?**
- 3) gern – spazieren gehen –
- 4) oft – sich Fotos anschauen –
- 5) regelmäßig – Zeitung – lesen –
- 6) jeden Tag Radio hören –

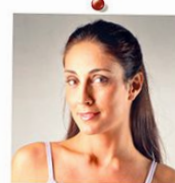
Инструкция за учене:

Въпросителни изречения започват с глагола и завършват с (?)

Was für ein schöner Sonntag!

Гунхилд Новак, 76, е била до пенсионирането си книговец в книговецница в Гьотинген. Последните три години г-жа Новак е живяла с дъщеря си Анелизе и двете ѝ внучета в къщата ѝ в източния квартал*. След време дъщеря ѝ се премества с децата си в Берлин и госпожа Новак разчита основно на помощта на личната си асистентка от Словакия.

Мариана Немцова, 38, от Кошице, Словакия, е работила като готвачка в ресторант. За съжаление заведението е трябвало да затвори, тъй като оборотът не е бил задоволителен. Посредническа агенция в Кошице ѝ предлага място като личен асистент в Германия. От три седмици госпожа Новак живее и работи в Гьотинген.

1. Hören Sie den Dialog „Was für ein schöner Sonntag!“ (Modul 3, Hörtext 1) und ergänzen Sie die Wörter.

Изслушайте диалога „Каква хубава неделя!“ (Модул 3, Текст за слушане 1) и попълнете думите.

schön • Konditorei • laufen • beobachten
Rollator • Schaufenster • bummeln • Beine • spazieren gehen

Es ist ein schöner Sonntag. **Mariana** und **Frau Nowak** gehen in der Stadt spazieren.

Един хубав неделен ден е. Мариана и г-жа Новак отиват на разходка из града.

Mariana: Heute ist das Wetter so _____, Frau Nowak! Wollen wir in der Stadt _____ oder in der _____ ein Stück Kuchen essen und Kaffee trinken?

Frau Nowak: Ja, Mariana! Das ist eine gute Idee! Wir können _____ gehen.

Mariana: Bummeln?

Frau Nowak: Ja, _____, in der Stadt einen Kaffee trinken, _____ anschauen, Leute _____.

Mariana: Gut, Frau Nowak! Wenn das so ist, möchte ich auch gerne bummeln gehen.

Frau Nowak: Aber Mariana, heute gehen wir ein bisschen langsamer. Mir tun die _____ weh.

Mariana: Sehr schlimm? Sollen wir zum Arzt gehen?

Frau Nowak: Nein, das ist nicht so schlimm. Wir nehmen meinen _____. Wenn ich nicht mehr kann, machen wir eine kleine Pause.

2. Wie hat Mariana Frau Nowak einen Vorschlag gemacht? Ergänzen Sie aus dem Dialog:

Как Мариана направи предложение на госпожа Новак? Попълнете от диалога:

„Wollen _____?“

Wie werden Vorschläge in Ihrer Sprache gemacht? Ist es ähnlich wie im Deutschen?

Как се правят предложения на български? Подобно ли е като на немски?

3. Hören Sie den Dialog „Was für ein schöner Sonntag!“ (Modul 3, Hörtext 2) noch einmal.

Изслушайте още веднъж диалога „Каква хубава неделя!“ (Модул 3, Текст за слушане 2)

Es ist ein schöner Sonntag. Mariana und Frau Nowak gehen in der Stadt spazieren.

Един прекрасен неделен ден е. Мариана и госпожа Новак отиват на разходка в града.

Mariana: Heute ist das Wetter so schön, Frau Nowak! Wollen wir in der Stadt spazieren gehen oder in der Konditorei* ein Stück Kuchen essen und Kaffee trinken?

Frau Nowak: Ja, Mariana! Das ist eine gute Idee! Wir können bummeln** gehen.

Mariana: Bummeln?

Frau Nowak: Ja, laufen, in der Stadt einen Kaffee trinken, Schaufenster anschauen***, Leute beobachten****.

Mariana: Gut, Frau Nowak! Wenn das so ist, möchte ich auch gerne bummeln gehen.

Frau Nowak: Aber Mariana, heute gehen wir ein bisschen langsamer. Mir tun die Beine weh.

Mariana: Sehr schlimm? Sollen wir zum Arzt gehen?

Frau Nowak: Nein, das ist nicht so schlimm. Wir nehmen meinen Rollator. Wenn ich nicht mehr kann, machen wir eine kleine Pause.

4. Lesen Sie die Redemittel.

Прочетете изразните средства.

Vorschläge machen <i>правя предложения</i>	Vorschläge annehmen :) <i>приемам предложения :)</i>	Vorschläge ablehnen :(<i>отказвам предложения :(</i>
Wie finden Sie die Idee, ...? <i>Какво мислите за идеята, ...?</i>	Ja, schon, dann machen wir das doch! <i>Да, добре, нека го направим!</i>	
Vielleicht können wir morgen...? <i>Може би утре можем да...?</i>		
Wie wäre es, wenn...? <i>Какво би било ако...?</i>	... das klingt auch gut, meinerwegen können wir das machen. <i>... това звучи добре, от мен да мине това може да го направим.</i>	Das ist mir ehrlich gesagt, nicht so recht. <i>Честно казано, на мен не ми е удобно.</i>
Na dann schlage ich vor, dass... <i>Тогава предлагам да, ...</i>	Gut, dann sind wir ja uns einig. Wir ... also ... <i>Добре, тогава сме единодушни. Значи ... ние...</i>	
Ich würde am liebsten... <i>Най-много бих искал...</i>		
Was halten Sie davon...? <i>Какво мислите за това...?</i>		
Würden Sie denn...? <i>Бихте ли...?</i>		
Wollen wir...? <i>Нека да ...?</i>		

* сладкарница
** разхождам се, шляя се

*** гледам витрините
**** наблюдавам хората

4a. Ordnen Sie zu, ob es sich um einen Vorschlag oder eine Reaktion handelt. Fügen Sie die folgenden Formulierungen in die untere Tabelle ein.

Подредете изреченията, дали става въпрос за предложение, или реакция. Вмъкнете следните формулировки в долната таблица.

- Gehen wir spazieren? • Vielleicht. • Gute Idee!
- Ich gehe heute Abend ins Kino. Kommen Sie mit?
- Okay. • Vielleicht können wir morgen Abend ins Theater gehen?
- Tut mir leid, ich habe keine Lust. • Ich kann leider nicht. • Lust auf einen Kaffee?
- Das weiß ich noch nicht. • Ja klar. • Heute Abend habe ich leider keine Zeit.
- Wollen wir am Samstag einen Spieleabend machen?

etwas vorschlagen	auf einen Vorschlag reagieren
Vielleicht können wir morgen Abend ins Theater gehen?	Ja, klar. ...

4b. Machen Sie folgende Vorschläge und kreuzen Sie an, wie die von Ihnen betreute Person darauf reagiert hat.

Направете следните предложения и отбележете как реагира обгрижваното от Вас лице на това.

Vorschlag	:)	:))	:(	:((
Radio hören				
Kreuzworträtsel lösen				
einen Kuchen backen				
spazieren gehen				

Носите ли със себе си снимки от Вашата родина или с Вашето семейство? Попитайте обгрижваното от Вас лице, дали ще разгледа снимките заедно с Вас. Кои са важните събития във Вашия живот? Попитайте обгрижваното от Вас лице, кои събития са били важни за него. Обсъдете тази тема.

Haben Sie eigene Fotos aus Ihrem Heimatland oder mit Ihrer Familie dabei? Fragen Sie die von Ihnen betreute Person, ob sie Lust hat, sich mit Ihnen Fotos anzusehen. Fragen Sie weiter, ob sie Ihnen ihre Fotos zeigen möchte. Welche Ereignisse in Ihrem Leben waren wichtig? Fragen Sie die von Ihnen betreute Person, welche Ereignisse für sie wichtig waren. Sprechen Sie darüber.

Der Kunde ist König

1. Hören Sie den Dialog „Der Kunde ist König“ (Modul 3, Hörtext 3) und tragen Sie die Reihenfolge in die Kästchen ein.

Изслушайте диалога „Клиентът е цар“ (Модул 3, Текст за слушане 3) и попълнете последователността в кутийките.

Мариана и госпожа Новак отиват в сладкарница и искат да седят на маса на терасата, защото от там имат хубава гледка към пешеходната зона. Пред терасата има няколко стъпала и Мариана моли сервитьора за помощ.

	Kellner: Ja, bitte.
	Mariana: Danke.
	Frau Nowak: Ich komme regelmäßig hierher, aber noch nie hat man mir gesagt, dass es keinen Platz für meinen Rollator gäbe*. (zu Mariana) Kommen Sie, Mariana, wir gehen wieder.
	Kellner: Warten Sie, warten Sie. Wenn es Ihnen nichts ausmacht**, stellen wir den Rollator hier unten an der Garderobe ab.
	Frau Nowak: Ja, das ist gut so.
	Mariana: Ja, das ist in Ordnung, oder, Frau Nowak?
	Mariana: Entschuldigen Sie bitte, ich habe eine Frage.
	Mariana: Können Sie mir beim Hochtragen des Rollators helfen?
	Kellner: Oben ist es sehr eng. Dort ist kein Platz für so einen Wagen.
	Kellner: So, bitte schön.

Aktion (Wohin?***) Akkusativ	SD	Position (Wo?) Dativ
Ich gehe in die Konditorei. (die Konditorei)		Ich bin in der Konditorei. (die Konditorei)
Ich gehe in den Laden. (der Laden)		Ich bin in dem (= im) Laden. (der Laden)
Ich gehe in das (= ins) Café. (das Café)		Ich bin in dem (= im) Café. (das Café)

*Досега не са ми казвали, че няма място за моята помощна количка.

** Ако не ви затруднява...

*** В езиково досие 1 ще намерите информация за предлози с винителен и дателен падеж.

2. Beantworten Sie folgende Fragen zum Dialog.

Отговорете на въпросите.

- 1) Wo möchten Mariana und Frau Nowak sitzen? _____
- 2) Was möchte Frau Nowak bei sich (in ihrer Nähe) haben? _____
- 3) Warum spricht Mariana den Kellner an? _____

Wie empfinden Sie Frau Nowak? Warum?

- höflich
- nicht sehr höflich
- unhöflich

Wie empfinden Sie den Kellner? Warum?

- höflich
- nicht sehr höflich
- unhöflich

3. Lesen Sie die Redemittel.

Прочете изразните средства.

jemanden ansprechen, jemanden um Hilfe bitten <i>заговарям някого, моля за помощ някого</i>	auf eine Frage / Bitte reagieren <i>реагирам на въпрос / молба</i>
Entschuldigung! <i>Извинете!</i>	Ja, bitte. <i>Да, моля.</i>
Entschuldigen Sie bitte! <i>Извинете!</i>	Was kann ich für Sie tun? <i>Какво мога да направя за Вас?</i>
Entschuldigen Sie bitte, ich habe eine Frage. <i>Извинете, имам един въпрос.</i>	Was möchten Sie? <i>Какво бихте искали?</i>
Können Sie mir helfen? <i>Можете ли да ми помогнете?</i>	Gern! Kein Problem! <i>С удоволствие! Няма проблем!</i>
Kann ich Sie etwas fragen? <i>Мога ли да ви попитам нещо?</i>	...
Haben Sie einen Moment Zeit? <i>Имате ли един момент време?</i>	...
Eine Frage bitte ... <i>Един въпрос моля ...</i>	...

4. Mit dem Modalverb **können** bilden Sie eine höfliche Frage. Probieren Sie es jetzt selber:

С модалния глагол „können“ се съставят учтиви въпроси. Сега опитайте сами:

- 1) die Zeitung geben – **Können Sie mir die Zeitung geben?**
- 2) mir den Weg erklären –
- 3) mir die Brille bringen –
- 4) das Wort wiederholen –
- 5) die Zeitung holen –
- 6) das Licht anmachen –

Инструкция за учене:

С „können“ може също да изказвате комплименти.

Например:

Sie können ja wirklich gut kochen!

Sie können ja toll tanzen!

Sie können aber gut Schach spielen!

Machen Sie bei Gelegenheit der von Ihnen betreuten Person ein Kompliment!

При възможност направете комплимент на обгрижваното от Вас лице!

5. Wie würden Sie in folgenden Situationen um Hilfe bitten?

Как бихте помолили за помощ в следната ситуация?

- 1) Sie müssen ein Heft mit Kreuzworträtseln für die von Ihnen betreute Person kaufen. Sie finden die Hefte im Kiosk (Trafik) leider nicht. Fragen Sie höflich den Kassierer.

Прябва да купите книжка с кръстословици за обгрижваното от Вас лице. За съжаление не можете да намерите книжките в павилиона. Попитайте учтиво продавача.

- 2) Sie stricken gern und gehen in eine Buchhandlung, um dazu ein Fachbuch über Stricken und andere Handarbeiten zu kaufen. Sie möchten sich beraten lassen. Fragen Sie höflich eine Mitarbeiterin / einen Mitarbeiter.

Обичате да плетете и отивате в една книжарница, за да си купите справочник за плетене и други занаяти. Искате да Ви посъветват. Попитайте учтиво един служител / една служителка.

- 3) Sie müssen Balkonpflanzen für die von Ihnen betreute Person besorgen, die im Halbschatten wachsen. Sie kennen sich mit Pflanzen nicht so gut aus. Fragen Sie höflich die Mitarbeiter.

Прябва да купите подходящи за полусянка балконски цветя за обгрижваното от Вас лице. Не сте запознати много с различните видове цветя. Попитайте учтиво продавач - консултантите.

Andere Länder, andere Kuchen

Im Deutschen sagt man oft „andere Länder, andere Sitten“.

Gibt es in Ihrer Sprache Ausdrücke mit ähnlicher Bedeutung? Welche?

В немския език често се казва „Разни страни, разни обичаи“. Има ли подобни изрази с близко или еднакво значение на български? Кои са те?

1. Hören Sie den Dialog „Andere Länder, andere Kuchen“ (Modul 3, Hörtext 4) und beantworten Sie folgende Fragen.

Изслушайте диалога „Разни страни, разни сладкиши“ (Модул 3, Текст за слушане 4) и отговорете на следните въпроси.

- 1) Welchen Kuchen hat Frau Nowak bestellt? _____
- 2) Was machen die Leute in der Innenstadt? _____
- 3) Sind alle in der Fußgängerzone Touristen? _____

2. Lesen Sie den Dialog und alle zusammengesetzten Wörter (= Komposita), die markiert sind.

Прочетете диалога и всички маркирани сложни думи (= Композита).

Инструкция за учене:

*В немския език две или повече самостоятелно използвани думи могат да бъдат свързани в една дума, Kompositum (Plural: Komposita), напр.: der Apfel + der Kuchen = der Apfelkuchen
Последната дума определя определителния член (siehe Modul 2, S.6-7.)*

Frau Nowak und Mariana sitzen in der Konditorei. Sie haben zwei Tassen Kaffee bestellt und zwei Stück Kuchen, einen Apfelstreuselkuchen und eine Stachelbeer-Baiser-Torte. Sie schauen auf die Fußgängerzone und unterhalten sich.

Госпожа Новак и Мариана седят в сладкарницата. Поръчали са две чаши кафе и две парчета сладкиш - ябълков сладкиш с трохи и торта-целувка с цариградско грозде.

Те гледат пешеходната зона и разговарят помежду си.

Frau Nowak: Mariana, wie schmeckt Ihnen der Streuselkuchen?

Mariana: Sehr gut. Wie heißt Ihre Torte noch mal, Frau Nowak? Sie sieht sehr lecker aus.

Frau Nowak: Stachelbeer-Baiser-Torte.

Mariana: Das merke ich mir für das nächste Mal ... Frau Nowak, heute ist aber ziemlich viel los in der Innenstadt. Die Leute gehen gemütlich und schauen in die Schaufenster. Ist das bummeln?

Frau Nowak: Ja, ja ... Früher habe ich das auch so gern gemacht. Mit meinen Freundinnen, als wir noch jung waren und viele Wünsche hatten ...

Mariana: Und da sind so viele Leute aus verschiedenen Ländern unterwegs. Sind das alles Touristen?

Frau Nowak: Ja, einige schon, aber andere wohnen hier. Göttingen ist ja eine internationale Stadt. Göttingen ist zwar klein, aber es hat eine große Universität, an der Menschen aus aller Welt studieren.

Mariana: Das finde ich schön. Ich hoffe, ich lerne auch ein paar neue Leute kennen, vielleicht sogar aus der Slowakei. Heute habe ich so viel gesehen. Darüber mache ich mir noch Gedanken.

Frau Nowak: Mariana, wir müssen langsam los. Heute Abend ist unser Spieleabend.

3. Suchen Sie die Artikel im Wörterbuch oder fragen Sie die von Ihnen betreute Person und ergänzen Sie sie. Übersetzen Sie dann die Wörter.

Потърсете определителния член в речника или попитайте обгрижваното от Вас лице и ги попълнете. Преведете думите.

der Apfelstreuselkuchen	=	der Apfel	+	___ Streuselkuchen
die Stachelbeer-Baiser-Torte	=	___ Stachelbeere	+	___ Baiser-Torte
die Fußgängerzone	=	___ Fußgänger	+	___ Zone
die Innenstadt	=	innen	+	___ Stadt
das Schaufenster	=	schauen	+	___ Fenster
der Spieleabend	=	___ Spiele	+	___ Abend

4. Was passt zusammen? Verbinden Sie. Es gibt mehrere Möglichkeiten.

Кои думи си подхождат? Свържете ги. Има няколко възможности.

- 1) Schokoladen-
- 2) Sahne-
- 3) Mohn-
- 4) Marzipan-
- 5) Schwarzwälder Kirsch-
- 6) Marmor-
- 7) Baum-

- torte
- kuchen
- schwein
- schnecke
- kartoffeln
- schnitte

- 1) _____
- 2) Sahneschnitte
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____

„Aber bitte mit Sahne“ von Udo Jürgens

Beschriften Sie zunächst Kärtchen mit folgenden Wörtern:

Stammtisch • Konditorei • Kuchenbuffet •
Schwarzwälder Kirsch • Sahnebaiser • Fruchteis • Buttercremetorte • Bienenstich
• Sacher Torte • Marzipantorte • Keks

Vermischen Sie sie und legen Sie sie auf den Tisch, sodass Sie sie sehen können. Hören Sie sich dann das Lied „Aber bitte mit Sahne“ von Udo Jürgens an. <http://www.youtube.com/watch?v=8BpZesJK1Wc>
Sobald Sie eins von diesen Wörtern hören, schnappen Sie sich die jeweilige Karte.

Напишете картончета със следните думи: запазена маса, сладкарница, бюфет за сладкиши, черешова торта шварцвалд, сметанова торта с целувки, плодове сладолед, торта с маслен крем, сладкиш с крем и покритие от бадеми и глазура, торта Сахер, марципанова торта, кекс. Слушайте песента „Но моля със сметана“ от Удо Юргенс. Щом чуete някоя от думите вземете съответната карта.
<http://www.youtube.com/watch?v=8BpZesJK1Wc>

Sie können ein kleines Ratespiel vorbereiten, indem Sie zunächst die von Ihnen betreute Person fragen, ob Sie Lust hat, den Namen eines bekannten deutschen Liedes zu erraten. Nennen Sie ihr die Wörter von den Kärtchen und lassen Sie den Titel erraten. Sie können alternativ auch den Anfang des Liedes vorspielen und den Titel erraten lassen. Das Spiel mit den Kärtchen können Sie auch gemeinsam mit der von Ihnen betreuten Person spielen, solange es Spaß macht. Sie können auch jedes beliebige Lied auf diese Art und Weise vorbereiten und gemeinsam hören.

Може да подготвите една малка игра-загадка, като първо попитате обгрижваното от Вас лице, дали има желание да отгатва името на известна немска песен. Назовете му/й думите от картончетата и го/я оставете да отгатне заглавието. Може като алтернатива да пуснете началото на песента и да оставите обгрижваното от Вас лице да отгатне заглавието. Тази игра може да я играете с обгрижваното от Вас лице докато ви омръзне. Може да подготвите всяка произволна песен по този начин и да я слушате заедно.

„Aber bitte mit Sahne“ (Udo Jürgens)

Sie treffen sich täglich um viertel nach drei (aaahh) (ooojehh),
am Stammtisch im Eck in der Konditorei (aaahh) (ooojehh),
und blasen zum Sturm auf das Kuchenbuffett,
auf Schwarzwälder Kirsch und auf Sahnebaiser,
auf Früchteeis, Ananas, Kirsch und Banane,
aber bitte mit Sahne, aber bitte mit Sahne...

Sie schmatzen und schwatzen, dann holen sie sich (aaahh) (ooojehh),
noch Buttercremetorte und Bienenstich (aaahh) (ooojehh),
sie pusten und prusten, fast geht nichts mehr rein,
nur ein Mohrenkopf höchstens, denn Ordnung muss sein.
Bei Mathilde, Ottilie, Marie und Liliane,
aber bitte mit Sahne, aber bitte mit Sahne...

Und das Ende vom Lied hat wohl jeder geahnt, (aaahh) (ooojehh),

der Tod hat reihum sie dort abgesahnt (aaahh) (ooojehh),

die Hinterbliebenen fanden vor Schmerz keine Worte,

mit Sacher- und Linzer- und Marzipantorte,

hielt als letzte Liliane getreu noch zur Fahne,

aber bitte mit Sahne, aber bitte mit Sahne ...

Doch auch mit Liliane war es schließlich vorbei (aaahh) (ooojehh),

sie kippte vom Stuhl in der Konditorei (hmmmm) (ooojehh),

auf dem Sarg gab's statt Kränze verzungelte Torten,

und der Pfarrer begrub sie mit rührenden Worten,

dass der Herrgott den Weg in den Himmel ihr bahne,

aber bitte mit Sahne, aber bitte mit Sahne ...

noch ein Tässchen Kaffee, aber bitte mit Sahne,

noch ein kleines Baiser, aber bitte mit Sahne,

Oder soll's vielleicht doch ein Keks sein? Aber bitte mit Sahne ...

Gesellschaftsspiele

Sehen Sie sich das Bild an. Kennen Sie das Spiel, das die Personen spielen? Haben Sie es schon einmal mit der von Ihnen betreuten Person gespielt?*

Разгледайте картинката. Познавате ли играта, която играят хората? Играли ли сте я вече с обгрижваното от Вас лице?

Loriot, mit bürgerlichem Namen Bernhard-Viktor Christoph-Carl von Bülow, kurz Vicco von Bülow, lebte von 1923 bis 2011 und ist Deutschlands beliebtester Humorist. Hier ist eine kurze Szene aus seinem Film „Ödipussi“:

<http://www.youtube.com/watch?v=Rx3gIFgSKss>.

In der Szene spielen Paul Winkelmann, seine Mutter, seine Tante Mechthild und Frau Tietze Scrabble.**

* Други колективни игри ще намерите в езиково досие 1.

** Scrabble е колективна игра. По точна информация за Scrabble ще намерите в езиково досие 1.

Über den Tag reflektieren

Sie erinnern sich bestimmt, was Mariana am Sonntag gemacht hat. Und was haben Sie letzten Sonntag mit der von Ihnen betreuten Person unternommen?

Сигурно си спомняте какво прави Мариана в неделя. С какво се занимавахте Вие изминалата неделя съвместно с обгрижваното от Вас лице?

Schreiben Sie darüber in Ihr Tagebuch in Ihrer Muttersprache.

Пишете относно това във Вашия дневник за учене на роден език.

Erzählen Sie es dem Vermittler / der Vermittlerin von der Agentur auf Deutsch.

Разкажете на посредника / посредничката Ви от агенцията на немски.

Schreiben Sie einen Brief an eine andere Pflegehaushaltshilfe, die Sie in Deutschland kennengelernt haben, auf Deutsch.

Напишете писмо на немски на друга лична асистентка, с която сте се запознали в Германия.

Falls Sie die von Ihnen betreute Person bei einem Spieleabend schon begleitet haben, können Sie auch darüber in Ihrer Muttersprache oder auf Deutsch erzählen. Welches Spiel hat sie gespielt?

Ако сте придружавали обгрижваното от Вас лице в игрална вечер, може да разкажете за това на роден език или на немски. Каква игра е играл/а той/тя?

Sie können auch selber Vorschläge für Freizeitgestaltung auf Deutsch machen und diese in einem Blog veröffentlichen, z.B. auf <http://www.pflegehelfer.com/forum/forum-2.html>.

Може и Вие да предложите други начини за прекарване на свободното време на немски и да ги публикувате в блог., напр. в <http://www.pflegehelfer.com/forum/forum-2.html>.

Инструкция за учене:

Das Webblog (също: der Webblog, кратко: Blog) е публично достъпна интернет страница, водена във вид на дневник, която постоянно се попълва с коментари и бележки по определна тема.

Тук може да разгледате един блог:

<http://www.pflege-blog.das-pflegeportal.de/2011/03/25/umfrage-beschaeftigung-auslandischer-pflegekrafte/>.

Lösungsschlüssel

Aktivitäten am Sonntag

Zu 1.

Mögliche Antworten:

ausschlafen, Freunde treffen, spazieren gehen, sich erholen usw.

Zu 2.

Bild 1: ausschlafen **Bild 2:** die Wohnung aufräumen **Bild 3:** Mensch ärgere Dich nicht spielen

Bild 4: in die Kirche gehen **Bild 5:** spazieren gehen **Bild 6:** Kaffee trinken

Zu 3.

3) Ich treffe Freunde. / Ich treffe meine Freunde.

4) Ich gehe in die Kirche.

5) Ich lese. / Ich lese ein Buch. / Ich lese eine Zeitschrift.

6) Ich löse Kreuzworträtsel.

7) Ich gehe einkaufen. / Ich gehe in der Stadt bummeln.

Zu 4.

3) Gehen Sie gern spazieren?

4) Schauen Sie sich oft Fotos an?

5) Lesen Sie regelmäßig Zeitung?

6) Hören Sie jeden Tag Radio?

Was für ein schöner Sonntag!

Zu 1.

schön, spazieren gehen, Konditorei, bummeln, laufen, Schaufenster, beobachten, Beine, Rollator

Zu 2.

Vorschlag: Wollen wir in der Stadt spazieren gehen oder ein Stück Kuchen essen und Kaffee trinken?

Zu 4a.

Vorschläge oder Reaktionen

etwas vorschlagen	auf etwas reagieren
Gehen wir spazieren? / Ich gehe heute Abend ins Kino. Kommen Sie mit? / Vielleicht können wir morgen Abend ins Theater gehen? / Lust auf einen Kaffee? / Wollen wir am Samstag einen Spieleabend machen?	Vielleicht. Gute Idee! / Okay! / Tut mir leid, ich habe keine Lust. / Ich kann leider nicht. / Das weiß ich noch nicht. / Ja klar. / Heute Abend habe ich leider keine Zeit.

Zu 4b.

Wollen Sie Radio hören?
Haben Sie Lust, Kreuzworträtsel zu lösen?
Wollen wir einen Kuchen backen?
Möchten Sie spazieren gehen?

Der Kunde ist König

Zu 1.

2 10 5 6 8 7 1 3 4 9

Zu 2.

1) auf der Terrasse 2) ihren Rollator 3) Sie bittet ihn um Hilfe beim Hochtragen des Rollators. / Sie möchte ihn um Hilfe bitten.

Zu 4.

- 2) Können Sie mir den Weg erklären?
- 3) Können Sie mir bitte die Brille bringen?
- 4) Können Sie bitte das Wort wiederholen?
- 5) Können Sie mir bitte die Zeitung holen?
- 6) Können Sie bitte das Licht anmachen?

Dialog „Der Kunde ist König“

Mariana: Entschuldigen Sie bitte, ich habe eine Frage.

Kellner: Ja, bitte.

Mariana: Können Sie mir beim Hochtragen des Rollators helfen?

Kellner: Oben ist es sehr eng. Dort ist kein Platz für so einen Wagen.

Frau Nowak: Ich komme regelmäßig hierher, aber noch nie hat man mir gesagt, dass es keinen Platz für meinen Rollator gäbe. (zu Mariana) Kommen Sie, Mariana, wir gehen wieder.

Kellner: Warten Sie, warten Sie. Wenn es Ihnen nichts ausmacht, stellen wir den Rollator hier unten an der Garderobe ab.

Mariana: Ja, das ist in Ordnung, oder, Frau Nowak?

Frau Nowak: Ja, das ist gut so.

Kellner: So, bitte schön.

Mariana: Danke.

Andere Länder, andere Kuchen

Zu 1.

1) Stachelbeer-Baiser-Torte 2) bummeln, sich Schaufenster anschauen 3) nicht alle, einige wohnen in Göttingen

Zu 3.

der Streuselkuchen, die Stachelbeere, die Baiser-Torte, der Fußgänger, die Zone, die Stadt, das Fenster, die Spiele, der Abend

Zu 4.

Mögliche Antworten:

- 1) Schokoladenkuchen, Schokoladentorte
- 2) Sahnetorte, Sahneschnitte
- 3) Mohnschnecke
- 4) Marzipankuchen, Marzipanschwein
- 5) Schwarzwälder Kirschtorte
- 6) Marmorkuchen
- 7) Baumkuchen

Selbstreflexion

Kreuzen Sie an.

Aktivitäten am Sonntag

Ich kann von meiner Freizeit berichten.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann mich mit der von mir betreuten Person über Freizeitaktivitäten austauschen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann der von mir betreuten Person Vorschläge für die gemeinsame Freizeit machen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Was für ein schöner Sonntag!

Ich verstehe die Reaktion / die Antwort der von mir betreuten Person auf meine Vorschläge.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man Vorschläge annimmt.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man Vorschläge ablehnt.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Der Kunde ist König

Ich kann einschätzen, ob ein Gespräch höflich oder unhöflich verläuft.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann andere Personen höflich um etwas bitten oder eine Frage stellen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man Komplimente formuliert.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Andere Länder, andere Kuchen

Ich kann zusammengesetzte Wörter bilden.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Kuchen- und Tortensorten benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann mich bei einer Tasse Kaffee nett unterhalten (***plaudern** = разговорям).

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Notieren Sie in Ihrer Muttersprache.

Beim Lernen hat mir geholfen,.....
.....
.....

Die Kommunikation mit der von mir betreuten Person klappt besser, weil.....
.....
.....

Die Kommunikation mit der von mir betreuten Person klappt besser durch.....
.....
.....

(***es klappt** (umgangssprachlich) = etwas gelingt = нещо се осъществява)

Wenn ich etwas nicht verstanden habe, dann.....
.....
.....

Ich habe neue Impulse und Ideen für die Freizeitgestaltung bekommen.

☐ ja ☐ nein ☐ welche.....
.....

Modul 4: Kommunikation mit Angehörigen und Kollegen

Sprache: Deutsch als Fremdsprache

Niveaustufe: A2-B1 (GER)

Комуникация с близки на
обгрижваното лице и колеги

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Persönliches Empfinden

1. Stellen Sie sich vor, Sie haben morgen Ihren ersten Arbeitstag als Personenbetreuerin. Sie treffen sich mit der von Ihnen betreuten Person, ihren Angehörigen und mit Ihrer Kollegin zum ersten Mal und bereiten sich darauf vor.

Was möchten Sie über die von Ihnen betreute Person wissen / Was müssen Sie wissen? Formulieren Sie Fragen. Wenn Sie möchten, schreiben Sie sie zunächst in Ihrer Muttersprache auf.

Представете си, че утре е първият Ви работен ден като личен асистент. Утре ще се срещнете с лицето, което ще обслужвате, с близките му и с неговите колеги и се подготвяте за това.

Какво искате да знаете за обслужваното от Вас лице / Какво трябва да знаете? Формулирайте въпроси - Ако желаете, напишете ги първо на Вашия роден език.

Beispiel: Welche chronischen Krankheiten hat Herr / Frau XY?

- 1)
- 2)
- 3)
- ...

2. Überlegen Sie sich, wem Sie Ihre Fragen stellen würden bzw. wen fragen Sie? Machen Sie sich Notizen.

Помислете на кого бихте поставили въпросите си, съответно кого ще попитате? Водете си записки.

Beispiel: der Familie, die Nachbarn etc.

3. Schauen Sie sich die drei Bilder an.

Погледнете трите картини.

- 3a. Um welche Situationen geht es?

За коя ситуация става въпрос?

1.

2.

3.

- 3b. Welche Überschrift passt zu welcher Situation? Ordnen Sie zu.

Кое заглавие отговаря на дадена ситуация? Поставете правилно заглавията.

A. Ein Übergabeprotokoll

B. Ein Telefonat

C. Ein Besuch

4. Sie hören jetzt die drei Gespräche (Modul 4, Hörtext 1).

Сега чувате три разговора (Модул 4, Текст за слушане 1)

4a. Ordnen Sie beim ersten Hören die Fotos den jeweiligen Gesprächen zu.

При първото слушане подредете снимките към съответния разговор.

Gespräch 1	Gespräch 2	Gespräch 3
Foto Nr.:	Foto Nr.:	Foto Nr.:

4b. Hören Sie die Gespräche zum zweiten Mal. Worum geht es? Was verstehen Sie? Machen Sie Notizen zu jedem Gespräch:

Изслушайте разговорите втори път. За какво става дума? Водете си записки към всеки разговор:

Gespräch 1: _____

Gespräch 2: _____

Gespräch 3: _____

Kommunikation mit Angehörigen (I)

1. Überlegen Sie sich, in welchen Situationen Sie als Personenbetreuerin die Familienangehörigen der betreuten Person anrufen werden? Machen Sie Notizen. Sie können auch in Ihrer Muttersprache schreiben.

Помислете в кои ситуации Вие като личен асистент бихте се обадили на близките роднини на обслужваното лице.

2. Lesen Sie bitte die Informationen zu den Personen.

Прочетете, моля, информацията за лицата.

Лукас Шахингер, 82 г., преди да се пенсионира, е бил учител по математика в гимназия в Линц. Преди пет години той е получил удар. Оттогава при него в дома му живеят или Агнес Када, или една от колегите му и те се грижат за него. Дъщеря му Елке Обермюлер, 50 г., живее и работи във Виена.

Агнес Када, 43 г., се грижи за Лукас Шахингер от момента на получаване на удара. В Унгария тя е била медицинска сестра, но след като е била съкратена, е започнала да работи в Австрия като домашна помощничка. Сега майка ѝ се чувства много зле и тя ще се върне в Унгария, за да се грижи за нея.

3. Sie hören jetzt das erste Telefonat (Modul 4, Hörtext 2).

Сега ще чуете първия телефонен разговор (Модул 4, Текст за слушане 2).

3a. Kreuzen Sie an. Was ist richtig?

Отбележете кое е вярно?

- ☐ 1. Ágnes telefoniert mit dem Arzt.
- ☐ 2. Frau Obermüller möchte einen Termin.
- ☐ 3. Herr Schachinger war schlecht gelaunt.
- ☐ 4. Es ist wichtig, dass Herr Schachinger spazieren geht. Es tut ihm gut.
- ☐ 5. Ágnes soll die Ratschläge aus dem Übergabeprotokoll nehmen.

3b. Nun hören Sie das Telefonat zum zweiten Mal und vervollständigen Sie die Lücken:

Сега изслушайте телефонния разговор втори път и попълнете пропуснатия текст:

Ágnes: Bei Schachinger. Kada am Apparat.

Frau Obermüller: Hallo Agnes, hier Obermüller. Ich wollte hören, wie es meinem Vater geht. Ist er heute gut _____?

Ágnes: Guten Tag, Frau Obermüller. Heute geht es ihm leider nicht so _____. Er ist gleich _____ aufgewacht, wirkte traurig und _____, wollte gar nicht aufstehen. Während des Mittagessens war er _____, hat sich über sein Essen geärgert. Jetzt aber schläft er. Auch seine Tabletten hat er genommen.

Frau Obermüller: Oh je, Agnes. Es tut mir aber leid, das ist ja _____ für Sie.

Ágnes: Kein Problem, Frau Obermüller, gehört doch zum Job dazu. In solchen Fällen versuche ich immer, _____ zu bleiben.

Frau Obermüller: Sehr gut! Ich denke, ein _____ am Nachmittag wäre nicht schlecht. Das Wetter ist auch _____. Er hat auch seinen Lieblingsort da am Fluss. Fragen Sie ihn danach, er wird es Ihnen bestimmt zeigen.

Ágnes: Ja, das habe ich auch schon gedacht. Danke für den _____. Ich hoffe, wenn er aufwacht, geht es ihm _____.

Frau Obermüller: Na, hoffentlich. Wenn etwas ist, rufen Sie mich bitte an. Ansonsten melde ich mich morgen ungefähr zur gleichen Zeit.

Ágnes: Alles klar. Dann bis später!

Frau Obermüller: Danke schön, Agnes. Auf _____!

Ágnes: Wiederhören!

Wie war es gestern?

Grammatik: Vergangenheitsformen im Deutschen - Präteritum*

Wenn wir etwas, was in der Vergangenheit passiert ist, ausdrücken oder darüber berichten möchten, können wir das Präteritum verwenden.

Diese Zeitform verwenden wir bei Erzählungen und Berichten, vor allem in der Schriftsprache.

Für Fakten und Zustände in der Vergangenheit mit **sein / haben** verwenden wir oft das Präteritum.

Когато искаме да изразим или да съобщим за нещо, което се е случило в миналото, можем да използваме минало време (Präteritum).

Тази времева форма използваме при разкази и доклади, преди всичко в писмения език. За факти и състояния в миналото с глаголите съм / имам употребяваме често минало време (Präteritum).

Konjugation	schwach	schwach	stark	stark
Verb	<i>lachen</i>	<i>reden</i>	<i>fahren</i>	<i>nehmen</i>
ich	lachte	redete	fuhr	nahm
du	lachtest	redetest	fuhrst	nahmst
er/sie/es	lachte	redete	fuhr	nahm
wir	lachten	redeten	fuhren	nahmen
ihr	lachtet	redetet	fuhr	nahmt
sie	lachten	redeten	fuhren	nahmen

Например:

Ich **war** gestern beim Arzt.
Gestern **hatte** Herr Schachinger Fieber.
Ich **redete** mit dem Arzt gestern.
Frau Obermüller **kam** heute vorbei.
Sie **kaufte** Arznei.

1. Sortieren Sie: Was ist heute? Was war gestern?

Сортирайте: Какво е днес? Какво беше вчера?

mussten wir zum Arzt gehen

ging es ihm nicht so gut

waren wir beim Arzt

wollte Herr Schachinger nicht aufstehen

hatte er Kopfschmerzen

war ihm schwindelig ist ihm nicht schwindelig

hat er keine Kopfschmerzen

müssen wir nicht zum Arzt gehen geht es ihm gut

Heute ...

Gestern ...

hat er keine Kopfschmerzen.

hatte er Kopfschmerzen.

1. Setzen Sie die markierten Verben ins Präteritum.

Поставете маркираните глаголи в минало време (Präteritum).

Herrn Schachinger geht es heute nicht gut. Er hat sehr hohen Blutdruck und starke Schmerzen im Bein. Er will nicht aufstehen. Er will auch nicht essen, weil ihm übel ist. Nachts kann er nicht schlafen und muss oft auf die Toilette gehen. Dabei wird ihm schwindelig. Wir haben um 16 Uhr einen Termin beim Arzt.

Herrn Schachinger ging es gestern nicht gut.

Notieren Sie die Verben aus der Übung im Präsens und im Präteritum in Ihrem Lerntagebuch.

Запишете в учебните си тетрадки глаголите от упражнението в сегашно време (Präsens) и в минало време (Präteritum).

Beispiel: er hat – er hatte

Beantworten Sie nun selbst die Fragen:

Отговорете сега сами на въпросите:

Wie geht es der von Ihnen betreuten Person heute?

Как се чувства обслужваното от Вас лице днес?

Wie ging es ihr gestern?

Как се е чувствало вчера?

Kommunikation mit Angehörigen (II)

1. Hören Sie das zweite Telefonat (Modul 4, Hörtext 3) zwischen Ágnes Kada und Frau Obermüller.

Изслушайте втория телефонен разговор (Модул 4, Текст за слушане 3) между Агнес Када и г-жа Обермюлер.

1a. Beantworten Sie die folgenden Fragen:

Отговорете на следните въпроси:

- 1) Warum war Herr Schachinger gestern schlecht gelaunt?
- 2) Was sagte der Arzt?
- 3) Wie oft muss Herr Schachinger seine Tabletten nehmen?
- 4) Welche Tipps gibt Ágnes ihrer Nachfolgerin? (Notieren Sie Stichpunkte.)
- 5) Wann ist die Übergabe?

1b. Ordnen Sie das Telefonat in die richtige Reihenfolge. Danach hören Sie es sich zur Kontrolle noch einmal an.

Подредете всяка една част от телефонния разговор в правилния ред. След това го изслушайте отново за сверяване.

Ágnes: Vielen Dank! Werden Sie bei der Übergabe dabei sein?
Frau Obermüller: Ágnes, ich bin es Elke Obermüller.
Ágnes: Heute geht es ihm gut, aber gestern hatte er starke Kopfschmerzen und ihm war schwindelig, deswegen war er schlecht gelaunt.
Frau Obermüller: Ach Ágnes, ich verstehe das vollkommen. Sie haben es mir ja schon erklärt. Ich wollte nur noch einmal sagen, wie sehr ich es bedaure.
Ágnes: Bei Schachinger, Kada am Apparat.
Frau Obermüller: Das ist gut. Ágnes, nächsten Dienstag steht ja der Wechsel mit Ihrer Kollegin an. Können wir kurz über die Pflegeübergabe sprechen? Es ist mir wichtig, dass wir Ihre Erfahrungen dabei berücksichtigen.
Ágnes: Entschuldigung, wer ist da bitte?
Frau Obermüller: Waren Sie mit ihm beim Arzt?
Ágnes: Oh, Entschuldigung, Frau Obermüller. Ich hab's nicht gleich verstanden. Schön, dass Sie anrufen.
Frau Obermüller: Ach, es ist ja so schade, dass Sie aufhören müssen. Aber wir können es nicht ändern.
Ágnes: Ja, die sind weg und er konnte die ganze Nacht durchschlafen. Dr. Raab meinte, man soll darauf achten, dass Herr Schachinger seine Tabletten wirklich regelmäßig nimmt und herunterschluckt.
Ágnes: Ja, wir waren beim Herrn Dr. Raab. Er hat gesagt, das waren Kreislaufprobleme. Herr Schachinger hat ein Medikament bekommen. Heute geht es ihm gut und er hat auch schon nach Ihnen gefragt.
Frau Obermüller: Guten Tag, Ágnes, hier Obermüller [mit Störung].
Ágnes: Ich glaube, wir müssen ganz besonders auf die Blutdrucktabletten hinweisen. Die müssen regelmäßig genommen werden. Natürlich ist es auch wichtig, dass Ihr Vater spazieren geht. Die frische Luft tut ihm so gut. Und nicht zu vergessen: die Ernährungstipps von Dr. Raab.
Frau Obermüller: Gab es ansonsten etwas Auffälliges bei der Untersuchung?
Ágnes: Ja, sicher.
Frau Obermüller: Also Ágnes, was meinen Sie? Worauf soll Ihre Kollegin bei meinem Vater besonders achten?
Ágnes: Das finde ich auch, ich gehe sehr ungern. Es ist nur leider so, dass ...
Frau Obermüller: Ich versuche auf jeden Fall zu kommen. Auch um Sie zu verabschieden. Wenn es nicht klappt, melde ich mich noch. Die Pflegeleiterin Frau Mühlenstedt kommt auf jeden Fall dazu. Wann ist es morgen genau?
Ágnes: Nein, Herr Dr. Raab meinte, es ist alles in Ordnung.
Frau Obermüller: Gut, Ágnes, bis dann und viele Grüße an Papa!
Ágnes: Um 15:30 Uhr.
Frau Obermüller: Danke Ágnes, könnten Sie Ihre Ratschläge auch noch in das Übergabeprotokoll eintragen?
Ágnes: Ja, das mache ich gern. Ich bin gerade dabei, alles aufzuschreiben.
Frau Obermüller: Nicht schlimm, wie geht es dem Papa nun heute?
Ágnes: Die richte ich ihm gerne aus, auf Wiedersehen!
Frau Obermüller: Sind die Kopfschmerzen denn weg?

2. Notieren Sie die unbekannten Wörter aus dem Telefonat in Ihrem Lerntagebuch. Was bedeuten sie? Fragen Sie die von Ihnen betreute Person nach der Erklärung. Zusammenarbeit macht bestimmt Spaß.

*Запишете си непознатите думи от телефонния разговор в учебната си тетрадка.
 Какво означават? Попитайте обслужваното от Вас лице за разяснение.
 Съвместната работа доставя удоволствие.*

3. Was sagen Sie am Telefon? Schreiben Sie die Sätze aus den Telefonaten in die Tabelle und vervollständigen Sie die Tabelle aus der Übung 2.

*Какво ще кажете в телефонния разговор? Напишете в таблицата изреченията от разговора
 Завършете таблицата от упражнение 2.*

*Какво казвате в
 началото на
 телефонния
 разговор?*

*Как може да се
 попита?*

*Как може да се
 благодари?*

*Какво казвате в
 края на телефонния
 разговор?*

4. Beschreiben Sie in Ihrem Lerntagebuch konkrete Situationen, in denen Sie die Angehörigen der betreuten Person schon angerufen haben: Was war das Problem? Hat das Telefonat geholfen? (Sie können gerne in Ihrer Muttersprache schreiben.)

*В учебната си тетрадка опишете конкретни ситуации, в които Вие вече сте се
 обаждали на близките на лицето, за което се грижите: какъв е бил проблемът?
 Помогнал ли е телефонният разговор?
 (Спокойно може да го напишете на родния си език.)*

Grammatik: Präteritum von Modalverben*

Може би сте забелязали, че модалните глаголи спадат към смесените глаголи. Промяната на гласните в модалните глаголи е много лесна. В минало време (Präteritum) прегласът (Umlaut) просто отпада. И след това, естествено, както при всички смесени глаголи, се поставят „-t“ и окончанието за лице и число на слабите глаголи. По-долу виждате няколко примера за минало време на модалните глаголи:*

- ✓ können - ich konn-t-e
- ✓ müssen - ich muss-t-e
- ✓ dürfen - ich darf-t-e

Съвет за учене:

Смесените глаголи са комбинация от силни и слаби глаголи. Това означава, че тези глаголи в различните форми променят своята гласна в кореновата сричка на думата като силен глагол, но окончанието за минало време е точно като при слабите глаголи, тоест "t" + окончание за минало време на слабите глаголи.

5. Setzen Sie die Modalverben im Präteritum ein.

Поставете модалните глаголи в минало време.

- a) Wir (wollen) _____ dich nicht stören.
- b) Er (müssen) _____ zeitig aufstehen.
- c) Ihr (können) _____ es nicht sehen.
- d) Ich (dürfen) _____ es euch nicht sagen.
- e) Sie (sollen) _____ die Tabletten einnehmen.

6. Suchen Sie das richtige Modalverb und schreiben Sie es im Präteritum.

Потърсете правилния модален глагол и го напишете в минало време.

- a) Frau Obermüller _____ vorgestern ihrem Vater helfen, aber sie konnte nicht.
- b) Frau Obermüller _____ einen Termin bei der Arbeit verschieben, aber sie hatte keinen Erfolg.
- c) Ágnes _____ leider nicht nach Wien fahren.
- d) Ágnes _____ noch Notizen machen, bevor sie gehen durfte.
- e) Letztes Wochenende _____ Herr Schachinger zur Uferpromenade gehen.
- f) Herr Schachinger hatte Kreislaufprobleme und Ágnes _____ Dr. Raab anrufen.

Kommunikation mit Kollegen

1. Zusätzlich zum Übergabeprotokoll schreibt Ágnes einen Brief für die Kollegin. Lesen Sie. Unterstreichen Sie die wichtigen Informationen: Worauf soll die Kollegin achten?

Агнес пише допълнително едно писмо към предварителния протокол за колежката си. Прочетете го. Подчертайте важните информации. На какво трябва да обърне внимание колежката на Агнес?

*Liebe Frau Dodas,
das Meiste haben wir ja schon am Telefon miteinander besprochen. Jetzt
schreibe ich Ihnen noch die anderen wichtigen Sachen auf:
Herr Schachinger muss zwei Mal am Tag seine Tabletten gegen den
Bluthochdruck nehmen. Man muss sie ihm mit einem Glas Wasser nach
dem Frühstück und nach dem Abendessen reichen. Man muss ihm auch
mit seinem Hörgerät helfen. Er kann es nicht allein einsetzen.
Wenn es ihm schlecht geht, finden Sie auf dem Zettel am Telefon die
Telefonnummer der Tochter, Frau Obermüller, und die Telefonnummer
des Arztes, Dr. Raab.
Herr Schachinger soll einmal am Tag spazieren gehen, man muss ihm ein
bisschen beim Anziehen und mit dem Rollator helfen und ihn begleiten.
Meistens gehen wir eine kleine Runde durch den Park. Oft möchte er auf
der Bank eine Pause machen.
Morgens um 9 Uhr kommt der ambulante Pflegedienst, um die Wunde am
Rücken zu verbinden.
Die Ernährungstipps von Dr. Raab lege ich Ihnen auf den Küchentisch.
Achten Sie bitte auch darauf, dass er genug trinkt.
Viele Grüße
Ágnes Kada*

2. Beantworten Sie die Fragen:

Отговорете на въпросите:

1) Wo findet Frau Dodas die Telefonnummer von Herrn Schachingers Arzt?

2) Wobei muss Frau Dodas Herrn Schachinger helfen?

3) Was könnten Ernährungstipps für Herrn Schachinger sein?

Beantworten Sie die Fragen:

Отговорете на въпросите:

Wobei müssen Sie der von Ihnen betreuten Person helfen?

В какво трябва да помагате на обслужваното от Вас лице?

Was müssen Sie tun?

Какво трябва да правите?

3. Welches Medikament haben Sie heute der von Ihnen betreuten Person gegeben? Wie heißt das Medikament? Gegen welche Beschwerden hilft es? Schreiben Sie einen kurzen Text in Ihr Lerntagebuch.

Какво лекарство дадохте днес на лицето, за което се грижите? При какви оплаквания помага то? Напишете кратък текст в учебната Ви тетрадка.

4. Fragen Sie die von Ihnen betreute Person nach den Medikamenten in ihrem Haushalt. Vielleicht hat sie eine **Hausapotheke**?

Попитайте обслужваното лице за лекарствата, с които то разполага вкъщи. Вероятно то има домашна аптечка?

Eine Hausapotheke nennt man die Medikamente, die man zuhause hat für den Fall, dass man krank wird. Sehen Sie nach und vergleichen Sie im Internet unter <http://www.apotheken-umschau.de/Hausapotheke> in der Rubrik „Arzneimittel“.

В домашната аптечка има лекарства, които са на разположение у дома в случай, че някой вкъщи се разболее. Вижте и сравнете на интернет-страницата

<http://www.apotheken-umschau.de/Hausapotheke> в раздел „Лекарства“ (Arzneimittel).

Welche Medikamente kennen Sie?

Кои лекарства познавате?

Wogegen oder wofür sind diese Medikamente?

Срещу какво или за какво са тези лекарства?

5. Kreuzworträtsel / Medikamente

Кръстословица / Лекарства

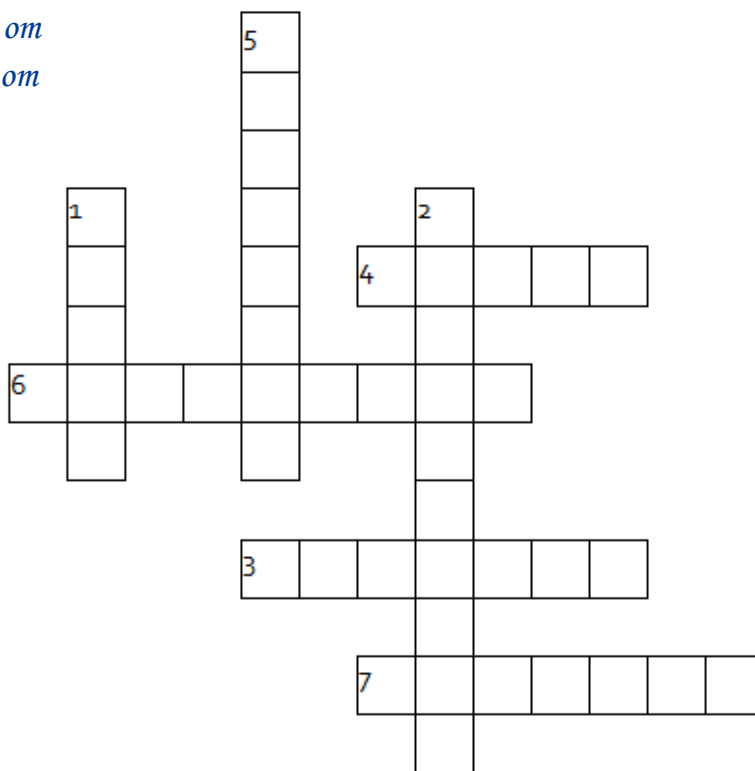

Wiederholung zu
 Medikamenten
 Modul 1, Seite 13-16

Tragen Sie die Wörter zu den Medikamenten auf dem Bild ein. Vielleicht können Sie sich von Ihrer betreuten Person helfen lassen?

Попълнете думите към лекарствата от картинката. Може би обслужваното от Вас лице може да Ви помогне?

6. Wofür oder wogegen sind die Medikamente? Ergänzen Sie die Tabelle.

За какво или срещу какво са лекарствата? Попълнете таблицата.

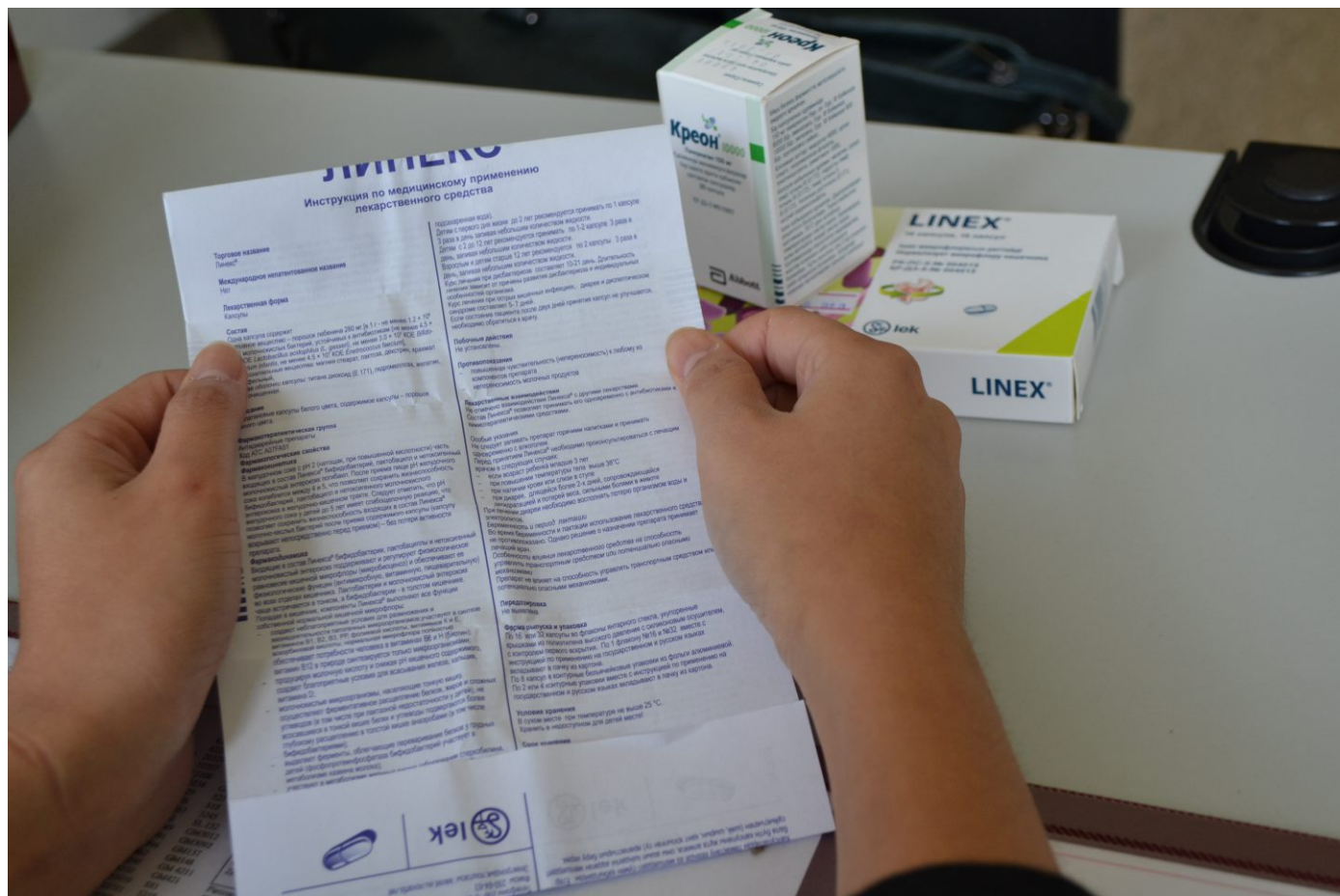
das Zäpfchen **gegen** Fieber ➡ das Fieberzäpfchen
 die Salbe **für** die Augen ➡ die Augensalbe

Medikament	gegen	für
Das Fieberzäpfchen	ist gegen Fieber.	
Die Augensalbe		ist für die Augen.
Das Asthmaspray		
Das Nasenspray		
Die Kopfschmerztablette		
Die Ohrentropfen		
Die Halstablette		

7. Schauen Sie sich die Hausapotheke von Herrn Schachinger an. Welche Medikamente finden Sie noch dort? Machen Sie Notizen wofür und wogegen diese Arzneien sind.

*Разгледайте домашната аптечка на г-н Шахингер. Какво лекарства откривате там?
 Отбележете си срещу какво или за какво са тези лекарства.*

Beipackzettel

В листовката, която е в опаковката на лекарството, се съдържат указания. Ако не я откриете, може да попитате в аптеката или да погледнете тук, как то трябва да се приема.

Индивидуалният прием се определя винаги от лекар.

Потърсете в интернет листовките на две лекарства, приемани от обслужваното от Вас лице, и разберете как тези лекарства се приемат.

<http://www.apotheken-umschau.de/Medikamente/Beipackzettel-Suche-104127.html>

Потърсете там имената, щракнете след това върху „Листовка“ и в т. „Вид и продължителност на приема, приложение“ вижте как лекарството трябва да се приема.

Lösungsschlüssel:

Persönliches Empfinden:

Zu 3b.

1 – B, 2 – C, 3 – A

Zu 4a.

Gespräch 1 – Foto Nr. 2, Gespräch 2 – Foto Nr. 1, Gespräch 3 – Foto Nr. 3

Kommunikation mit Angehörigen (I):

Zu 3a.

1. falsch, 2. falsch, 3. richtig, 4. richtig, 5. falsch.

Zu 3b.

aufgestanden, gut, schlecht gelaunt, deprimiert, gereizt, ärgerlich, ruhig, Spaziergang, schön,
Tipp, besser, Wiederhören.

Wie war es gestern? - Grammatik

Zu 1.

Heute...	Gestern...
ist ihm nicht schwindelig. müssen wir nicht zum Arzt gehen. geht es ihm gut.	mussten wir zum Arzt gehen. ging es ihm nicht so gut. waren wir beim Arzt. wollte Herr Schachinger nicht aufstehen. war ihm schwindelig.

Zu 2.

ging, hatte, wollte, wollte, war, konnte, musste, wurde, hatten

Kommunikation mit Angehörigen (II):

Zu 1a.

- 1) Er hatte starke Kopfschmerzen und ihm war schwindelig, deswegen war er schlecht gelaunt.
- 2) Er hat gesagt, das waren Kreislaufprobleme.
- 3) Er muss seine Tabletten wirklich regelmäßig nehmen.
- 4) Blutdrucktabletten, spazieren gehen, die Ernährungstipps von Dr. Raab beachten
- 5) Morgen, um 15:30 Uhr

Zu 1b.

- 1: Bei Schachinger, Kada am Apparat.
- 2: Guten Tag, Ágnes, hier Obermüller. [mit Störung]
- 3: Entschuldigung, wer ist da bitte?
- 4: Ágnes, ich bin es Elke Obermüller.
- 5: Oh, Entschuldigung, Frau Obermüller. Ich hab's nicht gleich verstanden. Schön, dass Sie anrufen.
- 6: Nicht schlimm, wie geht es dem Papa nun heute?
- 7: Heute geht es ihm gut, aber gestern hatte er starke Kopfschmerzen und ihm war schwindelig, deswegen war er schlecht gelaunt.
- 8: Waren Sie mit ihm beim Arzt?
- 9: Ja, wir waren beim Herrn Dr. Raab. Er hat gesagt, das waren Kreislaufprobleme. Herr Schachinger hat ein Medikament bekommen. Heute geht es ihm gut und er hat auch schon nach Ihnen gefragt.
- 10: Sind die Kopfschmerzen denn weg?
- 11: Ja, die sind weg und er konnte die ganze Nacht durchschlafen. Dr. Raab meinte, man soll darauf achten, dass Herr Schachinger seine Tabletten wirklich regelmäßig nimmt und herunterschluckt.
- 12: Gab es ansonsten etwas Auffälliges bei der Untersuchung?
- 13: Nein, Herr Dr. Raab meinte, es ist alles in Ordnung.
- 14: Das ist gut. Ágnes, nächsten Dienstag steht ja der Wechsel mit Ihrer Kollegin an. Können wir kurz über die Pflegeübergabe sprechen? Es ist mir wichtig, dass wir Ihre Erfahrungen dabei berücksichtigen.
- 15: Ja, sicher.
- 16: Also Ágnes, was meinen Sie? Worauf soll Ihre Kollegin bei meinem Vater besonders achten?
- 17: Ich glaube, wir müssen ganz besonders auf die Blutdrucktabletten hinweisen. Die müssen regelmäßig genommen werden. Natürlich ist es auch wichtig, dass Ihr Vater spazieren geht. Die frische Luft tut ihm so gut. Und nicht zu vergessen: die Ernährungstipps von Dr. Raab.
- 18: Danke Ágnes, könnten Sie Ihre Ratschläge auch noch in das Übergabeprotokoll eintragen?
- 19: Ja, das mache ich gern. Ich bin gerade dabei, alles aufzuschreiben.
- 20: Ach, es ist ja so schade, dass Sie aufhören müssen. Aber wir können es nicht ändern.
- 21: Das finde ich auch, ich gehe sehr ungern. Es ist nur leider so, dass
- 22: Ach Ágnes, ich verstehe das vollkommen. Sie haben es mir ja schon erklärt. Ich wollte nur noch einmal sagen, wie sehr ich es bedaure.
- 23: Vielen Dank! Werden Sie bei der Übergabe dabei sein?
- 24: Ich versuche auf jeden Fall zu kommen. Auch um Sie zu verabschieden. Wenn es nicht klappt, melde ich mich noch. Die Pflegeleiterin Frau Mühlenstedt kommt auf jeden Fall dazu. Wann ist es morgen genau?

25: Um 15:30 Uhr.

26: Gut, Agnes, bis dann und viele Grüße an Papa!

27: Die richte ich ihm gerne aus, auf Wiedersehen!

Zu 3.

zum Beispiel:

Was sagen Sie am Anfang des Telefonats? - Bei Schachinger, Kada am Apparat.

Wie kann man nachfragen? - Entschuldigung, wer ist da bitte?

Wie kann man sich bedanken? - Vielen Dank!

Was sagen Sie am Ende des Telefonats? - Die richte ich ihm gerne aus, auf Wiedersehen! (am Telefon sagt man auch oft „Auf Wiederhören!“)

Zu 5.

a. wollten, b. musste, c. konnten, d. durfte, e. sollte / sollten

Zu 6.

a. wollte, b. wollte, c. konnte, d. musste / sollte, e. konnte / wollte, f. musste

Kommunikation mit Kollegen:

Zu 2.

- 1) Auf dem Zettel am Telefon
- 2) Mit seinem Hörgerät, beim Anziehen und mit dem Rollator
- 3) genug trinken, rechtzeitig frühstücken etc.

Zu 5.

1) Spray 2) Nasenspray 3) Tropfen 4) Salbe 5) Zäpfchen 6) Tabletten 7) Kapseln

Zu 6.

Das Asthmaspray ist gegen Asthma.

Das Nasenspray ist gegen Schnupfen oder für den besseren Atem.

Die Kopfschmerztablette ist gegen Kopfschmerzen.

Die Ohrentropfen sind gegen Ohrenschmerzen.

Die Halstablette ist gegen Halsschmerzen.

Selbstreflexion

Kreuzen Sie an.

Persönliches Empfinden

Ich kann über chronische Krankheiten der von mir betreuten Person berichten.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann nach den Krankheiten fragen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann die Krankheiten benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Kommunikation mit Angehörigen (I)

Ich kann den Angehörigen der von mir betreuten Person Fragen stellen, um mich auf die Betreuung besser vorzubereiten.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich verstehe die Reaktion / die Antwort auf meine Fragen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Wie war es gestern?

Ich kann mich mit den Angehörigen der von mir betreuten Person über die Gesundheit und das Wohlbefinden austauschen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann die Wünsche und die Beschwerden der von mir betreuten Person verstehen und notieren.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man Präteritum bildet.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann über die Vergangenheit berichten.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Kommunikation mit Angehörigen (II)

Ich kann mit den Angehörigen der von mir betreuten Person Telefonate führen / telefonieren.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Fragen über die Gesundheit der von mir betreuten Person am Telefon verstehen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann mich mit den Angehörigen der von mir betreuten Person nett unterhalten

(***plaudern** =разговарям).

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann die Modalverben verwenden.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Kommunikation mit Kollegen

Ich weiß, wie man ein Übergabeprotokoll schreibt.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann Medikamente in der Hausapotheke der von mir betreuten Person benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß wofür oder wogegen die Medikamente sind.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Beipackzettel

Ich kann Beipackzettel verstehen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Notieren Sie in Ihrer Muttersprache.

Beim Lernen hat mir geholfen,.....

.....

.....

Die Kommunikation mit der von mir betreuten Person klappt besser, weil.....

.....

Die Kommunikation mit der von mir betreuten Person klappt besser durch.....

.....

(***es klappt** (umgangssprachlich) = etwas gelingt = нещо се осъществявя)

Wenn ich etwas nicht verstanden habe, dann

.....

Ich habe neue Anregungen und Impulse für die Kommunikation mit Angehörigen und Kollegen bekommen.

☐ ja ☐ nein ☐ welche.....

Modul 5: Kommunikation mit Institutionen und Behörden

Sprache: Deutsch als Fremdsprache

Niveaustufe: A2-B1 (GER)

Комуникация с институции и организации

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Kommunikation in der Öffentlichkeit

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

1. Sehen Sie sich die Situationen auf den Fotos an. Welcher Begriff passt zu welchem Foto / welcher Situation? Ordnen Sie zu.

Разгледайте ситуациите на снимките. Кое понятие се отнася към дадена снимка / дадена ситуация? Подредете ги.

das Taxi • das Amt • die Arztpraxis • der Postbote

2. Sie hören jetzt drei Gespräche (Modul 5, Hörtext 1).

Сега чувате три разговора (Модул 5, Текст за слушане 1).

2a. Ordnen Sie beim ersten Hören die Fotos den jeweiligen Gesprächen zu.

След първото слушане отбележете снимките към съответните разговори.

Gespräch 1	Gespräch 2	Gespräch 3
Foto Nr.:	Foto Nr.:	Foto Nr.:

2b. Hören Sie die Gespräche zum zweiten Mal. Worum geht es? Was verstehen Sie?
Machen Sie Notizen zu jedem Gespräch:

*Изслушайте разговорите втори път. За какво става дума? Какво разбирате?
Водете си бележки към всеки разговор:*

Gespräch 1: _____
Gespräch 2: _____
Gespräch 3: _____

3. Haben Sie vielleicht auch schon solche Erfahrungen in Deutschland gemacht? Berichten Sie bei Gelegenheit der von Ihnen betreuten Person und / oder den Angehörigen davon!

Може би вече сте имали подобни преживявания в Германия? При удобен случай информирайте за това обслужваното от Вас лице и / или близките му.

In der Apotheke

Wiederholung zu Medikamenteneinnahme
Modul 1, Seite 13-16

1. Sie hören jetzt ein Beratungsgespräch (Modul 5, Hörtext 2) zwischen einem Apotheker und einer Pflegehaushaltshilfe. Wenn Sie möchten, machen Sie sich zunächst Notizen in Ihrer Muttersprache. Beantworten Sie dann die folgenden Fragen.

Сега чувате консултация (Модул 5, Текст за слушане 2) между аптекар и домашен помощник. Ако желаете, първо може да си водите записки на родния език. След това отговорете на следните въпроси.

Съвет за учене:

Въпрос, който започва с дума с начална буква W, наричаме W-въпрос. Такива W-въпросителни думи например са
wer, was, wo, wann, wie,
warum, welche.

- 1) Was für ein Medikament hat der Arzt verschrieben? _____
- 2) Wie oft soll man die Tabletten nehmen? _____
- 3) Wann soll man die Tabletten einnehmen? _____
- 4) Wie soll man die Tabletten einnehmen? _____
- 5) Welche Nebenwirkungen können auftreten? _____

2. Hören Sie den Dialog (Modul 5, Hörtext 2) noch einmal und vervollständigen Sie die Dialogskizze.

Изслушайте диалога (Модул 5, Текст за слушане 2) още веднъж и потърсете диалога.

Apothekerin: Guten Tag, was kann ich für Sie tun?

Pflegehaushaltshilfe: Guten Tag, ich _____ gerne dieses
_____ bei Ihnen einlösen.

Съвет за учене:

Ако не знаете някоя дума, потърсете я във Вашия речник или попитайте обслужваното от Вас лице или неговите близки.

Apothekerin: Ja, sehr gerne. Der Arzt hat _____ jetzt ein _____ verordnet. Moment mal. Hier ist das Medikament. Hat er _____ was zur _____ gesagt?

Pflegehaushaltshilfe: Also, das Medikament wurde nicht für mich verschrieben, sondern für Frau Kowalski. Und ich komme, um für sie das Medikament _____. _____ Sie _____ bitte die Einnahme sowie Dosierung einmal erklären? Dann kann ich das Frau Kowalski ausrichten.

Apothekerin: Ja, klar. Also, man _____ die Tabletten _____ täglich nehmen, und immer morgens _____ dem Frühstück. Am besten trinkt man das mit einem Glas _____ zusammen. Wichtig ist nur, dass man das nicht zusammen mit Milchprodukten einnehmen _____, weil Milch die Wirkung herabsetzt. Ich schreibe Ihnen das noch mal auf die _____ drauf.

Pflegehaushaltshilfe: Danke schön. _____ man mit Nebenwirkungen rechnen?

Apothekerin: Dieses Antibiotikum ist in der Regel gut verträglich. Es können _____ wie Magen-Darm-Störungen auftreten, die sich in Übelkeit, Durchfall, _____ oder Schwindelgefühl äußern. Die meisten Patienten bleiben aber gänzlich frei von Nebenwirkungen. Falls Frau Kowalski _____ der Einnahme bis dahin unbekannte Symptome bemerkt, _____ Sie bitte unbedingt ihren Arzt.

Pflegehaushaltshilfe: Gut, dann weiß ich Bescheid.

Apothekerin: _____ sie sonst noch andere Medikamente einnehmen?

Pflegehaushaltshilfe: Nein, dies ist das _____ Arzneimittel.

Apothekerin: OK. Geht es so mit, oder _____ Sie eine Tüte?

Pflegehaushaltshilfe: Ich _____ gerne eine Tüte. Danke schön.

Apothekerin: Gern geschehen. Tschüss und schönen Tag noch.

Pflegehaushaltshilfe: Danke, gleichfalls. Tschüss!

3. Ihnen oder dir? Ergänzen Sie die Sätze.

На Вас или на теб? Попълнете изреченията.

- 1) • Ich bräuchte einen Termin, weil ich erkältet bin.
► Ich kann _____ einen Termin am Freitag anbieten.
- 2) • Milena, ich habe Fieber bekommen und fühle mich nicht so gut. Könntest du mir Medikamente kaufen?
► Ich bringe _____ jetzt einen Tee und gehe gleich danach Medikamente kaufen.
- 3) • Frau Kowalski, Sie sollen die Tabletten dreimal täglich nehmen, immer vor dem Essen.
► Ich gebe _____ gleich ein Glas Wasser. Nehmen Sie bitte die Medikamente nur mit Wasser ein.

Wiederholung zu Anreden „du“ und „Sie“
Modul 1, Seite 7

Съвет за учене:

Ако искате да дадете, подарите или кажете нещо на някого, използвайте „на Вас“ (Ihnen) или „на теб“ (dir). „dir“ се използва в неформални ситуации, а „Ihnen“ във формални ситуации. Употребявате „dir“, когато говорите с приятели или познати. „Ihnen“ се употребява примерно, когато говорите с непознати или с лица, които уважавате.

4. In dem Beratungsgespräch haben Sie erfahren, dass die Pflegehaushaltshilfe in der Apotheke bei der Abholung von Medikamenten ein Rezept braucht. Einige Dokumente, die Sie in Deutschland brauchen, sehen Sie auf den Bildern. Wie heißen diese Dokumente?

При консултацията сте разбрали, че в аптеката домашният помощник има нужда от рецепта при вземането на лекарства. Някои документи, с които Вие може да боравите в Германия, Вие виждате на картинките. Как се наричат тези документи?

a. _____

b. _____

c. _____

d. _____

Foto a: Wikimedia

5. Welches Bild in 4. passt zu welchem Text? Ordnen Sie zu und überprüfen Sie, ob Sie in 4. alles richtig geschrieben haben.

Коя картинка от задача 4 пасва към кой текст? Подредете и проверете дали сте написали всичко в задача 4 правилно.

- ☐ Versichertenkarte / Krankenversicherungskarte
Beim Arztbesuch müssen Sie sie vorzeigen.
- ☐ Überweisungsschein
Sie brauchen eine Überweisung vom Hausarzt für das Krankenhaus oder Fachärzte.
- ☐ Rezept
Für rezeptpflichtige Medikamente brauchen Sie ein Rezept vom Arzt. Mit dem Rezept können Sie solche Medikamente in der Apotheke abholen.
- ☐ Führerschein
Sie dürfen erst fahren, nachdem Sie den Führerschein bekommen haben.

6. Haben alle Dokumente eine Entsprechung in Ihrem Land? Wie sehen sie aus? Vergleichen Sie die Dokumente in Ihrem eigenen Land mit denen in Deutschland.

*Имат ли тези всички документи съответствие във Вашата страна? Как изглеждат?
Сравнете документите в собствената Ви страна с тези в Германия.*

Was tut Ihnen weh?

1. Sehen Sie sich die Bilder an und antworten Sie, was Ihnen weh tut*. Stellen Sie sich die Fragen gegenseitig mit der von Ihnen betreuten Person oder mit Ihren Kolleginnen.

Разгледайте картинките и отговорете какво Ви боли. Попитайте се с обслужваното от Вас лице или с Вашите колежки.

1

Was tut Ihnen weh?
Mir tut der Rücken weh.
Ich habe Rückenschmerzen.

2

Was tut Ihnen weh?
Mir tun die ____ weh.
Ich habe ____.

3

Was tut Ihnen weh?
Mir tut der Magen weh.
Ich habe ____.

4

Was tut Ihnen weh?
Mir tut ____ weh.
Ich habe ____.

5

Was tut Ihnen weh?
Mir tun die ____ weh.
Ich habe ____.

6

Was tut Ihnen weh?
Mir tun ____ weh.
Ich habe ____.

7

Was tut Ihnen weh?
Mir tut ____ weh.
Ich habe ____.

2. Welche Krankheiten kennen Sie noch? Ergänzen Sie die Sätze mit den Wörtern im Kästchen.

Какви болести още познавате? Попълнете изреченията с думите от қарето.

Fieber • tun • Herzschmerzen • tut • Knie • Halsschmerzen

- 1) Frau Schmidt hat (starke) _____ und soll viel Kräutertee trinken.
- 2) Ich habe Ohrenschmerzen. Oh, meine Ohren _____ (mir) sehr weh.
- 3) Florian, du bist ganz heiß. Du hast bestimmt _____.
- 4) Ich muss langsam laufen, weil mein _____ ein bisschen weh _____.
- 5) Frau Kohl hat akute _____. Ich muss sofort den Notarzt* anrufen.

Termin vereinbaren

1. Lesen Sie den folgenden Dialog und beantworten Sie die Fragen.

Прочетете следния диалог и отговорете на въпросите.

- 1) Worunter leidet Frau Kowalski schon viele Jahre? _____
- 2) Bei wem hat Frau Petrova angerufen? _____
- 3) Warum hat Frau Petrova angerufen? _____
- 4) Wie geht es Frau Kowalski? _____
- 5) Wann ist der Termin? _____

Луизе Ковалски е на 75 години и живее в Берлин. От девет години се оплаква от тежка остеопороза и поради това има затруднения в придвижването. Г-жа Ковалски има две деца, но двете деца живеят в Южна Германия. От четири години за г-жа Ковалски се грижат две домашни помощнички. Нейните деца също често я посещават.

Милена Петрова, на 48 години, идва от България и пет години е била ангажирана професионално като домашна помощничка в Благоевград преди да започне да се грижи за г-жа Ковалски. Когато една местна посредническа агенция ѝ предлага тази възможност за работа в Германия, тя напуска работата в Благоевград и започва да се грижи 24 часа в денонощието за г-жа Ковалски на 4-седмичен цикъл.

Terminvereinbarung beim Arzt

Praxis-Sekretärin: Guten Morgen, Praxis Dr. Neumann. Mein Name ist Schröder. Was kann ich für Sie tun?

Frau Petrova: Guten Morgen, Frau Schröder. Hier spricht Milena Petrova. Ich bin die Pflegehaushaltshilfe von Frau Kowalski. Ich hoffe, es ist nicht zu kurzfristig, aber ich hätte gerne heute einen Termin für Frau Kowalski. Frau Kowalski geht es nicht gut.

Praxis-Sekretärin: Entschuldigung, ich habe den Namen von der Dame nicht ganz verstanden. Könnten Sie ihn bitte noch einmal wiederholen?

Frau Petrova: Ja, Kowalski ist ihr Name.

Praxis-Sekretärin: Könnten Sie mir das bitte buchstabieren?

Frau Petrova: Ja, gerne. K-O-W-A-L-S-K-I, K wie Kaufmann, O wie Otto, W wie Wilhelm, A wie Anton, L wie Ludwig, S wie Samuel, K wie Kaufmann, I wie Ida.

Praxis-Sekretärin: Ach so, Frau Kowalski. Gut, danke schön. Dürfte ich Sie fragen, worum es geht und weshalb sie den Termin heute braucht?

Frau Petrova: Frau Kowalski hatte die ganze Nacht immer wieder Bauchschmerzen. Der Schmerz kommt und geht und hat bis jetzt nicht aufgehört. Sie kann aber nicht sagen, wo genau es weh tut.

Praxis-Sekretärin: Hat sie starke Schmerzen?

Frau Petrova: Ach, es geht. Aber Frau Kowalski hat solche Beschwerden zum ersten Mal.

Praxis-Sekretärin: Dann sollte sie in der Tat noch heute kommen. Ich kann Ihnen heute einen Termin um 11:45 Uhr anbieten.

Frau Petrova: Prima, heute um 11:45 Uhr passt uns gut. Vielen Dank! Ich werde Frau Kowalski begleiten.

Praxis-Sekretärin: War Frau Kowalski schon mal bei uns?

Frau Petrova: Ja, Herr Dr. Neumann ist ihr Hausarzt.

Praxis-Sekretärin: Ah ja, stimmt. Ich habe sie im Computer gefunden. Bitte vergessen Sie nicht die Versichertenkarte von Frau Kowalski.

Frau Petrova: Ja, ich denke daran. Ich bedanke mich. Bis später.

Praxis-Sekretärin: Gerne. Bis später.

Dr. med. Neumann
Facharzt für Allgemeinmedizin
Hausärztliche Versorgung
Sprechzeiten:
Mo Fr 8:00 - 12:30 Uhr
Mo, Di, Do 16:00 - 18:30 Uhr
Tel. 0551/ 000000

Инструкция за учене:

При спелуването на думи може да Ви е от помощ установената таблица на буквите. Нея може да намерите в езиково досие 1.

2. Lesen Sie noch einmal den Dialog und nennen Sie bitte die Uhrzeiten.

Прочетете още веднъж диалога и назовете часовете.

Инструкция за учене:

Ден от седмицата: am
Час: um

- 1) Wann ist die Praxis Dr. Neumann am Montag erreichbar? _____
- 2) Wann kann man am Freitag die Praxis Dr. Neumann besuchen? _____
- 3) Frau Petrova hat einen Termin um _____ für Frau Kowalski bekommen.

3. Welche Uhrzeiten hören Sie (Modul 5, Hörtext 3)?

Kreuzen Sie an.

Кои часове чувате (Модул 5, Текст за слушане 3)?

Отбележете ги.

9:00 Uhr	☐	11:06 Uhr	☐	14:15 Uhr	☐	18:00 Uhr	☐
9:25 Uhr	☐	12:30 Uhr	☐	16:30 Uhr	☐	20:30 Uhr	☐
10:45 Uhr	☐	13:35 Uhr	☐	17:55 Uhr	☐	22:11 Uhr	☐

Uhrzeit offiziell:

8:00 Es ist acht Uhr.
8:15 Es ist acht Uhr fünfzehn.
8:30 Es ist acht Uhr dreißig.
8:50 Es ist acht Uhr fünfzig.

Uhrzeit inoffiziell:

9:00 Es ist neun Uhr.
9:10 Es ist zehn nach neun.
9:15 Es ist Viertel nach neun.
9:30 Es ist halb zehn.
9:35 Es ist fünf nach halb zehn.
9:45 Es ist Viertel vor zehn.
9:50 Es ist zehn vor zehn.
Für die inoffiziellen Uhrzeiten gibt es nur die Zahlen 1-12. Z.B.:
23:00 Es ist elf Uhr.

4. Spiel
Игра

Spielen Sie mit der von Ihnen betreuten Person und / oder ihren Angehörigen zusammen. Nehmen Sie sich Kärtchen und schreiben Sie bitte je ein paar Uhrzeiten auf die Kärtchen. Jedes Mal zeigt Ihnen Ihr/e Partner/in ein Kärtchen und Sie müssen zuerst die offizielle Variante der Uhrzeit darauf richtig sagen. Anschließend sagen Sie ihre inoffizielle Variante und was Sie um diese Uhrzeit normalerweise macht. Ihr/e Partner/in überprüft alles.

Играйте заедно с обслужваното от Вас лице и / или неговите близки. Вземете картички и напишете няколко часа върху тях. Всеки път Вашият партньор в играта ще Ви показва картичка и Вие трябва да назовавате първо официалния вариант на часовото време. След това кажете неофициалния вариант, както и какво правите обикновено в този час. Вашият игрови партньор ще Ви проверява.

Taxi rufen

1. Hören Sie das Gespräch (Modul 5, Hörtext 4) und kreuzen Sie an. Was ist richtig?

Чуйте разговора (Модул 5, Текст за слушане 4) и отбележете. Какво е правилно?

- ☐ 1. Frau Kowalski hat bei der Taxizentrale angerufen.
- ☐ 2. Die Adresse von Frau Kowalski ist Bürgerstraße 13, Berlin Britz.
- ☐ 3. Das Taxi wird gegen 12 Uhr ankommen.
- ☐ 4. Frau Kowalski kann nicht vor der Tür warten.
- ☐ 5. Das Taxi müsste vielleicht auf Frau Kowalski warten, weil sie nur sehr langsam die Treppe hinuntergehen kann.

2. Lesen Sie das Gespräch. Haben Sie alles in 1. richtig gemacht?

Прочетете разговора. Попълнили ли сте всичко правилно от задача 1.?

11:15 Uhr

Telefonistin: Guten Tag. Taxizentrale Berlin. Was kann ich für Sie tun?

Frau Petrova: Guten Tag. Petrova mein Name. Ich möchte ein Taxi bestellen. Könnten Sie uns bitte eins schicken?

Telefonistin: Ja, gerne. Wie ist Ihre Adresse, bitte?

Frau Petrova: Bürgerstraße 13, Berlin Britz.

Telefonistin: Alles klar. Könnten Sie bitte Ihren Namen wiederholen?

Frau Petrova: Petrova und klingeln Sie bitte bei Kowalski.

Telefonistin: Gut, Frau Petrova. Das Taxi ist in sechs bis zehn Minuten bei Ihnen. Könnten Sie bitte vor der Tür warten?

Frau Petrova: Das machen wir. Es kann aber sein, dass das Taxi kurz auf uns warten muss, weil Frau Kowalski sehr langsam die Treppe runter geht.

Telefonistin: Das ist kein Problem.

Frau Petrova: Vielen Dank und auf Wiederhören.

Telefonistin: Bitte schön. Auf Wiederhören.

3. Was sagen Sie am Anfang und Ende eines formellen Telefongesprächs? Im folgenden Kasten finden Sie einige Anfänge und Beendigungen von Telefongesprächen. Ordnen Sie die Redemittel in die Tabelle ein.

Какво казвате в началото и в края на един формален разговор? В следващите клетки ще намерите няколко поздравя и приключвания на телефонни разговори. Подредете средствата на речта в таблицата

Schröder, guten Tag.	Auf Wiederhören!	Ja?	Bis später!	Bei Albrecht, Schimanski am Apparat.
Fischer.	Vielen Dank für Ihren Anruf. Auf Wiedersehen!		Hallo?	
Ja, ciao!	Guten Tag. Mein Name ist Schmidt. Was kann ich für Sie tun?			Tschüss!
Praxis Dr. Heinrich, Meier, guten Tag.		Bis dann und schönes Wochenende.		

Gesprächsanfänge	Gesprächsbeendigungen
Schröder, guten Tag.	

4. In Ihrem Heimatland haben Sie sicherlich schon ganz viele solcher formellen Gespräche geführt. Gibt es Unterschiede? Achten Sie darauf, wenn Sie beim nächsten Mal ein formelles Gespräch in Ihrer Muttersprache führen.

В родната Ви страна Вие сигурно сте водили вече много такива формални разговори? Има ли разлики? Обърнете внимание на това, когато следващия път водите един такъв формален разговор на родния си език.

Sich höflich ausdrücken

1. Lesen Sie noch einmal die Telefongespräche auf Seite 7-10. Markieren Sie die Sätze mit einer höflichen Frage oder einem Wunsch.

Прочетете още веднъж телефонните разговори на стр. 7-10. Маркирайте изреченията с учтив въпрос или с желание.

2. Füllen Sie die Lücken.

Попълнете празните места.

- 1) • Könnten Sie bitte gleich bei „La Romantica“ anrufen und einen Tisch für zwei Personen reservieren?

► Ja, klar, mache ich.

- 2) Sie _____ die Tabletten immer nach dem Essen einnehmen.

- 3) • _____ ich Sie bitten, das Fenster aufzumachen?

► Natürlich.

- 4) _____ du mir bitte beim Deutschlernen helfen?

Инструкция за учене:

Учтивост с Konjunktiv II

Пример:

Beispiel: „Könntest du mir helfen?“

е по-учтиво от „Kannst du mir helfen?“.

3. Wie kann ich mich etwas höflicher ausdrücken? Formulieren Sie die Sätze um.

Как мога да се изразявам по-учтиво? Редактирайте изреченията.

Wiederholung zu höflichen Fragen mit dem Modalverb können
 Modul 3, Seite 8

- 1) Haben Sie noch ein Zimmer frei? _____
- 2) Kann ich mit Lukas sprechen? _____
- 3) Können Sie mir helfen? _____
- 4) Darf ich Sie etwas fragen? _____
- 5) Sie sollen zuerst mit Ihren Eltern sprechen. _____

4. Schreiben Sie die Verbformen aus den höflichen Sätzen in 2. und ergänzen Sie die fehlenden Konjunktiv-II-Formen* in der Tabelle.

Напишете глаголните форми на изреченията в учтива форма от упражнение 2. и допълнете в таблицата липсващите форми в Конјунктив-II.

	haben	können	dürfen	sollen
ich			dürfte	
Sie	hätten			

Träume und Wünsche ausdrücken

1. Falls Sie noch ein Lied hören möchten, so passt das Lied „Es ist nicht immer leicht“ von den Wise Guys sehr gut zu dem, was Sie gerade gelernt bzw. wiederholt haben – den Konjunktiv II. Hören Sie es und finden Sie heraus, um welche Themen es geht.

В случай, че искате да чуете още една песен, то песента „Не винаги е лесно“ на Визе Гайс ще пасне много добре на това, което Вие току-що научихте, съответно повторяхте - Конјунктив II. Чуйте я и открийте темите, които са в песента.

http://www.youtube.com/watch?v=ozMPPAe_en8

Hobby und Sport

Träume und Wünsche

Männer und Frauen

Glück und Leid

2. Hören Sie das Lied noch einmal und ergänzen Sie die fehlenden Wörter*.

Чуйте песента още веднъж и допълнете липсващите думи.

Ich ____ gern viel größer. Ich ____ gern mehr Geld.
Ich ____ gern mehr reisen, am liebsten um die ganze Welt.
Ich ____ gern blaue Augen und etwas mehr Gelassenheit.
Ich ____ gern Menschenleben retten. Ich ____ gern mehr Zeit.
Es ist nicht immer leicht, ich zu sein.
...
Ich ____ gern blonde Haare. Ich ____ gern topfit.
Ich ____ gern viel schöner. Ich ____ gern Brad Pitt.
Dann ____ ich Kohle ohne Ende, 'n Riesen-Haus am Strand
auf einem herrlichen Gelände und teure Bilder an der Wand.

Инструкция за учене:

Мечти и желания се

изразяват чрез Konjunktiv II

3. Notieren Sie in Ihrem Lerntagebuch Ihren Alltag und Ihre Wünsche und Träume.

Beschreiben Sie mit den folgenden Uhrzeiten Ihren Arbeitsalltag. Träumen Sie dann, was Sie lieber machen möchten.

Запишете в учебните си тетрадки Вашето ежедневиe и Вашите желания и мечти. Опишете Вашия ежедневен работен ден, като използвате посочените часове. След това помечтайте какво искате да правите скоро.

8:00 10:15 12:30 14:20 17:15 20:00

4. Da Träume aber nur im Märchen wahr werden, überlegen Sie nun in Ihrer Muttersprache, womit Sie in Ihrem Arbeitsalltag zufrieden und unzufrieden sind. Was würden Sie gerne verändern. Meinen Sie, es lässt sich umsetzen? Wenn ja, überlegen Sie auch wie.

Мечтите обаче се сбъдват само в приказките. Помислете си сега – на родния си език, от какво сте доволни във Вашето работно ежедневиe и от какво не сте. Какво бихте променили с удоволствие. Считате ли, че това може да се промени? Ако е така, помислете също как.

Film Ziemlich beste Freunde

Der Film „Ziemlich beste Freunde“ (Originaltitel: Intouchables) ist eine französische Komödie aus dem Jahr 2011, die die wahre Geschichte eines Pflegers darstellt. Neben zahlreichen Auszeichnungen war dieser Film für den Oscar nominiert. Hier finden Sie den Trailer zum Film

<http://www.imdb.com/title/tt1675434/>.

Schauen Sie sich den Film an und schreiben Sie Ihre Kommentare dazu in Ihr Lerntagebuch.

Wie finde ich den Film? Hat mich der Film berührt? Welche Szenen haben

mich zum Lachen gebracht? Was ist die Geschichte zwischen mir und der von mir betreuten Person?

Das können Sie gern in Ihrer Muttersprache machen.

Филмът „Недосегаемите“ (оригинално заглавие: Intouchables) е френска комедия от 2011 г., която представя истинската история на един болногледач. Освен с многобройни отличия този филм е бил номириран за Оскар. Тук ще видите трейлърът към

<http://www.imdb.com/title/tt1675434/>.

Гледайте филма и напишете коментарите си към него в учебната Ви тетрадка. Как ми се струва филмът? Докосна ли ме той? Кои сцени ме накараха да се смея? Каква е историята между мен и обслужваното от мен лице? Това бихте могли да го направите на родния си език.

Lösungsschlüssel:

Kommunikation in der Öffentlichkeit

Zu 1.

Foto 1: das Amt **Foto 2:** das Taxi **Foto 3:** der Zusteller **Foto 4:** die Arztpraxis

Zu 2a.

Gespräch 1 – Foto Nr. 2, Gespräch 2 – Foto Nr. 3, Gespräch 3 – Foto Nr. 1

Zu 2b.

Gespräch 1: Ein Taxifahrer holt eine Passagierin und fährt sie zum Stadtteil Britz.

Gespräch 2: Ein Postbote bringt Frau Kowalski ein Paket zur Wohnungstür.

Gespräch 3: Frau Petrova möchte sich beim Einwohnermeldeamt anmelden.

In der Apotheke

Zu 1.

1) ein Antibiotikum 2) einmal täglich 3) immer morgens nach dem Frühstück 4) am besten mit einem Glas Wasser zusammen trinken 5) Magen-Darm-Störungen, die sich durch Übelkeit, Durchfall, Kopfschmerzen oder Schwindelgefühl äußern

Zu 2.

möchte, Rezept, Ihnen, Antibiotikum, Ihnen, Einnahme, abzuholen, Könnten, mir, soll, einmal, nach, Wasser, darf, Verpackung, Muss, Nebenwirkungen, Kopfschmerzen, während, informieren, Muss, einzige, möchten, hätte

Zu 3.

Ihnen, dir, Ihnen

Zu 4.

a. Führerschein, b. Überweisungsschein, c. Versichertenkarte / Krankenversicherungskarte, d. Rezept

Was tut Ihnen weh?

Zu 1.

Füße, Fußschmerzen; Magenschmerzen; der Kopf, Kopfschmerzen; Zähne, Zahnschmerzen; die Augen, Augenschmerzen; der Arm, Armschmerzen.

Zu 2.

1) Halsschmerzen 2) tun 3) Fieber 4) Knie, tut 5) Herzschmerzen

Termin vereinbaren

Zu 1.

- 1) unter schwerer Osteoporose
- 2) bei der Praxis Dr. Neumann
- 3) Sie hätte gern heute einen Termin für Frau Kowalski.
- 4) Ihr geht es nicht gut. Sie hat die ganze Nacht immer wieder Bauchschmerzen. Der Schmerz kommt und geht und hat
bis jetzt nicht aufgehört. Sie kann aber nicht sagen, wo genau es weh tut.
- 5) Heute um 11:45 Uhr.

Zu 2.

- 1) vormittags 8:00 – 12:30 Uhr und nachmittags 16:00 – 18:30 Uhr
- 2) Freitags von 8:00 bis 12:30 Uhr
- 3) Um 11:45 Uhr

Zu 3.

9:25 Uhr, 11:06 Uhr, 17:55 Uhr, 18 Uhr

Taxi rufen

Zu 1.

Die 2. und 5. Aussage ist richtig.

Zu 3.

Gesprächsanfänge	Gesprächsbeendigungen
Schröder, guten Tag.	Auf Wiederhören!
Fischer.	Bis später!
Ja?	Tschüss!
Bei Albrecht, Schimanski am Apparat.	Vielen Dank für Ihren Anruf. Auf Wiedersehen!
Hallo?	Vielen Dank und auf Wiederhören!
Guten Tag. Mein Name ist Schmidt. Was kann ich für Sie tun?	Bis dann und schönes Wochenende.
Praxis Dr. Heinrich, Meier, guten Tag.	Ja, ciao!

Sich höflich ausdrücken

Zu 1.

Ich hätte gerne heute einen Termin für Frau Kowalski.
Könnten Sie ihn bitte noch einmal wiederholen?
Könnten Sie mir das bitte buchstabieren?
Dürfte ich Sie fragen, worum es geht und weshalb sie den Termin heute braucht?
Ich möchte ein Taxi bestellen. Könnten Sie uns bitte eins schicken?
Könnten Sie bitte Ihren Namen wiederholen?
Könnten Sie bitte vor der Tür warten?

Zu 2.

1) sollten 3) Dürfte 4) Könntest

Zu 3.

- 1) Hätten Sie noch ein Zimmer frei?
- 2) Könnte ich mit Lukas sprechen?
- 3) Könnten Sie mir helfen?
- 4) Dürfte ich Sie etwas fragen?
- 5) Sie sollten zuerst mit Ihren Eltern sprechen.

Zu 4.

	haben	können	dürfen	sollen
ich	hätte	könnte		sollte
Sie		könnten	dürften	sollten

Träume und Wünsche ausdrücken

Zu 1.

Träume und Wünsche

Zu 2.

Ich wäre gern viel größer. Ich hätte gern mehr Geld.

Ich würde gern mehr reisen, am liebsten um die ganze Welt.

Ich hätte gerne blaue Augen und etwas mehr Gelassenheit.

Ich würde gern Menschenleben retten. Ich hätte gern mehr Zeit.

...

Ich hätte gern blonde Haare. Ich wäre gern topfit.

Ich wäre gern viel schöner. Ich wäre gern Brad Pitt.

Dann hätte ich Kohle ohne Ende, `n Riesen-Haus am Strand
auf einem herrlichen Gelände und teure Bilder an der Wand.

Selbstreflexion

Kreuzen Sie an.

Kommunikation in der Öffentlichkeit

Kurze formelle Gespräche in der Öffentlichkeit gelingen mir.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann von meinen Erfahrungen mit Ämtern, Behörden und anderen Institutionen berichten.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

In der Apotheke

Ich kann ein Rezept einlösen und mit einem Apotheker ein Beratungsgespräch führen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, wie man Dativergänzungen verwendet.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kenne die wichtigen Dokumente, die man für einen Arztbesuch braucht.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Was tut Ihnen weh?

Ich kann beschreiben, was mir wehtut.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann übliche Krankheiten benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Termin vereinbaren

Ich kann einen Arzttermin (telefonisch) vereinbaren.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann die Uhrzeiten in ihrer offiziellen und inoffiziellen Variante benennen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Taxi rufen

Ich kann ein Taxi telefonisch bestellen.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich weiß, was man am Anfang und Ende eines formellen Telefongesprächs sagt.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Sich höflich ausdrücken

Ich kann den anderen eine Frage höflich stellen oder sie um etwas bitten.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Ich kann die Konjunktiv-II-Form der Modalverben bilden und mich damit höflich ausdrücken.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Träume und Wünsche ausdrücken

Ich kann meine Träume und Wünsche im Konjunktiv II äußern.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Film – Ziemlich beste Freunde

Ich verstehe, worum es in dem Film geht.

☐ sehr gut ☐ gut ☐ es geht ☐ das muss ich noch üben

Notieren Sie in Ihrer Muttersprache.

Beim Lernen hat mir geholfen,.....
.....
.....

Die Kommunikation mit Institutionen und Behörden klappt besser, weil.....
.....
.....

Die Kommunikation mit Institutionen und Behörden klappt besser durch.....
.....
.....

Wenn ich etwas nicht verstanden habe, dann.....
.....
.....

Ich habe neue Kenntnisse und mehr Selbstvertrauen für die formelle Kommunikation mit Institutionen und Behörden bekommen.

☐ ja ☐ nein ☐ welche.....
.....

Spiel mit den Wörtern

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Hier finden Sie 32 Komposita, mit denen Sie Ihren Wortschatz trainieren können.

I. Spielvariante

Ziehen Sie eine Karte mit einem Kompositum und nennen Sie den bestimmten Artikel.
Wenn Sie ihn nicht kennen, drehen Sie die Karte um. Auf der Rückseite finden Sie die Antwort.
Sie können das auch gemeinsam mit der von Ihnen betreuten Person spielen.

Roggenbrötchen	Einkaufsliste	Fußgängerzone	Arbeitstag	Kopfschmerzen
Kleiderschrank	Arzttermin	Abendessen	Hausapotheke	Schmerztablette
Hausarzt	Mülleimer	Pfandflasche	Apfelkuchen	Familienbesuch
Blutdruck	Schlafstörung	Autofahrt	Hörgerät	Nasenspray
Versicherungskarte	Herzschmerzen	Teekanne	Fotoalbum	Sahnetorte

das	die	die	der	die
der	der	das	die	die
der	der	die	der	der
der	die	die	das	der
die	die	die	das	die

Telefonnummer

Nachttisch

Kreislauf

Fußweg

Rollstuhl

Hustensaft

Nebenwirkung

die

der

der

der

der

der

die

II. Spielvariante

Ziehen Sie eine Karte mit einem Kompositum und versuchen Sie, die Worte zu nennen, aus denen das Kompositum besteht, z.B. das Roggenbrötchen = der Roggen + das Brötchen. Das Spiel können Sie allein oder mit der von Ihnen betreuten Person spielen.

1. Roggenbrötchen	2. Mülleimer	3. Teekanne	4. Einkaufsliste	5. Pfandflasche
6. Fotoalbum	7. Fußgängerzone	8. Apfelkuchen	9. Sahnetorte	10. Arbeitstag
11. Familienbesuch	12. Telefonnummer	13. Kopfschmerzen	14. Blutdruck	15. Nachttisch
16. Kleiderschrank	17. Schlafstörung	18. Kreislauf	19. Arzttermin	20. Autofahrt
21. Fußweg	22. Abendessen	23. Hörgerät	24. Rollstuhl	25. Hausapotheke

26. Nasenspray	27. Hustensaft	28. Schmerztablette	29. Versicherungskarte	30. Nebenwirkung
31. Hausarzt	32. Herzschmerzen			
				

III. Spielvariante

Nachdem Sie alle 5 Module bearbeitet haben, können Sie auch Folgendes machen: Ziehen Sie eine Karte mit einem Kompositum. Erinnern Sie sich noch, in welchem Modul haben Sie das Wort gelernt haben? Falls nicht, schauen Sie nach.

Lösungen zu Spielvariante II.

1. das Roggenbrötchen = der Roggen + das Brötchen
2. der Mülleimer: der Müll + der Eimer
3. die Teekanne: der Tee + die Kanne
4. die Einkaufsliste: der Einkauf + (s) + die Liste
5. die Pfandflasche: das Pfand + die Flasche
6. das Fotoalbum: das Foto + das Album
7. die Fußgängerzone: der Fußgänger + die Zone
8. der Apfelkuchen: der Apfel + der Kuchen
9. die Sahnetorte: die Sahne + die Torte
10. der Arbeitstag: die Arbeit + (s) + der Tag
11. der Familienbesuch: die Familie + (n) + der Besuch
12. die Telefonnummer: das Telefon + die Nummer
13. die Kopfschmerzen: der Kopf + die Schmerzen
14. der Blutdruck: das Blut + der Druck
15. der Nachttisch: die Nacht + der Tisch
16. der Kleiderschrank: die Kleider + der Schrank
17. die Schlafstörung: der Schlaf + die Störung
18. der Kreislauf: der Kreis + der Lauf
19. der Arzttermin: der Arzt + der Termin
20. die Autofahrt: das Auto + die Fahrt
21. der Fußweg: der Fuß + der Weg
22. das Abendessen: der Abend + das Essen
23. das Hörgerät: hören + das Gerät
24. der Rollstuhl: rollen + der Stuhl
25. die Hausapotheke: das Haus + die Apotheke
26. der Nasenspray: die Nase + (n) + der Spray
27. der Hustensaft: der Husten + der Saft
28. die Schmerztablette: der Schmerz + die Tablette
29. die Versicherungskarte: die Versicherung + (s) + die Karte
30. die Nebenwirkung: neben + Wirkung
31. der Hausarzt: das Haus + der Arzt
32. die Herzschmerzen: das Herz + die Schmerzen

Езикови **досиета**

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Езиково **досие 1**

Допълнителни материали към Образователни модули 1-5

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Езиково досие 1:

Допълнителни материали към Образователни модули 1-5

Verweise aus Modul 1 „Pflege“

S. 2: Genus der Nomen

Всички съществителни имена, които завършват на **-us, -ismus, -or, -ist, -er, -ent, -ant** са **Maskulina (der)**, например:

der Vir**us**, der Zykl**us**, der Tinnit**us**
der Mechn**ismus**, der Sozial**ismus**, der Alkohol**ismus**
der Doktor**or**, der Diktator**or**, der Profess**or**
der Intern**ist**, der Spezial**ist**, der Poliz**ist**
der Krankenpfleg**er**, der Comput**er**, der Reiseführ**er**
der Stud**ent**, der Präsident**ent**, der Konsument**ent**
der Gratul**ant**, der Simulant**ant**, der Praktikant**ant**

Всички съществителни имена, които завършват на **-ik, -ie, -ion, -in, -heit, -keit, -schaft, -ung** са **Feminina (die)**, например:

die Mus**ik**, die Klin**ik**, die Kol**ik**
die Informat**ion**, die Operat**ion**, die Kommunikat**ion**
die Therap**ie**, die Kardiolog**ie**, die Chirurg**ie**, die Industrieb**ie**
die Krankenpfleger**in**, die Ärzt**in**, die Verkäufer**in**
die Krank**heit**, die Gesund**heit**, die Frei**heit**
die Pünktlich**keit**, die Müdig**keit**, die Sparsam**keit**
die Botsch**aft**, die Kundsch**aft**, die Meistersch**aft**
die Heil**ung**, die Verpfleg**ung**, die Versich**erung**

Всички съществителни имена, които завършват на **-um, -ment, -chen, -tum** са **Neutra** (das), например:

das Antibiotikum, das Serum
das Dokument, das Instrument, das Parlament
das Mädchen, das Kännchen, das Märchen
das Eigentum, das Christentum

При всички други съществителни имена родът трябва да се учи наизуст заедно със съществителното име..

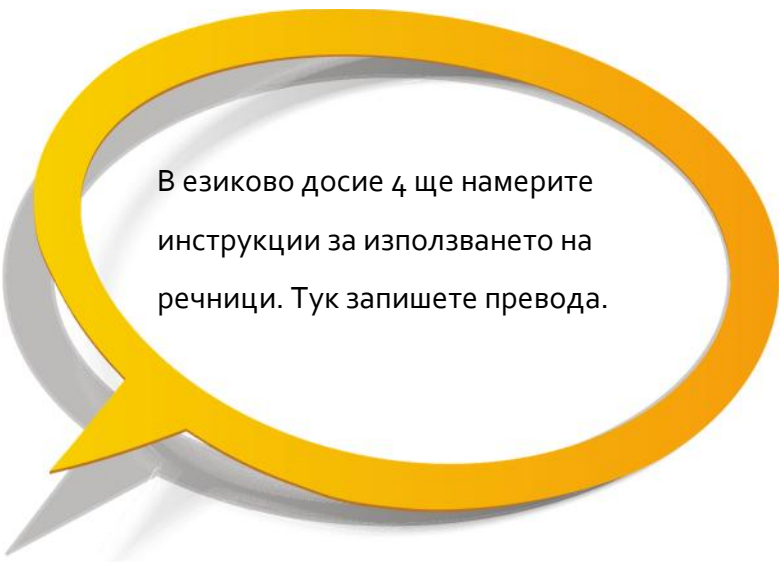
Im **Plural** stehen alle Nomen mit dem Artikel „**die**“:

die Viren, **die** Zyklen, **die** Internisten, **die** Informationen, **die** Antibiotika, **die** Mädchen

S. 7: Körperteile

deutsch

der Kopf
das Haar (**die** Haare)
die Stirn
die Wange (**die** Wangen)
das Auge (**die** Augen)
das Ohr (**die** Ohren)
die Nase
der Mund
der Hals
die Schulter (**die** Schultern)
der Arm (**die** Arme)
die Hand (**die** Hände)
der Ellenbogen (**die** Ellenbogen)
der Finger (**die** Finger)
die Brust (**die** Brüste)

В езиково досие 4 ще намерите инструкции за използването на речници. Тук запишете превода.

das Herz

der Bauch

die Hüfte (die Hüften)

das Bein (die Beine)

das Knie (die Knien)

der Oberschenkel (die Oberschenkel)

der Unterschenkel (die Unterschenkel)

der Fuß (die Füße)

die Ferse (die Fersen)

der Zeh (die Zehen)

S. 7: Kleidungsstücke

deutsch

die Bluse (die Blusen)

das Hemd (die Hemden)

das Nachthemd (die Nachthemden)

das Unterhemd (die Unterhemden)

der Pullover (die Pullover)

die Strickjacke (die Strickjacken)

die Jacke (die Jacken)

das Jackett (die Jacketts)

der Mantel (die Mäntel)

der Rock (die Röcke)

die Hose (die Hosen)

die Jeans (die Jeans)

der Strumpf (die Strümpfe)

die Socke (die Socken)

der Schuh (die Schuhe)

die Mütze (die Mützen)

der Handschuh (die Handschuhe)

der Schal (die Schals)

das Tuch (die Tücher)

S. 9: trennbare Verben

Глаголи с представките *ein, fern, auf, aus, hin, an* ... са делими и в главното изречение стоят накрая.:

einkaufen: Ich **kaufe** oft samstags Vormittag *ein*.

fernsehen: Heute Abend **sehen** wir *fern*.

aufmachen: Ich **mache** die Gardinen *auf*.

aussehen: Sie **sehen** richtig schick *aus*!

sich *hinsetzen*: **Setzen** Sie sich bitte *hin*!

an ...

В подчинено изречение напр. след съюзите *dass, weil, wenn, ob*) глаголът стои накрая на изречението а делимите представки са отново „заедно“ с глагола:

Samstags Vormittag bin ich beschäftigt, **weil** ich *einkaufe* und dann das Mittagessen *zubereite*.

Frau Meier möchte, **dass** wir heute Abend *fernsehen*.

Frau Meier wollte, **dass** ich die Gardinen *aufmache*.

an ...

В **Perfekt** делимите представки стоят пред *ge-*.

Ich habe oft samstags Vormittag *eingekauft*.

Gestern Abend haben wir *ferngesehen*.

Ich habe die Gardinen *aufgemacht*.

Frau Meier, Sie haben gestern richtig schick *ausgesehen*.

Frau Meier war müde und hat sich *hinggesetzt*.

an ...

S. 9: reflexive Verben

Възвратното местоимение **sich** се променя според лицето:

Singular	Plural
ich kämme mich	wir kämmen uns
du kämmst dich	ihr kämmt euch
Er / sie / es kämmt sich	Sie / Sie kämmen sich

Много глаголи могат да бъдат както възвратни така също и транзитивни, например:
(sich) kämmen, (sich) waschen, (sich) duschen, (sich) anziehen.

reflexiv:

Ich kämme **mich**.

Er wäscht **sich**.

Sie zieht **sich** an.

transitiv:

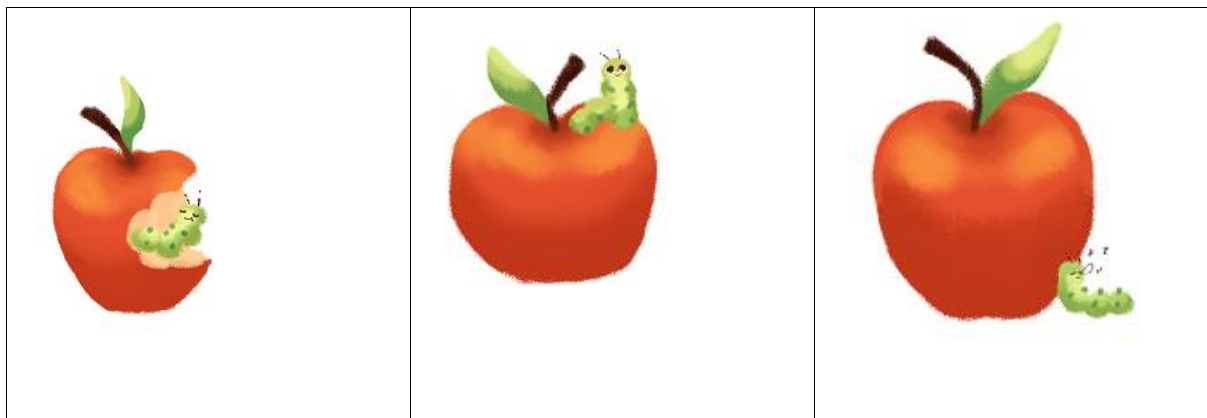
Ich kämme **die Haare**.

Er wäscht **seinen kleinen Sohn**.

Sie zieht **ihre Tochter** an.

Verweise aus Modul 3 „Freizeit und Geselligkeit“

S. 6: Wechselpräpositionen

in	auf	an
hinter	vor	zwischen
neben	über	unter

Die Wechselprepositionen **in, auf, an, hinter, vor, zwischen, neben, über, unter** могат да се използват както с Dativ така и с Akkusativ.

Дали ще използвате предлога с Dativ или Akkusativ, зависи от това, дали предлогът посочва място или действие (движение).

При действие задавате въпроса
„Wohin?“

След въпроса „Wohin?“ следва der
Akkusativ.

При място задавате въпроса „Wo?“

След въпроса „Wo?“ следва der Dativ.

Wohin gehst du? (Akkusativ)	Wo bist du? (Dativ)
Ich gehe in die Konditorei. (die Konditorei)	Ich bin in der Konditorei. (die Konditorei)
Ich gehe in den Park. (der Park)	Ich bin in dem (= im) Park. (der Park)
Ich gehe in das (=ins) Kino. (das Kino)	Ich bin in dem (= im) Kino. (das Kino)

Силните глаголи hängen, liegen, sitzen, stecken und stehen се използват с Wechselpräpositionen в Dativ.		Слабите глаголи hängen, legen, setzen, stecken, stellen се използват с Wechselpräpositionen в Akkusativ.	
	Dativ (Wo?)		Akkusativ (Wohin?)
hängen	Das Bild hängt an der Wand.	hängen	Ich hänge das Bild an die Wand.
liegen	Das Buch liegt auf dem Tisch.	legen	Ich lege das Buch auf den Tisch.
sitzen	Ich sitze auf dem Stuhl.	setzen	Ich setze mich auf den Stuhl.
stecken	Der Schlüssel steckt in dem (= im) Schloss.	stecken	Ich stecke den Schlüssel in das (= ins) Schloss.
stehen	Das Auto steht in der Garage.	stellen	Ich stelle das Auto in die Garage.

Видеоклипове и упражнения към Wechselpräpositionen:

http://www.youtube.com/watch?v=_VvVtHETU3Y

<http://www.youtube.com/watch?v=G3MeDOYgeO4>

<http://dafideen.wordpress.com/2012/09/04/wechselprapositionen-online-ubung/>

S. 12: Gesellschaftsspiele

Колективните игри са любимо занимание на много хора в свободното им време. Има много игри, които могат да се играят сами, по двойки или в група. Някои от тези игри ще намерите на следния Link:

<http://www.dw.de/verspieltes-deutschland/a-16319418>

S. 12: Scrabble

Скрабъл е популярна колективна игра в Германия. Какво означава и как се играе, ще научите тук:

<http://www.youtube.com/watch?v=ICvHHhvb528>

<http://www.scrabble.de/pdfs/ScrabbleImUnterricht.pdf>

<http://www.schulpraxis.ch/files/scrabble.pdf>

Verweise aus Modul 4: Kommunikation mit Angehörigen und Kollegen

S. 4: Präteritum

Das Präteritum auszudrücken Fakten und Handlungen in der Vergangenheit. Diese Zeit wird bei Erzählungen und Berichten, vor allem in der schriftlichen Sprache, verwendet.

Manchmal kann das Präteritum durch das Perfekt ersetzt werden.

In der täglichen mündlichen Sprache wird in den meisten Fällen das Perfekt verwendet. Für Fakten und Zustände in der Vergangenheit wird trotz allem häufig das Präteritum verwendet.

Beispiel: Im letzten Jahr *habe* ich Urlaub in Deutschland *gemacht*. Mit dem Fahrrad *bin* ich auf dem Elbe-Radweg von Hamburg bis Dresden *gefahren*. Die Strecke *war* fantastisch und ich *hatte* tolles Wetter.

Bildung

Man nimmt das Infinitiv-Ende **-en** und fügt die folgenden Endungen hinzu:

Person	schwache Verben		Starke / gemischte Verben	
1. Person Singular (<i>ich</i>)	-te	ich lern te	–	ich sah
2. Person Singular (<i>du</i>)	-test	du lern test	-st	du sahst
3. Person Singular (<i>er / sie / es / man</i>)	-te	er lern te	–	er sah
1. Person Plural (<i>wir</i>)	-ten	wir lern ten	-en	wir sahen
2. Person Plural (<i>ihr</i>)	-tet	ihr lern tet	-t	ihr saht

Person	schwache Verben		Starke / gemischte Verben	
3. Person Plural / Höflichkeitsform (sie / Sie)	-ten	sie / Sie ler ten	-en	sie / Sie sa hen

Особено важни са глаголите sein / haben:

Person	sein	haben
1. Person Singular (ich)	ich war	ich hatte
2. Person Singular (du)	du warst	du hattest
3. Person Singular (er / sie / es / man)	er war	er hatte
1. Person Plural (wir)	wir waren	wir hatten
2. Person Plural (ihr)	ihr wart	ihr hattet
3. Person Plural / Höflichkeitsform (sie / Sie)	sie / Sie waren	sie / Sie hatten

S. 8: Modalverben im Präsens

Модални глаголи са **dürfen, können, mögen, müssen, sollen und wollen**. С тези глаголи можем да променим съдържанието на едно изказване – например има разлика, дали някой трябва или му е разрешено да направи нещо.

Beispiel: Max *will* Automechaniker werden. Dafür *muss* er viel über Autos wissen. Sein Vater *soll* ihm alles erklären. In der Werkstatt *darf* Max seinem Vater helfen. Max *kann* sogar schon Reifen wechseln.

Употреба:

Модалните глаголи използваме с инфинитива на пълния глагол..Според това кой моделен глагол използваме се променя изказването на изречението..

Beispiel: Max will / darf / soll Automechaniker werden.

Wenn das Vollverb als selbstverständlich vorausgesetzt wird, lassen wir es in der Umgangssprache oft weg.

Beispiel: Kannst du Deutsch (sprechen)? / Willst du eine Pizza (essen)? / Ich darf das (machen).

Образуване

В Präsens използваме спрегнатата форма (виж таблица на спрежението).

Konjugationstabelle

	müssen	können	dürfen	sollen	wollen	mögen*	möchten**
Präsens							
ich	muss	kann	darf	soll	will	mag	möchte
du	musst	kannst	darfst	sollst	willst	magst	möchtest
er / sie / es / man	muss	kann	darf	soll	will	mag	möchte
wir	müssen	können	dürfen	sollen	wollen	mögen	möchten
ihr	müsst	könnt	dürft	sollt	wollt	mögt	möchtet
sie / Sie	müssen	können	dürfen	sollen	wollen	mögen	möchten

* **mögen** днес се използва без пълен глагол – **ich mag dich**

** **möchten** всъщност е **Konjunktiv II** на **mögen**, но днес се използва в Präsens като самостоятелен модален глагол (за формите на минало време се използва **wollen**).

Verweise aus Modul 5: Kommunikation mit Institutionen und Behörden

S. 7: Buchstabieralphabet

Как се спелува по телефона? Всяка отделна буква се изговаря като дума предимно като собствено име със съответната първа буква. Установена е таблица на буквите. Повече информация ще намерите на: <http://de.wikipedia.org/wiki/Buchstabiertafel>

Buchstaben	Deutschland (DIN 5009)	Österreich (ÖNORM A 1081)
A	Anton	Anton
Ä	Ärger	Ärger
B	Berta	Berta
C	Cäsar	Cäsar
Ch	Charlotte	— **
D	Dora	Dora
E	Emil	Emil
F	Friedrich	Friedrich
G	Gustav	Gustav
H	Heinrich	Heinrich
I	Ida	Ida
J	Julius	Julius ***
K	Kaufmann	Konrad
L	Ludwig	Ludwig
M	Martha	Martha
N	Nordpol	Nordpol **
O	Otto	Otto
Ö	Ökonom	Österreich
P	Paula	Paula
Q	Quelle	Quelle
R	Richard	Richard
S	Samuel *	Siegfried
Sch	Schule	Schule
ß	Eszett	scharfes S
T	Theodor	Theodor
U	Ulrich	Ulrich
Ü	Übermut	Übel
V	Viktor	Viktor
W	Wilhelm	Wilhelm
X	Xanthippe	Xaver (früher: Xanthippe)
Y	Ypsilon	Ypsilon

Z	Zacharias [*]	Zürich ^{**}
---	------------------------	----------------------

*Различно от DIN- стандарта се използват наименованията от таблицата на буквите от 1934 Siegfried и Zeppelin.

**Различно от Ö- стандарта се използват Christine, Norbert и Zeppelin

***Различно в Австрия се използва предимно Johann преди Jäger !

S. 10: Konjunktiv II (Höflichkeit, Wunsch)

С Konjunktiv II може да се изразиш учтиво, когато контактуваш с непознати, да зададеш въпрос или да формулираш молба за информация или услуга.

Употребата на Konjunktiv II за учтивост се среща в много ситуации: при пазаруване, в аптеката, в практиката, в службите, сред колегите, при разговор по телефона, в банката и т.н.

Полезни изречения:

Könnten Sie bitte das Fenster zu machen?

Hätten Sie einen Moment Zeit für mich?

Dürfte ich den Tisch aufräumen?

Könnten Sie mir zeigen, wie ich zum Rathaus laufen kann?

Ich **hätte** gern ein Vollkornbrot.

Könnten Sie uns einen Termin für die nächste Untersuchung geben?

Dürfte ich Sie bitten, mir beim Kochen zu helfen?

Sie **sollten** das Formular bei der Arbeitsagentur abgeben.

Könnten Sie bitte ein Taxi um 12 Uhr zu uns schicken?

Könnten Sie mir erzählen, wie Ihre Arbeit im ersten Monat war?

Езиково **досие 2**

Стратегии за слушане и техники за повторно питане

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Езиково досие 2:

Стратегии за слушане и техники за повторно питане

Нормално е, ако в началото при учене на чужд език разбирате малко. Опитайте се при слушане да бъдете „активни“; следните съвети могат да ви помогнат:

При разговори

Ако чуете нещо по определена тема или говорите с едно лице за нещо, помислете, какво вече знаете за това. Това може да ви помогне, да разберете или да предположите, какво би могло да означава казаното на немски език.

Концентрирайте се върху думите, които можете да разберете лесно (лица, места, числа и думи, които са подобни във вашия майчин език) и се опитайте да идентифицирате ключови думи (думи с важна информация).

Обърнете внимание на жестовите и мимиките на говорещите лица. Ще получите допълнителна информация за съдържанието на казаното.

Обърнете внимание на ударените думи в изречението. В повечето случаи те са особено важни за разбирането.

Ако не разбирате тези думи или ви правят впечатление изрази се опитайте да ги повторите наум и ги запишете щом е възможно, за да проверите значението по-късно в речника или за да попитате други за това.

Изразни средства:

- Entschuldigen Sie, was bedeutet...?
- Ich habe nicht gut verstanden. Was bedeutet...?
- Ich kenne ... nicht. Was heißt das...?
- Können Sie mir ... erklären?

Най-добре е да записвате новите думи с пример в тетрадка речник. Тогава може по-късно да си спомните контекста. Опитайте се да образувате сами изречения с новите думи и да ги използвате активно при говорене. При това обърнете внимание на коректното произношение.

Филми, МРЗ, подкастове и др.

Слушайте колкото е възможно немски език по телевизия и радио или разговори на германци на улицата, в кафенето, в автобуса и др. Записвайте изрази, които все още не разбирате и питайте по-късно други лица за тяхното значение или проверете в речника.

Учете новите изрази, като сами ги използвате във вашите разговори.

Използвайте интернет, за да слушате или да гледате и слушате немски език. На уебсайта си Дойче веле има рубрика „Уча немски език“ с много предложения за изучаващите немски език. Подходящи за слушане с разбиране са предложенията на *Deutsch XXL „Top-Thema“* с МРЗ, *„Video-Thema“* или на *Deutschkurse der „Audio-Trainer“* с 100 урока.

Link: <http://www.dw.de/deutsch-lernen/s-2055>

Повечето телевизионни предаватели и радиостанции имат медиатека, от която може да гледате / слушате предавания за определено време в интернет.

Links: ARD: <http://www.ardmediathek.de/tv>

ZDF: <http://www.zdf.de/ZDFmediathek#/hauptnavigation/startseite>

WDR: <http://www1.wdr.de/mediathek/video/startseite-video102.html>

Разделете филмите на откъси и ги гледайте няколко пъти. Опитайте се да разберете интересни места в подробности и записвайте изрази, които можете да повторите, за да ги научите по-добре.

Езиково **досие 3**

Инструкции за произношение

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Езиково досие 3:

Инструкции за произношение

Произношението е много важно, за да може слушателят да разбере какво искате да съобщите. Грешното произношение често води до недоразумения като граматични грешки.

При произношението в нов език трябва да правите нови и непривични движения на устата, за да можете да образувате правилните звукове.

Трудни биха били напр. дълги и кратки гласни (a, e, i, o, u).

Звуците [ç, j, ŋ, h] като в ich [ɪç], farbig ['farbɪç], ja [ja:], singen ['zɪŋən], trinken ['trɪŋkŋ], holen ['ho:lən] ги няма в българския език, така че особено тях трябва да упражнявате.

При произношение на немските звуци устните са по активни и по напрегнати отколкото от българския език.

За да произнесете правилно звуците трябва да ги слушате първо точно. Може да попитате обгрижваното лице или други хора, дали ще произнесат трудни думи пред вас и след това може да ги повтаряте няколко пъти. Обърнете внимание на формата, отвора и движението на устните.

Ако предпочитате да се упражнявате вкъщи и на спокойствие може да се подобрявате целенасочено с упражнения от интернет. Опитайте се да повтаряте думите и изразите няколко пъти. Слушайте оригинала отново и правете записи, за да можете да възприемате различията по-добре.

Планувайте кои звуци искате да упражнявате особено.

Използвайте огледало, за да имитирате движенията на устните както при оригиналния говорител. Отделни звуци може да упражнявате целенасочено тук:

<http://www.uiowa.edu/~acadtech/phonetics/>

Обърнете внимание на ударението на думата и изречението и на мелодията на изречението. Чукайте или пляскайте, за да поясните интонацията

Добри възможности за упражнение ще намерите тук: обширни упражнения за звуците, ударение на думите, на изреченията, мелодия на изречението

http://www.hueber.de/seite/pg_editorial_idiomas_aussprache_hes

<http://simsalabim.reinke-eb.de/>

Упражнения за различните звуци в немския език и за трудни за произнасяне думи:

<http://blog.goethe.de/majstersztyk/archives/121-Aussprache-trainieren.htmlIngenbrecher>

<http://cornelia.siteware.ch/cms/daf-daz-2/aussprache/laute-und-buchstaben>

Помощ при произношение в Онлайн-речници: Слушайте немски думи и ги повтаряйте отново и отново

<http://de.pons.com/> oder <http://dict.leo.org/>

<http://www.forvo.com/languages/de/>

Четете на глас много кратки текстове в интернет или във вестника.

Говорете много, за да упражнявате произношението отново и отново. Помолете лицата да ви коригират при произношението.

Пейте песни на немски музиканти, които ви харесват! Текстове, поезия ще намерите в интернет. Търсете в Youtube видеоклипове за да пеете. Питайте германци за съвети за немска музика.

ЕЗИКОВО ДОСИЕ 4

Инструкции за работа с речници

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Езиково досие 4:

Инструкции за работа с речници

Речникът може да ви помогне да разберете думи, които сте чули или прочели. Освен това целенасочено може да се подготвите, като преди това обмислите, какво искате да кажете или напишете и да търсите съответните думи.

Съвет 1: Учене и разбиране на условията за работа с речници и граматики

За да ви бъдат максимално полезни речниците и граматиката, е необходимо да сте запознати с някои основни понятия като: „Akkusativ“ (винителен падеж), „Präposition“ (предлози), „Perfekt“ (минало несвършено време) oder „trennbare Verben“ (глаголи с делима представка). В повечето случаи речниците започват с тези обяснения.

Няколко примера:

Genus (der Artikel) der Substantive (род на съществителните): m (maskulin/мъжки род) = der; f (feminin/женски род) или w (weiblich/женски род) = die; n (neutrum/среден род) = das

падежът и предлогът към съответния глагол

Винителен падеж /Akkusativ/: akk , jmdn (jemanden), etw (=etwas)

Дателен падеж /Dativ/: dat oder jmdm = jemandem

Например: jdm etw. erzählen (Beispiel: Ich erzähle dir eine Geschichte), an

etw/jmdn denken (Beispiel: Ich denke an das Geschenk / an Dich)

„~“ замества съответната дума, за да не се повтаря нейното изписване.

След някои думи се изписва 1., 2., 3., тъй като те имат няколко значения.

След думата има изписана и транскрипция – как се произнася съответната дума. Има някои знаци, които не присъстват в азбуката – например: [ç, ŋ] (като в думите „ich“ или „singen“), които е възможно да ги няма и във Вашия език. Тези знаци за произношение са обяснение в началото или края на речника.

При дигиталните речници в повечето случаи е възможно човек да изговори думата и той сам да си я окрие.

Съвет 2: Използвайте неограничените възможности на речниците, за да опознаете максимално добре немския език:

Преди съществително винаги се пише рода на думата (*der, die, das*)

При глаголи (думи, изразяващи движение) винаги трябва да запомним и падежа (Akkusativ/Dativ), предлога (*an/auf/in* и т.н.) или възвратната форма (*sich*).

Например: *Ich helfe **dir** / **dem** Kind* oder *Ich sehe **dich** / **das** Kind*.

Например: *Ich denke **an** das Essen*, *Ich warte **auf** den Postboten*

Например: *Ich erinnere **mich***. *Sie wäscht **sich***.

Обръщайте внимание на глаголите с делими приставки и си записвайте примери:

Например: *Ich fange **an*** (anfangen). *Sie steht **auf*** (aufstehen). *Sie zieht sich **aus***.
im richtigen Zusammenhang (die Birne (Obst) / die Birne (Glühlampe))

Стремете се да учите по групи думите (съществително, прилагателно, глагол)

Например: *sprechen* (Verb) / *die Sprache* (Substantiv) / *sprachlich* (Adjektiv)

Един добър речник (независимо дали е дигитален, или хартиен) предлага цялата тази информация.

Съвет 3: За да можете да намерите по-бързо някоя дума в печатното издание на речника, трябва да научите първо добре азбуката.

Подрете по азбучен ред например буквите *f, o, d, w, p, g*.

Подрете по азбучен ред думите *Metropole, Mexikaner, Mensch, Messer*.

Подрете по азбучен ред думите *Butter, Bär, Büchse, Börse, Bohne, Banane*.

Съвет 4: Помислете каква е думата, която търсите (глагол, съществително, прилагателно), и каква е основната ѝ форма.

В печатните издание на речниците глаголите могат да бъдат намерени само в основната им форма. Ако например искате да намерите *du sprichst* или *er hat gesprochen*, трябва да търсите в речника основата на този глагол – *sprechen*.

Съществителни и прилагателни имена са включени в речниците в единствено число и именителен падеж („Nominativ“). Например: *Häusern* - *Haus*.

Добрите дигитални речници разпознават обаче всичко форми на думите, т.е. при тях не е необходимо сами да откриват „основата“ на търсената от Вас дума. Изключение: глаголите с делими представки, тъй като при тях представката често променя значението. Например: Правилния превод на изречение *Ich fange an*, ще откриете под „*anfangen*“, а не *pod fangen*.

Съвет 5: Когато не можете да намерите сложносъставена дума в речника, трябва да търсите поотделно значението на съставните ѝ думи.

Например: за да разберете значението на думата *Deutschunterricht*, трябва да потърсите в речника първо *deutsch* и след това *Unterricht*.

Съвет 6: Дигиталните речници (на DVD, в интернет или мобилен телефон) имат значителни предимства пред хартиените и в повечето случаи са безплатни.

При повечето дигитални речници може да изговорите думата и той ще Ви я открие. .

Може да се задават различни форми на думата.

Речник на мобилен телефон под формата на приложение („Apps“) е винаги подръка. Може да се използва и функция, приложението само да разпознава на какъв език е търсената дума. При изговаряне телефонът сам изписва думата правилно и я открива.

Недостатък: Често липсва информация относно различни значения на една дума, примери и др. Например: *Schloss* (на врата) / *Schloss* (на принцеса)

Добри онлайн речници са: www.dict.cc [всички проектни езици], www.linguee.com [всички проектни езици], <http://de.glosbe.com/all-dictionaries> [всички проектни езици], www.pons.com/ [полски, чешки, унгарски] или www.leo.org [само полски].

Едноезични немски речници предлагат повече информация относно значението на думите, граматика и различни примери (з.В. www.duden.de).

ЕЗИКОВО **ДОСИЕ 5**

Съвети за продължаващо автономно учене

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Езиково досие 5:

Съвети за продължаващо автономно учене

Помислете за това, че можете да научите добре нов език ако използвате много поводи за разговор и ако учите съзнателно. Това означава, че трябва да планирате ученето на немски език и целенасочено да обмислите материалите и възможностите за упражнение.

Слушайте точно напр. в ежедневието (при обгрижваното лице, в автобуса, в кафенето, по радиото / във филми / Talkshows...) и регистрирайте, как и кога носители на езика използват определени изрази. Запишете ги (в тетрадка речник) с примери и помислете, кога можете да ги използвате. Пробвайте ги веднага при следващата възможност! Учете наизуст устойчивите изрази!

Питайте доверени лица, дали може да се каже така:

Изразни средства: Kann man sagen: „...“?

Ist es richtig, wenn man sagt: „...“?

Wann benutzt man das Wort / den Ausdruck: „...“?

Текстове като модел за езика

Опитайте, колкото може повече да четете, защото в текстове ще намерите автентичен език, който искате да научите.

Търсете кратки текстове. Може да започнете с детски книги (от бит пазара, от библиотеката). Потърсете теми, които ви интересуват и за които вече знаете много (търсете ги в google на немски език). Това може да ви помогне да разберете текстовете по-добре.

Важно: Рядко трябва да разбирате всичко! Опитайте се първо да прочетете целия текст до края и при думи, които не познавате, да помислите, какво биха могли да означават. След това може да проверите отделни думи / изразни форми в речника и да си ги запишете.

Филми, подкастове и др.

Използвайте новите медии за учене на език (онлайн-упражнения, апс, подкастове, медатеки на телевизионни и радио станции в интернет...)

Словесно богатство

Записвайте новите думи в тетрадка речник с примери и също със сродни думи (глагол, същ.име, прилаг.име) и ги учете, когато имате време (когато чакате автобуса, преди да си легнете....), като ги произнасяте на глас няколко пъти. Опитайте се да учите 5-10 нови думи и повтаряйте предишните на редовни интервали.

Маркирайте трудните думи допълнително и ги четете, пишете и произнасяйте често. Опитайте се да намерите звуков „мост“ към вашия език или други чужди езици, за да можете да запомните думата по-добре.

Учете групи от думи близки по съдържание, това означава да помислите какви подтеми спадат към едно понятие и търсете думи и изрази, които искате да научите.

putzen

einkaufen

Wochenende

Freunde treffen

reisen

Freizeit / Sport

Упражняване на граматика / речник

Наблюдавайте се точно при говорене и помислете, кое ви е трудно и къде искате да се подобрите. Граматични структури или ви липсват думи?

Погледнете в граматиката(онлайн: www.mein-deutschbuch.de) и правете упражнения за това. Опитайте се да намирате собствени примери и така да употребявате наученото директно. Правете онлайн-упражнения по темата. Най-добре се захвайцате винаги с малко конкретни теми, но работете с тях интензивно.

Кратка информация за лицето

Този проект(LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно **досие 1**

Описание на професията

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 1:

Описание на професията

Понятия:

Обгрижвано лице /клиент: Лице, за което се полагат грижи, което има нужда от помощ

Личен асистент/ка: Грижи се за хора, които заради напредналата си възраст или болест имат нужда от помощ. (В Австрия се нарича „PersonenbetreuerIn“ /перзоненбетройер/ин/)

Дейности:

- Грижи за домакинството
- Помощ в ежедневието
- Културни и обществени занимания

Какво означава 24 часова грижа?

- Клиентите се обгрижват в техните жилища.
- Личният асистент живее при своя клиент и е непрекъснато на негово разположение. /Почивните дни и свободното време се уреждат изрично в рамките на договора./
- Личният асистент работи в многоседмичен ритъм /например в двуседмичен, триседмичен или четириседмичен ритъм/.
- Възнаграждението се изплаща след приключване на работата. Според избрания работен цикъл следват две-, три- или четири седмици за почивка.

Внимание: 4-седмичен работен цикъл е рядко срещан в практиката, тъй като това е прекалено дълъг период, води до претоварване на личния асистент и до понижаване качеството му на работа.

Как да стана личен асистент? Какво ми е необходимо? Какви са условията?

- Личният асистент работи в много лична /интимна/ сфера и затова е важно да има социални компетенции и да проявява разбиране /емпатия/.
- Да работите като личен асистент означава да живеете и работите в чуждо домакинство, в чужда семейна среда. Това изисква способност да се впишете в тази среда, но и да можете да се дистанцирате от нея.
- Да работите като личен асистент означава да се отделите от семейство си седмици наред в друга държава и да живеете в чуждо семейство. Как ще се справи Вашето семейство с тази ситуация? Срещате ли трудности при приспособяването Ви към непознати хора, нова среда, чужда култура?
- За да се упражнява тази професия в Австрия, по закон *не се изисква допълнително обучение*.

НО! Препоръчително е да имате теоретична подготовка в тази сфера. Това се изисква и от повечето хора, които търсят да си наемат личен асистент.

Защо? Всеки, който си наеме личен асистент, има възможност да получи държавна финансова помощ за това – необходимото условие е грижите да се извършват 24 часа в денонощието от квалифициран личен асистент. Под „квалифициран личен асистент“ се разбира човек, който е преминал теоретично обучение в тази сфера, обхващащо минимум 200 учебни часа (например т.нар. „Обучение за домашни помощници“ - „Heimhelfer-Ausbildung“ /хаймхелфер аусбилдунг/, което се предлага от редица институции в Австрия).

Квалификацията и опитът са голямо предимство.

- Задължително условие е да имате основни познания по писмен и говорим немски език.

Всеки може да работи *самостоятелно* като личен асистент (selbstständig) или да бъде *нает* на тази длъжност (unselbstständig). В таблицата по-долу може да намерите кратко описание на предимствата и недостатъците на тези два варианта.

Самостоятелно /Selbständige Erwerbstätigkeit/	Нает /Unselbständige Erwerbstätigkeit /
Създавам фирма и извършвам дейността си на личен асистент чрез собствената ми фирма. (Източник: https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/36/Seite.360632.html)	Извършвам дейността си на личен асистент въз основа на трудов договор, който сключвам с клиента или с негов законен представител.
Ще се регистрирам сам/а във всички институции (местно кметство – регистрация по местоживееене /Meldeamt /мелдеамт//, Данъчна служба /Finanzamt /финанцамт//, социална служба /Sozialversicherung /зоциалферзихерунг//) и ще се отчитам самостоятелно към тях относно моите доходи.	Моят работодател ме регистрира при всички необходими институции и ги информира относно моите доходи.
Сам/а определям възнаграждението си (няма законови минимални стойности на възнаграждение).	Възнаграждението ми е законово определено (според т.нар. Kollektivvertrag /колективферттраг/). (Източник: www.bags-kv.at/)
Сам/а плащам всичките си данъци и социални удържки към отделните институции . Внимание: Стойността на данъците и социалните удържки е пряко зависима от стойността на доходите.	Данъците и социалните удържки ще се удържат от заплатата ми. Моят работодател ще ги изплаща директно на институциите.
Мога сам/а да определям работното и свободното си време.	Работното ми време е законово регламентирано.
Нямам право на обезщетение при болничен и отпуск.	Законово право за обезщетение при болничен и отпуск.

В практиката се е наложил вариантът със самостоятелното упражняване на тази професия, тъй като е финансово по-изгодният вариант за човека, който си наема личен асистент, а и двете страни са по-гъвкави.

Какви дейности трябва/имам право да извършвам като личен асистент?

Личният асистент извършва следните дейности в домакинството на обгрижваното лице:

Стандартни ежедневни дейности

- Домакински дейности (Приготвяне на храна, пазаруване, почистване, пране, грижа за цветята и животните)
- Подпомагане при ежедневните дейности (създаването на план за деня, помощ при извършване на ежедневните дейности)
- Водене на т.нар. Haushaltsbuch /хаусхалтсбук/ - счетоводството на домакинството (по-подробна информация по темата може да намерите в *информационно досие 3 – „Права и задължения“*).
- Водене на т.нар. Pflegebuch (пфлегебук).
- Водене на документацията относно здравословното състояние на човека, за когото се полагат грижи.
- Приготвяния при необходима смяна на мястото (например обгрижваното лице трябва да отиде на лекар или да бъде прието в болница)
- Организиране на грижите за възрастния човек (например намирането на заместник, ако аз съм болен/на)

Дейности, свързани с грижите за възрастния човек

Към моите задължения спадат и ежедневни грижи за клиента. Когато няма изрични медицински противопоказания /т.е. когато здравето на обгрижваното лице не е застрашено от конкретна дейност/ личният асистент може да извършва без специален надзор и без делегиране на права (Delegation /делегация) следните дейности:

- Помощ при приемането на храна и течности
- Помощ при грижите за тялото
- Помощ при обличане и събличане
- Помощ при ползване на тоалетна/стол с тоалетна чиния; помощ при подмяната на превръзки за инконтиненция
- Помощ при ставане, лягане, сядане и ходене

Съвет от практиката:

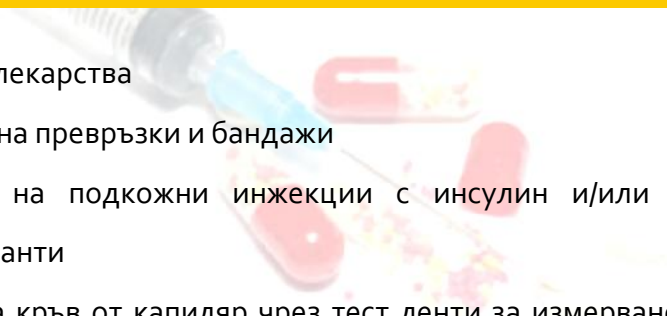
Личният асистент трябва задължително да изисква потвърждение от лекар, че не са налице медицински противопоказания срещу някоя от гореизброените дейности. Това служи за самозастраховане на личния асистент!

Ако са на лице медицински противопоказания срещу някоя от гореизброените дейности, то тогава личният асистент може да ги извършва *само след изрично делегиране!*

Под „*делегиране*“ се разбира предаването на правото за извършване на конкретни ежедневни и медицински дейности на личния асистент.

- Необходимо е *писмено* делегиране на тези права от лекар или здравен/медицински асистент.
- Необходимо е *писмено* съгласие от обгрижваното лице или от негов роднина.
- Личният асистент има право да откаже да му бъдат делегирани права да извършва конкретни дейности при медицински противопоказания.

Медицински дейности – винаги след делегиране!

-
- Даване на лекарства
 - Поставяне на превръзки и бандажи
 - Поставяне на подкожни инжекции с инсулин и/или подкожни инжекции с антикоагуланти
 - Взимане на кръв от капиляр чрез тест ленти за измерване на нивото на кръвната захар
 - Стандартни действия за загаряване или облъчване

Внимание: Ако личният асистент извършва медицински или подобни грижи без писмено да му е делегирано това право, може да му бъде наложена глоба от до **3.600 евро**.

На какво трябва да обърна внимание при полагането на грижи към клиента?

Полагането на грижи за друго лице е тежка задача, при всеки клиент ситуацията е различна. Някои лични асистенти работят с хора, чието здравословно състояние не позволява самостоятелно да извършват каквито и да са ежедневни дейности заради:

- лошо общо здравословно състояние
- напреднала възраст (тромавост, загуба на зрение, загуба на слух)
- ограничение на подвижността (слабост на тялото, парализа)
- други релевантни обстоятелства (виене на свят, слабост, болка, обърканост, тревожност, агресия, деменция)

Как се свързват личните асистенти и лицата, които имат нужда от тях?

- чрез реклама
- чрез личен контакт (например чрез общи познати)
- чрез посредническа агенция

ВАЖНО: Не е редно един личен асистент да посещава потенциални клиенти без предупреждение.

Предимства и недостатъци на търсенето на работа чрез посредническа агенция:

Чрез агенция	Без агенция
Агенцията ще ми съдейства при създаването на фирмата.	Сам/а трябва да организирам всичко, свързано със създаването на фирма.
Агенцията ще ми предостави контакти на потенциални клиенти.	Аз сам/а търся клиентите си. Избирам клиенти, с които си допадаме.
Не е необходимо да инвестирам време и средства в реклама.	Трябва да инвестирам време и средства в реклама.
Ще получа консултации и информация относно моите права и задължения.	Всички важни информации трябва да си набавям сам/а.

Агенцията ще ми окаже съдействие при контакт с институции.	Сам/сама контактувам с институциите.
Когато ми се налага да отсъствам, агенцията ще се погрижи да ми намери заместник.	Когато ми се налага да отсъствам, аз сам/а трябва да си намеря заместник.
Агенциите избират личните асистенти по критерии (документ за квалификация, професионализъм) и извършват проверки/контролни посещения.	Няма контрол от страна на агенцията.
Плащам такса на агенцията за осъществяването на контакт с клиент и за предоставените ми услуги, както и за извършените от агенцията транспортни разходи.	Няма такса за посредничество.

ВАЖНО: Ако за намирането на работа решите да използвате услугите на агенция, ние Ви препоръчваме да се обърнете към повече от една и да сравните предложенията им: Колко са таксите им за извършване на тази услуга? Какво получавате насреща?

Понякога договорите са неясни, тъй като не са или са неточно преведени на родния език. Случва се личните асистенти да не са съветвани и насочвани правилно (например не им се позволява да вземат договора в къщи и да го разгледат на спокойствие).

Бележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно с работещи в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не гарантираме за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.

Бележка относно родовете:

Използваният мъжки род на понятието „личен асистент“ се отнася и за женския род. Не се използва двойното обозначаване поради по-лесна четимост на материалите.

Информационно **досие 2**

Регистриране на фирма и първи стъпки в новата професия

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 2:

Регистриране на фирма и първи стъпки в новата професия

Завърших обучението си за личен асистент/ка (минимум 200 часа) и познанията ми по немски език са на достатъчно високо ниво, за да мога да се справям в ежедневието. Запознат/а съм с медицинските термини. Искам да работя като личен асистент/ка в Австрия и избирам варианта да работя чрез моя собствена фирма, каквото е решението на по-голямата част от личните асистенти в Австрия. Следователно трябва да регистрирам собствена фирма и да предлагам услуги си чрез нея.

Регистриране на фирма

Съвет от практиката:

В началото е най-добре да се обърнете към Австрийската стопанска камара (<http://wko.at>; www.gruenderservice.at). Нейните представителства предоставят подробна информация относно създаването на собствена фирма и ще Ви помогнат с насоки при регистрирането ѝ. Тук може да откриете най-важната информация и необходими формуляри: www.gruenderservice.at/Content.Node/gruenden/Selbstaendige_Personenbetreuer_Gewerbe_ammelden.html

Съвет от практиката:

Систематизирана информация относно необходимите стъпки, които следва да бъдат предприети преди да започнете работа като личен асистент, може да откриете на следната интернет страница:

<https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/36/Seite.360632.html>

За да регистрирам собствена фирма, са необходими:

Регистрация по местоживеене в Австрия

В повечето случаи регистрацията се извършва на адреса на човека, за когото ще се грижа по-късно. Ако вече живея на адреса на обгрижваното лице е необходимо в рамките на 3 дни да се регистрирам в местното кметство (Gemeindeamt /гемайндеамт/). За целта са ми необходими:

- о Формуляр за регистрация (Meldezettel-Formular /мелдецетел формуляр/)
(www.help.gv.at/Content.Node/documents/meldez.pdf), който трябва да бъде подписан от този, които ми предоставя жилището за ползване.
- о Паспорт
- о Акт за раждане

След като се регистрирам в местното кметство ще получа удостоверение за това – т.нар. Meldezettel (мелдецетел). Едно копие на това удостоверение трябва да оставя на моя наемател, за да може при прекратяване на трудовите ни взаимоотношения той да уведоми местното кметство, че вече не живея на неговия адрес.

Посещение в Стопанската камара

В информационното бюро за регистриране на фирми (www.gruenderservice.at) ще получа подробна информация относно регистрирането на фирма и, ако това е първата ми фирма в Австрия, ще получа т.нар. „NeuFöG-Bestätigung“ (нойфьог бещетигунг) – потвърждение, че подлежа на подпомагане по закона за насърчаване и подпомагане на основателите на нови фирми. Статутът „създател на нова фирма“ осигурява редица привилегии.

След това пристъпвам към регистрирането на фирмата – т.нар. **GEWERBEANMELDUNG** /гевербеанмелдунг/.

Gewerbeanmeldung (= регистриране на фирма)

Избор на седалището на фирмата: трябва да реша *на кой адрес ще регистрирам фирмата си*. В Австрия възможностите са две – мога да регистрирам фирмата си или на личния ми адрес, или на адреса на агенцията, с която работя.

Практиката показва, че голяма част от личните асистенти работят съвместно с агенция и регистрират фирмата си (= Gewerbe /гевербе/) на нейния адрес (т.е. седалището на фирмата (Gewerbstandort /гевербещандорт) = адреса на агенцията).

Съвет от практиката:

Всеки личен асистент може да се регистрира на адреса, на който живее (в повечето случаи това е адресът на човека, за когото се грижи).

Недостатъкът на този вариант е, че при смяна на работното място, личният асистент трябва да се пререгистрира на новия адрес. Повечето лични асистенти работят съвместно с агенция и се регистрират на техния адрес, което е по-удобният вариант.

За да регистрирам собствена фирма, трябва да отговарям на следните условия:

- Да съм навършил/а пълнолетие (18 години)
- Да съм гражданин/ка на държава-член на Европейския съюз (ЕС) и/или Европейската икономическа зона (ЕИЗ) / Да имам разрешение за пребиваване в държава-член на Европейския съюз (ЕС) и/или Европейската икономическа зона (ЕИЗ)
- Да не съм осъждан/а

За да регистрирам собствена фирма, са ми необходими следните документи:

- Валиден паспорт
- Документ за извършена регистрация по местоживее (виж по-горе)
- Свидетелство за съдимост (Strafregisterauszug /щрафрегистъркауцуг/), издадено от моята държава не по-рано от три месеца. Свидетелството за съдимост трябва да бъде преведено на немски език и нотариално заверено.
- Ако регистрирам за първи път фирма в Австрия, ми е необходимо и потвърждение за това – т.нар. „NeuFöG-Bestätigung“, което се издава от съответната Стопанска камара.

Къде и как мога да регистрирам фирмата си?

Фирмата се регистрира в съответната Агенция по вписвания (Gewerbebehörde /гевербебехьорде/): Там, където ще работя, се обръщам към институцията, която управлява съответния район (Bezirksverwaltungsbehörde /бецирксфервалтунгсбехьорде/) (например във Виена това са т.нар. „Magistrate“ (магистрате) в отделните квартали, а в другите региони са т.нар. „Bezirkshauptmannschaften“ (бецирксхауптманшафтен) – Управленски орган на отделните провинции). Точните адреси са изписани на www.usp.gv.at.

Фирмата си мога да регистрирам лично, по пощата, по факс, по имейл или онлайн през портала www.usp.gv.at.

Когато регистрирам собствена фирма в Австрия, автоматично ставам член на Стопанската камара и съм задължен/а да плащам членски внос. Стойността на членския внос зависи от това, в коя провинция е регистрирана фирмата.

Когато фирмата ми е вече регистрирана (ще получа потвърждение от съответната институция), мога да започна работата си като личен асистент/ка. В рамките на 3 месеца след подаване на документите трябва да получа извадка от търговския регистър - т.нар. „Auszug aus dem Gewerberegister“ /аусцуг аус дем геверберегистър/ – това е официалният документ на моята фирма.

Следваща стъпка: В рамките на 4 седмици (!) след като получа гореспоменатия документ трябва да се регистрирам в Данъчната (FINANZAMT /финанцамт/) и Социалната служба (SOZIALVERSICHERUNG /зоциалферсихерунг/).

Регистриране в Данъчната служба (FINANZAMT):

Конкретната Данъчна служба по адрес на регистрацията, към която трябва да се обърне, мога да открия на www.usp.gv.at, меню „Институции“ (Behörden /бехьорден/). Мога да се регистрирам писмено или лично.

За да се регистрирам, е необходимо да попълня формуляр „Verf24“. Него мога да разпечатам от страницата на Министерството на финансите - www.bmf.gv.at, меню „Данъци-Формуляри“ (Steuern – Formulare).

Съвет от практиката:

Съвети и помощ относно регистрацията в Данъчната служба мога да получа от Стопанската камара (в информационното бюро за регистриране на фирми).

След като получа данъчен номер (Steuernummer /щойернумер/) от Данъчната служба, вече съм задължен всяка година да подавам данъчна декларация (Steuererklärung /щойерерклерунг/), в която да информирам Данъчната служба за моите приходи и разходи.

Внимание: Към приходите спадат и т.нар. материални активи (Sachleistungen /захлайстунген/)- например частта от жилището, която ми е предоставена за живеене. Тъй като живея при човека, за когото се грижа, аз получавам от него място за живеене (част от жилището му) и храна. Настаняването и храната (т.нар. „Kost und Logis“) – се осчетоводяват като приходи, като стойността им възлиза на 6,54 EUR на ден.

В зависимост от доходите ми ще се изчисли и размера на данъците, които следва да заплатя за съответната година.

Подробна информация на тема „Данъци“ може да откриете тук: https://www.gruenderservice.at/Content.Node/gruenden/Selbstaendige_Personenbetreuer_Gewerbe_anmelden.html и на интернет страницата на Австрийското Министерство на финансите: www.bmf.gv.at

Съвет от практиката:

Независимо дали разполагам с данъчен номер или не, важно да си водя сметка за приходите и разходите ми (т.нар. Einnahmen-Ausgaben-Rechnung /айннамен-аусгабен рехнунг/), тъй като по всяко време е възможно да ми бъде извършена проверка от Данъчната или Социалната служба. Така и аз самият/самата имам поглед върху приходите и разходите си.

Регистриране в Социалната служба (SOZIALVERSICHERUNG)

Когато регистрирам собствена фирма, е необходимо в рамките на 4 седмици след това да се регистрирам и в Социалната служба и редовно да плащам вноски за фонд:

- Здравно осигуряване
- Пенсионно осигуряване
- Трудова злополука

Вноските за социалното осигуряване се внасят на четиримесечие и са в размер **на 25% от приходите ми**. Krankenversicherung

Внимание: През първите три години се внасят фиксирани вноски за социално осигуряване. **НО!** през следващите години всяко лице е задължено **да доплати** към вноските си за социално осигуряване в зависимост от **реалните** му приходи през първите три години, както и предварително да внесе вноските си за предстоящата година. Голяма част от личните асистиенти срещат затруднения, когато трябва **да покрият разликата** и да внесат допълнително към социалното осигуряване за първите три години, тъй като не са помислили за това и не са си задели средства.

Съвет от практиката:

Много е важно да се спестява! Всеки трябва да заделя 25% от доходите си, за да може да разполага със средства, когато пристигне сметката от Социалната служба!

Съвет от практиката:

При проблеми с изчисляването на вноските за социално осигуряване Ви препоръчваме да се обърнете директно към Sozialversicherungsanstalt /социалферзихерунгсанщалт/ - компетентната институция по въпросите относно социалното осигуряване. Уговорете си ден и час за посещение и уточнете в личен разговор проблема си и варианти за разрешаването му.

Съвет от практиката:

Много е важно всяка година да се изготвя и представя данъчна декларация (Einkommenssteuererklärung) дори и когато приходите са под минималната определена граница (т.нар. Steuergrenze). Ако не го направите, стойността на очакваните Ви приходи за настоящата година и съответно вноските Ви за социално осигуряване ще бъдат изчислени на база очаквания и биха могли да бъдат изключително високи.

Част от социалното осигуряване е и здравното. Регистрирайки се в Социалната служба, получавам карта с чип – т.нар „E-Card”. Трябва да представям тази карта, когато посещавам лекар или болница. Картата е валидна и в моята държава, ако съм от държава-член на Европейския съюз (ЕС) и/или Европейската икономическа зона (или ЕИЗ).

Когато се регистрирам в Социалните служби мога да подам молба за получаване на семейни помощи (т.нар. Familienbeihilfe). Ако имам непълнолетни деца или деца, които учат /в училище или университет/, то в моята родна държава би следвало да получавам детски надбавки за тях. За да може стойността на детските помощи да бъде изравнена с тази на надбавките в Австрия, имам възможността да получавам т.нар. „Differenz-Zahlung zur österreichischen Familienbeihilfe” – разликата между стойността на детските надбавки в моята страна и в Австрия. За целта са ми необходими следните документи:

- Формуляр Nr. 38 (може да се открие тук: https://service.bmf.gv.at/service/anwend/formulare/show_mast.asp?s=Beihilfen&Typ=SM&Styp=KAT)
- Акт за раждане на детето (не е необходимо да бъде преведен)
- Служебна бележка от учебното заведение, че детето посещава училище/университет (не е необходимо да бъде преведена)
- Служебна бележка от детската градина, че детето посещава детска градина (не е необходимо да бъде преведена)
- Свидетелство за сключен граждански брак
- Служебна бележка от Социалните служби в България, в която се конкретизира стойността на детските помощи, които получава съответното лице.
- Документ за регистрация в Австрия (Meldezettel /мелдецетел/)
- Договор за работа
- Бележка за доходите (Honorarnoten /хонорарнотен/)
- Свидетелство за платени вноски за социално осигуряване в Австрия

Всички тези документи трябва да представя пред Данъчната служба в Австрия (Finanzamt), за да получавам веднъж годишно разликата между стойността на детските помощи в Австрия и България.

Първи стъпки в моята професия като личен асистент/ка:

Граждански договор

С човека, за когото ще се грижа, или с негов законен представител (т.нар. „Vormund“ /формунд/ или „Sachwalter“ /захвалтер/) е необходимо да сключа граждански договор за извършване на съответните дейности (Werkvertrag /веркфертраг/), в който следва да бъдат уточнени следните важни точки:

Име и адрес на двете страни по договора

Начало и продължителност на договора

Съвет от практиката:

Важно е да се уточни, че договорните взаимоотношения се прекратяват, ако човекът, за когото ще се полагат грижи, бъде настанен в дом за възрастни хора или почине.

Срок на предизвестие за прекратяване на договора

Дейностите, които ще бъдат извършвани:

Домакински дейности (например: готвене, гладене, чистене, пазаруване, пране, грижи за растения и животни и др.).

Подпомагане на човека, за когото ще се полагат грижи, при извършване на ежедневни дейности (например: водене на разговори, помагане и съпровождане при ставане и ходене, при обличане и събличане, при ядене и пиене, при ползване на тоалетна/стол с тоалетна чиния, при подмяната на превръзки за инконтиненция и др.).

Важно: Ако поради медицински причини гореизброените дейности могат да се извършват само от професионалисти, е необходимо личният асистент да има делегирани права („Delegation“), за да ги извършва и той. В противен случай е категорично забранено.

Водене на домашно счетоводство (личният асистент е задължен подробно да описва всички направени разходи).

Определяне на времето за почивка: Тук може да се определи например, че личният асистент има право всеки ден на два часа непрекъсната почивка.

Организиране на заместник по време на отпуска или болест на личния асистент.

Размер на възнаграждението (възнаграждението се изчислява обикновено на база дневно възнаграждение); кога ще се изплаща възнаграждението. Тук трябва да се посочи и задължението на личния асистент/ка сам да заплаща данъците и осигуровките си.

Задълженията на личния асистент са подробно описание в параграф 159 и 160. При изготвянето на гражданския договор може да се посочат гореспоменатите параграфи. Пълните текстове може да откриете в Ръководството „В къщи, а не в дом – стъпка по стъпка към личния асистент“ („Daheim statt ins Heim – Schritt für Schritt zum Personenbetreuer“) на този адрес:

https://www.gruenderservice.at/Content.Node/gruenden/Selbstaendige_Personenbetreuer_Gewerbe_anmelden.html

Съвет от практиката:

В гражданския договор е добре да се уточни и размерът на възнаграждението по време на празнични дни (например по Великден, Коледа и т.н.). Също така да се посочи, че възнаграждението подлежи на предоговаряне при промяна на състоянието на човека, за когото ще се полагат грижи, и съответно нуждите, които той ще има.

Въпроси, подлежащи на договаряне. Тук се изброяват:

- Задълженията на личния асистент (например водене на домакинството)
- Кого трябва да информира личният асистент относно състоянието на човека, за когото се грижи (име, адрес, телефон на лицето за контакт / роднината)?
- Контролни прегледи при лекаря – колко често личният асистент трябва да организира посещения от лекаря (име, адрес и телефон на лекаря) и колко често е необходимо личният асистент да придружава човека, за когото се грижи, до лекаря?
- Реагиране при спешни случаи: Какво трябва да се предприеме, в случай че състоянието на човека, за когото се грижи личният асистент, внезапно се влоши (повикване на Спешна помощ, обаждане на личния лекар на клиента, да се информира лицето за контакт / роднината); всички адреси и телефони трябва да бъдат изброени.

Съвет от практиката:

Примерен договор може да разгледате тук:

<https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/content/36/Seite.360637.html>

Договорът трябва да е на немски език, да бъде подписан от двете страни и да му бъде поставена дата.

Забележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно със заети в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора лица. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не даваме гаранция за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.

Бележка относно родовете:

Използваният мъжки род на понятието „личен асистент“ се отнася и за женския род. Не се използва двойното обозначаване поради по-лесна четимост на материалите.

Информационно **досие 3**

Права и задължения

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 3:

Права и задължения

Правата и задълженията на личните асистенти в Австрия са формулирани на базата на редица закони и наредби. В приложенията към Ръководството „В къщи, а не в дом – как се става личен асистент“ („Daheim statt ins Heim – Schritt für Schritt zum Personenbetreuer“) може да откриете описани отделните закони:

https://www.gruenderservice.at/Content.Node/gruenden/Selbstaendige_Personenbetreuer_Gewerbe_anmelden.html

Това информационно досие обхваща най-важните точки по темата „Права и задължения на личния асистент“.

Права

Отказване на отделни задачи

Ако не мога и/или не искам да извършвам определени задачи, то мога да ги откажа. Например, ако не желая въпреки делигираните ми от лекуващия лекар права да обслужвам поставената сонда за изкуствено хранене на човека, за когото се грижа, то мога да откажа. В такива случаи или се наема човек само за конкретната дейност, или агенцията изпраща друг личен асистент за съответното обгрижвано лице.

Отказване на задачи, които не са част от моите уговорени задължения

Много често се случва личният асистент да бъде приет като домашен помощник на цялото семейство. Изключително важно е да уточня от самото начало, кои задачи са част от задълженията ми. Например не съм длъжен/длъжна да гледя прането на цялото семейство. За да не се достига до конфликтни ситуации, е много важно всички задължения да бъдат ясно изброени и описани в рамките на договора.

Осигуряване на личното пространство

В гражданския договор трябва да бъде упоменато с какво свободно време разполагам. Ако работя като самонаето лице, нямам законово регламентирано работно време. Минимумът свободно време, който се определя най-често в рамките на гражданския договор, възлиза на 2 часа на ден.

Заплащане

Имам правото в края на работния ми период да получа възнаграждението си.

Заместване

Какво се случва, ако съм възпрепятстван/а да извършвам задълженията си (например поради болест)?

Ако работя съвместно с агенция за подбор на персонал, тя ще ми намери заместник.

Внимание: Задължен съм своевременно да информирам по телефона или писмено агенцията и да обясня, защо се налага да отсъствам. Ако работя самостоятелно (без агенция) мога сам/а да избира моя заместник, съобразявайки се, разбира се, с желанията на човека, за когото се грижа.

Съвет от практиката:

Препоръчваме да сключите договор със заместника Ви!

Внимание: Заместникът ми трябва да разполага със същите квалификации като мен. За дейности, които извършвам след изричното и задължително делегиране на права от лекуващия лекар, трябва и заместникът ми да има делегирани права от лекаря.

Транспортни разходи

Транспортните разходи не са включени към дневното възнаграждение. Необходимо е да представям бележки за транспортните разходи и си ги възстановявам като „Допълнителни разходи“.

Прекратяване на договорните взаимоотношения

Когато прекратя договора си за полагане на грижи за съответния възрастен човек, това не прекратява автоматично и дейността на моята фирма – тя остава. Най-често договорните взаимоотношения се прекратяват, ако възрастният човек почине или бъде настанен в старчески дом. Разбира се, причината за прекратяването на договора може да бъде и друга. Важното е другата страна по договора да бъде своевременно осведомена. Срокът за предизвестие се посочва в договора. В повечето случаи той е един месец, т.е. един месец преди да напусна окончателно работното си място трябва да съм информирал/а другата страна за намерението си.

Замразяване на фирмата и възстановяване на дейността след време („Wiederbetrieb“)

Ако дълго време не работя като личен асистент, но не искам да си закривам фирмата, тъй като има възможност в бъдеще отново да развивам тази дейност, мога да я замразя. В този случай трябва веднага след прекратяване на дейност (най-късно в рамките на три седмици) да уведомя Стопанската камара (Отдел за лични асистенти). Докато фирмата е замразена, нямам задължение да плащам социални осигуровки и данъци.

Внимание: През това време не съм социално осигурен в Австрия (т.е. в този период нямам и здравна застраховка!)

Възстановяване на дейност

Когато искам отново да възстановя дейността си като личен асистент, трябва веднага при започване на дейност (най-късно в рамките на три седмици) да уведомя Стопанската камара (Отдел за лични асистенти). Важно е това да стане в максимално кратки срокове и да се уверя, че не трябва да плащам глоби.

Съвет от практиката:

Ако известно време няма да работя като личен асистент, но не съм сигурен дали след това няма отново да се развивам в тази сфера, то е необходимо само да замразя фирмата си в Стопанската камара.

Прекратяване на дейността на фирмата

В случай, че със сигурност няма да работя в бъдеще като личен асистент, мога да прекратя дейността на фирмата си. За целта трябва да се обърна към съответната районна служба, където съм регистрирал/а фирмата си, и да върна документа, удостоверяващ нейната регистрация (т.нар. Gewerbeschein /гевербешайн/). Това мога да направя лично или писмено (неформално писмо + копие от документа за регистрация на фирмата (т.нар. Gewerbeschein /гевербешайн/).

Внимание: Ако обявя прекратяване на дейност на фирмата ми, но след време взема решение отново да работя като личен асистент, е необходимо да си регистрирам нова фирма, което е свързано с разходи.

Задължения

Предотвратяване на всякакви опасности за живота и здравето на човека, за когото се грижа

Това е моето основно задължение и обхваща всичките ми дейности. Към тази точка принадлежи и необходимостта да се дефинират ясно насоки за извършване на ежедневните дейности, както и за действия при спешни случаи.

Тези т.нар. насоки са неразделна част от гражданския ми договор и в тях следва да бъдат описани задачите, която трябва да изпълнявам.

Задължение за информиране

Когато забележа влошаване на състоянието на човека, за когото се грижа, съм задължен/а да информирам близките му и да повикам лекар. При спешни случаи трябва веднага да се обърна към Спешна помощ. В насоките – част от гражданския ми договор, трябва да бъдат изброени всички необходими телефонни номера, които биха ми потрябвали при спешен случай.

Съвет от практиката:

Данните за контакт (име и телефонен номер) на близките на човека, за когото се грижа, на лекаря му и на Спешна помощ е задължително да ми бъдат винаги на видно място! Хубаво е да ги имам въведени в мобилния ми апарат или записани в хартиен телефонен указател.

Задължението ми за информиране се отнася и при смяна на личния асистент. Когато моят колега / моята колежка започне да се грижи за човека, за когото до момента аз съм полагал/а грижи, съм задължен/а да я информирам подробно относно здравословното му състояние.

Задължение за водене на документация

Това е една сложна тема, тъй като е доста трудоемко да се описват писмено всички дейности, които извършва личният асистент. Воденето на подробни записки отнема значително време, поради което често личните асистенти пренебрегват това свое задължение. Важно е да се разбере, че воденето на подробна документация служи основно за законно подсигуряване на самия личен асистент.

Какво и как трябва да се документира?

Извършените дейности (измиване на коса, почистване на пода и т.н.)

Честотата на извършване на отделните дейности (например два пъти дневно преобличане, три пъти дневно контролиране на състоянието на кожата и т.н.)

ВСЯКА промяна в здравословното състояние на човека, за когото се грижа (промяна в кръвното налягане, поява на червени петна по кожата и т.н.)

Промени в дейностите, които трябва личният асистент да извършва (възможно е при влошаване на здравословното състояние да се наложи извършването на допълнителни дейности – например поддръжка на маникюра)

Важни изказвания на човека, за когото се грижа (например, че му се вие сят; че е много щастлив/а и т.н.)

За воденето на документация съществуват изготвени стандартизирани формуляри, с които агенциите за подбор на лични асистенти разполагат и следва да предоставят на всеки личен асистент, който започва работа.

Примери:

„Стойности на показателите“:

Тук се нанася информацията относно отделните показатели – например кръвно налягане, пулс, кръвна захар, тегло, урина и изхождания. При воденето на документация с най-висок приоритет е информацията, свързана със стойностите на показателите.

„Формуляри относно извършване на дейности след делегирани права“

Тук се описват всички извършени медицински дейност (поставяне на превръзки, поставяне на подкожни инжекции с инсулин, наблюдение на състоянието на кожата)

„Формуляри относно извършване на дейности без необходимост от делегирани права“

Тук се описват всички извършени помощни дейности (обличане, събличане и преобличане, домакински дейности и т.н.)

„Доклад относно здравословното състояние на обгрижваното лице“

Тук се документира постоянно здравословното състояние на възрастния човек (например чувства се добре, чувства се отпаднал/а и т.н.)

„Предаване на грижите за възрастния човек“

Тук се описва положението в момента на смяна на личния асистент. Двамата лични асистенти е необходимо да потвърдят истинността на информацията, подписвайки документа.

Основна роля при воденето на документация има т.нар. *Haushaltsbuch* - домакинско счетоводство, тъй като воденето на домакинството е част от моите за-дължение и за него получавам пари, чието изразходване трябва да обоснова. В кни-гата за домашно счетоводство нанасям кога и колко пари съм получил/а и кога и какви стоки и услуги съм заплатил/а с тях (например закупуване на лекарства от аптеката, хранителни покупки, закупуване на препарати за чистене и т.н.).

Внимание: Всички касови бележки, фактури и т.н. трябва да ги събирам и съхранявам. Във всеки един момент човекът, за когото се грижа, негов законен представител или агенцията ми могат да пожелаят да им се отчете за извършените разходи.

Внимание: Задължен съм да изразходвам отговорно, разумно и спестовно средствата на човека, за когото се грижа.

Ако личният асистент работи посредством агенция, то тя периодично ще проверява документацията му.

Примерни формуляри за нанасяне на извършените дейности и насоки за водене на домашно счетоводство мога да намеря в ръководството „Вкъщи, а не в дом – как се става личен асистент“ ([Daheim statt ins Heim – Schritt für Schritt zum Personenbetreuer](https://www.gruenderservice.at/Content.Node/gruenden/Selbstaendige_Personenbetreuer_Gewerbe_anmelden.html))
https://www.gruenderservice.at/Content.Node/gruenden/Selbstaendige_Personenbetreuer_Gewerbe_anmelden.html)

Други задължения на личния асистент:

Изготвяне на служебни бележки за доходи (Honorarnoten)

Накрая на всяка смяна (период, в който работя) трябва да изготвя служебна бележка / сметка (= Honorarnote). Тя трябва винаги да бъде изготвяна в два екземпляра – един за мен и един за обгрижваното лице.

Служебната бележка съдържа информация относно:

- ☐ Моето име и адрес (=адреса на фирмата ми)
- ☐ Дата на бележката
- ☐ Номер на бележката (служебните бележки трябва да бъдат последователно номерирани)
- ☐ Извършена работа (брой работни дни X стойността на възнаграждението ми на ден)
- ☐ Стойност
- ☐ Информация, дали сумата ще ми бъде изплатен в брой или по банков път
- ☐ Подпис

Представяне на потвърждение от Социалните служби, че съм осигурен/а

Всеки път, когато сменям работното си място, т.е. при промяна на лицето, за което се грижа, трябва да представям потвърждение от Социалните служби /Sozialversicherungsanstalt (SVA)/, че съм осигурен/а.

Този документ-потвърждение се нарича „Уведомление за започване на задължително осигуряване“ и го получавам по пощата, след като се регистрирам в Социалната служба. На човека, за когото се грижа, му е необходим този документ, за да го представи пред австрийските власти и да получава финансовата помощ за 24-часови грижи от личен асистент.

Разбирателство с личния асистент, с когото работя в едно домакинство

Задължен съм да работя в разбирателство и сътрудничество съвместно с моя колега/колежка, с когото се грижим за едно и също домакинство, да обсъждам подробно с нея/него всички важни теми, засягащи съвместната ни дейност.

Абсолютно е забранено приемането на подаръци под формата на пари или други лични облаги. Разбира се, не е проблем, ако получа малък подарък за рождения си ден или за Коледа. Но не е разрешено сам/а да изисквам допълнителни облаги (например допълнително пари за извършвани услуги) и не мога да приемам подаръци под формата на пари!!

Поверителност

Информация и данни относно обгрижваното лице не могат да бъдат разпространявани без изричното негово съгласие.

Забележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно със заети в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора лица. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не даваме гаранция за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.

Бележка относно родовете:

Използваният мъжки род на понятието „личен асистент“ се отнася и за женския род. Не се използва двойното обозначаване поради по-лесна четимост на материалите.

Информационно **досие 4**

Конфликти

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 4:

Конфликти

Какво означава да живееш в различна от твоята културна среда?

Като личен асистент в чужда държава аз живея и работя в изцяло различна културна и езикова среда, поради което е възможно да възникнат неразбирателства и конфликти. Какво мога да направя, за да ги предотвратя?

- Най-добрата рецепта за избягване на недоразуменията е усъвършенстването на познанията ми по чуждия език.
- Спазване на правилата за учтивост и вежливост. Тук важна роля имат и добрите езиковите познания. Трябва да разполагам с богат речник от вежливи форми на обръщение. Например: „Искам си парите!“ */„Ich will mein Geld“* / е по-учтиво да бъде казано по следния начин: „Бих искал/а да Ви помоля да ми изплатите полагащото ми се възнаграждение.“ */„Würden Sie mir bitte mein Geld geben“/*
- Задължително следва да се обръщам към човека, за когото се грижа, с „Г-н ...“ / „Г-жо ...“. В никакъв случай не трябва да използвам „бабо“, „дядо“, „лельо“ и други подобни обръщения.
- Недоразуменията трябва да се изчистват още при появата им. Когато не успея да разбера казаното от човека, за когото се грижа (или от друг човек), е хубаво веднага да помоля за уточнение – „Правилно ли разбрах, че ...“ */„Habe ich richtig verstanden, dass ...“/*.
- Редовно с човека, за когото се грижа, и/или неговите близки провеждаме разговори, в които обсъждаме съвместната ни работа и евентуално изясняваме възникнали недоразумения и конфликти: „Доволен ли сте от работата ми?“ */„Sind Sie mit meiner Arbeit zufrieden?“/*, „Има ли нещо, което трябва и мога да променя?“ */„Gibt es Anregungen für Verbesserungen?“/*, „Моля да направим следните промени..“ */„Ich bitte um folgende Änderung“/* и т.н.

Важно: Тези разговори не представляват негативна критика към работата ми.

Те се провеждат с цел обсъждане на положителните аспекти на дейностите, които извършвам, и се търсят при необходимост възможности за подобряването им.

- Добрите взаимоотношения с човека, за когото се грижа, създават позитивна и приятна работна атмосфера и предотвратяват конфликти.

Комуникация

Какво мога да направя, за да допринеса за изграждането на добри взаимоотношения между мен и човека, за когото се грижа, и неговите близки?

Следването на чуждите интересите намалява конфликтите!

Добре е да обръщам внимание на интересите на човека, за когото се грижа, какво му/й харесва, какво обича да прави (например коя радио програма предпочита, кой телевизионен канал, кои са му/й любимите дрехи, какво обича да яде, обсъждам с него, как да приготвя любимите му ястия и т.н.)

Трябва да умея да се напасвам!

Съобразявам се с желанията и предпочитанията на човека, за когото се грижа.

Професионална комуникация

Това означава, че внимателно слушам човека, за когото се грижа, изразявам моето мнение, изграждам доверие помежду ни и се научавам да чета езика на тялото му (мимики, жестове, стойка).

Разграничаване

Личните ми проблеми си остават въщи и не ги пренасям на работното си място. Също така в никакъв случай не си позволявам да се намесвам в семейни конфликти на човека, за когото се грижа.

Взаимоотношенията между мен и обгрижваното лице се базират на взаимно уважение.

Заедно вместо един срещу друг

Обсъждам всички важни въпроси с колегата/колежката, с когото/която се редуваме.

Ако не се разбирам добре с него/нея и имаме помежду ни конфликти, в никакъв случай не трябва да натоварваме с това човека, за когото се грижим.

Поява на проблеми

Какво трябва да предприема, когато забележа назряващ на работното ми място конфликт?

- Старая се максимално скоро да проведа разговор с човека, с когото назрява конфликт.
- Провеждам спокойно този разговор.
- В рамките на разговора трябва да се изяснят очакванията и на двете засегнати страни.

- Съвместно търсим решение на конфликта и правим компромиси.
- В рамките на разговора се стремим да погледнем към бъдещето, а не постоянно да изтъкваме и дискутираме грешките от миналото. Поучаваме се от направените в миналото грешки и се стараем да не ги повтаряме в бъдещето.
- Резултатът от съвместния разговор трябва да бъде ясна и точна уговорка за бъдещата съвместна работа.

Ако не успеем да достигнем до консенсус в рамките на проведения разговор, то е добре незабавно да потърся помощ от друго лице, за да се избегне ефектът на негативната спирала – колкото по-дълго продължи конфликтът, толкова повече се задълбочава и става все по-трудно да бъде разрешен.

Добре е да потърся съдействие от страна на агенцията, чрез която съм започнал/а работа, или от някой от специалистите, с които работим съвместно (лекар, медицинска сестра и др.), за да се разреши максимално бързо и ефективно възникналият конфликт.

Стрес

Работата на личния асистент е физически и психически натоварваща.

За да се предпазя от негативното влияние на стреса, за мен е важно да откривам ползи от работата, която извършвам. Например с всяка следваща работна смяна аз увеличавам социалните си компетенции, изучавам друга култура, друг начин на живот, подобрявам езиковите си компетенции по чуждия език и т.н.

За да се справям с натоварването по време на работната ми смяна, е хубаво да си нося любими книги и филми, да си осигурявам достатъчно движение (например мога да посещавам редовно курс по йога), да излизам често на свеж въздух и да търся контакт със съседите. Когато не съм на работа, трябва да си осигуря пълноценна почивка.

Трудни ситуации

Голяма част от личните асистенти се сблъскват в ежедневието с редица трудни ситуации. Например:

Спешен случай с човека, за когото се грижа:

В ръководството за действия при Спешни случаи (виж Гражданския си договор!) следва подробно да е описано какви са стъпките, които трябва да предприеме личният асистент в такава ситуация.

В най-лошия случай трябва да окажа незабавно първа помощ и веднага след това да повикам Спешна помощ (144). В такава ситуация е важно да съм подготвен/а за следните въпроси:

- Къде трябва да дойде линейката? Трябва да разполагам винаги с точен адрес (улица, етаж, номер на апартамент, откъде може да стигне до нас линейката)!
- Кой е моят телефонен номер?
- Какво точно се е случило?
- Човекът, за когото се грижа, в съзнание ли е?
- Диша ли човекът, за когото се грижа?

Затварям телефонната слушалка едва тогава, когато от Спешна помощ са записали цялата им необходима информация и потвърдят, че изпращат линейка. *„Wir kommen“*. След това информирам и близките на човека, за когото се грижа.

Човекът, за когото се грижа, се намира в последните си дни от живота

Грижата за тежко болни и умиращи хора е изключително тежка и важна задача.

Основният принцип на действие в такива ситуации е „Правя всичко възможно, за да облекча последните дни на човека, за когото се грижа, без това да носи каквито и да е негативни последици“.

Важно: Оказването на помощ за ускоряване на смъртта е категорично забранено в Австрия!

При взаимоотношенията с човек, намиращ се в последните си дни от живота, основна роля има респектът – отнасям се с респект и уважение към начина, по който човекът, за когото се грижа, желае да прекара последните си дни. Внимавам да му/й остава достатъчно време да прекара сам/а със семейството си и да проведе лични разговори с близките си.

От мен се очаква да уточня с човека, за когото се грижа, с неговите близки, с лекаря и с екипа за палиативни грижи всички организационни и други въпроси, свързани с последните му дни и смъртта му (Например: Кой би искал да бъде до него/нея в последните дни? Кого трябва да информирам след смъртта му/й? Какво трябва да се предприеме и какви помощни средства трябва да са налични през последните му/й дни? Какви симптоми можем да очакваме?)

Тази информация ще ме накара да се чувствам по-сигурен/на в конкретната ситуация.

Агресия и насилие

Взаимоотнeshнията между един личен асистент и човека, за когото той/тя полага грижи, не винаги протичат безпроблемно. Поняга се срещат дори различни форми на насилие – агресивно поведение, физическа саморазправа, психологически атаки, сексуален тормоз. За да мога да реагирам адекватно на проявата на агресия, трябва да съм наясно с първопричината за това поведение: страх, болка, страничен ефект от приеманите лекарства, психологическо пренатоварване и т.н.

Как трябва да постъпя при проява на агресия:

- Да прекратя проявата на момента.
- Да изясня причината за това поведение.
- Да се успокоя.
- Да се отдръпна.
- Да потърся помощ.
- Да отклоня вниманието.

Важното в такава ситуация е да запазя самообладание, да разпозная агресивното поведение и възможно най-добре да изясня причината за него. Така ще ми бъде по-лесно да не отговоря на агресията с агресия. Ако подобни ситуации се повтарят често и чувствам, че не мога повече да се справям с тях, то трябва да потърся помощ от специалистите, с които работим съвместно, или от агенцията, чрез която съм започнал/а тази работа.

Грижи за човек с деменция

Дементно болните хора живеят в свой собствен свят, който се различава от моя и аз трудно го разбирам, но бих могъл/ла да се приспособя към него. Контактът трябва да се случва на ниво „чувства и емоции“, където обгрижваното лице е един компетентен, нормален човек.

Деменцията – намаляването !! на умствени способности, на памет, на чувство за ориентация, на връзка между мислите – е болест, с която личните асистенти се сблъскват много често. Обгрижването на човек с такова заболяване е несъмнено голямо предизвикателство в тази професия.

- Един изключително важен съвет за справяне при подобни ситуации е да не се приема лично нелогичното на моменти поведение на обгрижваното лице – например изречени обиди към личния асистент. Това понякога изисква големи усилия, но е задължително условие за успешното продължаване на съвместната работа с този човек.
- При никакви обстоятелства не се карам с обгрижваното от мен лице.
- Не приемам като лична обида изказани от обгрижваното лице съмнения, недоверие и обвинения към мен.
- Говоря бавно, ясно, с лесни думи.
- Излизаме заедно възможно най-често навън на разходка.
- Понякога се случва хора с деменция да излезнат незабелязани сами навън и да не успеят да открият пътя обратно към дома си. Затова е добре на дрехите на човека, за когото се грижа, да закача записани неговото име, адрес и моя телефонен номер.
- Доколкото е възможно, изисквам и поощрявам максимално самостоятелността на човека, за когото се грижа. Това, разбира се, изисква много време и търпение.

Бележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно със заети в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора лица. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не гарантираме за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.

Бележка относно родовете:

Използваният мъжки род на понятието „личен асистент“ се отнася и за женския род. Не се използва двойното обозначаване поради по-лесна четимост на материалите.

Информационно **досие 1**

Описание на професията

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 1:

Описание на професията

Понятия:

Обгрижвано лице /клиент: Лице, за което се полагат грижи, което има нужда от помощ

Личен асистент/ка: Грижи се за хора, които заради напредналата си възраст или болест имат нужда от помощ. (Pflegehaushaltshilfe (= 24 Std. BetreuerIn или PersonenbetreuerIn)

Дейности:

- Грижи за домакинството
- Помощ в ежедневието
- Културни и обществени занимания

Какво означава 24 часова грижа?

- Клиентите се обгрижват в техните жилища.
- Личният асистент живее при своя клиент и е непрекъснато на негово разположение. /Почивни дни и свободно време се уреждат допълнително (според съответния договор) в писмен вид.
- Личният асистент работи в многоседмичен ритъм /например в двуседмичен, триседмичен или четириседмичен ритъм/.
- Възнаграждението се изплаща след приключване на работата. Според избрания работен цикъл следват две-, три- или четири седмици за почивка.

Как да стана личен асистент? Какво ми е необходимо? Какви са условията?

- Личният асистент работи в много лична /интимна/ сфера и затова е важно да има социални компетенции и да проявява разбиране /емпатия/.
- Да работите като личен асистент означава да живеете и работите в чуждо домакинство, в чужда семейна среда. Това изисква способност да се впишете в тази среда, но и да можете да се дистанцирате от нея.

- Да работите като личен асистент означава да се отделите от семейство си седмици наред в друга държава и да живеете в чуждо семейство. Как ще се справи Вашето семейство с тази ситуация? Срещате ли трудности при приспособяването Ви към непознати хора, нова среда, чужда култура?
- За да се упражнява тази професия в Германия, по закон *не се изисква допълнително обучение.*

НО! Препоръчително е да имате теоретична подготовка в тази сфера. Това се изисква и от повечето хора, които търсят да си наемат личен асистент.

Защо? За да бъде личният асистент добре подготвен и достатъчно квалифициран, за да може да изпълнява задълженията си. Информация относно подходящи курсове и обучения може да получите от агенцията, чрез която сте намерили работата си, или чрез социални структури като например Каритас /Caritas/, Диакони / Diakonie/ или Arbeiterwohlfahrt /Арбайтерволфарт/. (www.arbeitsagentur.de)

Квалификацията и опитът са голямо предимство.

- Задължително условие е да имате основни познания по писмен и говорим немски език.
- Полагането на грижи за възрастни хора не е строго регламентирано в Германия.

Съществуват следните възможности:

Личният асистент може да работи на базата на стандартен трудов договор с лицето, за което се грижи (в този случай личният асистент е длъжен сам да си внася вноските за социално осигуряване)

Личният асистент сключва договор с работодател от сферата на грижи за болни и възрастни хора (при този вариант личният асистент също е длъжен сам да си внася вноските за социално осигуряване), след което работодателят го назначава на позицията да се грижи за съответния човек.

Личният асистент регистрира собствена фирма (freies Gewerbe). В този случай той развива собствена стопанска дейност, за която не са необходими специфични умения, но е необходимо да се регистрира фирма.

Личният асистент е назначен на работа във фирма в родната му страна и е командирован в Германия, за да се грижи за съответния човек.

Всеки може да работи *самостоятелно* като личен асистент (selbstständig) или да бъде *нает* на тази длъжност (unselbstständig). В таблицата по-долу може да намерите кратко описание на

предимствата и недостатъците на тези два варианта.

Самостоятелно / Selbständige Erwerbstätigkeit	Нает / Unselbständige Erwerbstätigkeit	Наети в родните си държави и коман- дировани в Германия
Трансгранични самостоятелни домашни помощници, лични асистенти и др. (Собственици на фирми)	Домашни помощници, лични асистенти и др., които не се нуждаят от разрешително за работа след януари 2014г.	Командировани домашни помощници и лични асистенти
Създавам фирма и извършвам дейността си на личен асистент чрез собствената ми фирма. (Източник: www.gewerbe- anmeldung.com)	Извършвам дейността си на личен асистент въз основа на трудов договор, който сключвам с клиента, с негов законен представител или посредством немски работодател.	Назначен съм на работа във фирма в моята държава и от там ме командирова на работа в Германия
Ще се регистрирам сам/а във в Агенция по вписвания (Gewerbeamt) в населеното място, където работя. Подава се молба за регистриране на фирма (Antrag auf einen Gewerbeschein)	Моят работодател ме регистрира при всички необходими институции и ги информира относно моите доходи.	Работодателят ми получава договореното възнаграждение от обгрижваното лице и ми изплаща заплата.
Сам/а определям възнаграждението си (няма законови минимални стойности на възнаграждение).	Възнаграждението ми е законово определено. То се изчислява на база определените тарифи и според посочените норми и препоръки от Агенцията по заетостта в Германия (Zentrale Auslands- und Fachvermittlung (ZAV)) - http://www.arbeitsagentur.de/zav Търсене по дума „Haushaltshilfen“	Заплатата ми се договоря между мен и работодателя ми в моята държава. Трябва да се спазва минималното възнаграждение от 9 Евро на час (8 Евро в източните провинции).

Сам/а плащам всичките си данъци и социални удържки към отделните институции. Стойността на данъците и вноските за социално осигуряване зависят от доходите ми. Вноските за здравно осигуряване в Германия са доста високи, но съществува възможността да използвам застраховката ми от моята страна или да направя допълнителна застраховка към тази на съпруга ми/съпругата ми в Германия.	Данъците и социалните удържки ще се удържат от заплатата ми. Моят работодател ще ги изплаща директно на институциите. Здравно осигурен/а съм в Германия.	Работодателят ми внася в моята държава данъци и социални осигуровки. Аз съм здравно осигурен/а в моята държава. Здравната ми каса трябва да ми издаде Формуляр за командироване A1 (http://www.aok-business.de/aokplus/tools-service/formulare/entsendebe-scheinigung-a1-oder-e-101-und-e-102/). Ако работя като командирован личен асистент без този формуляр, това е нелегално и подлежи на парична глоба.
Мога сам/а да определям работното и свободното си време.	Работното ми време е законово регламентирано.	Работното ми време е регламентирано спрямо европейските Насоки за командироване 96/71/EG и законовите норми в Германия.
Нямам право на обезщетение при болничен и отпуск.	Законово право за обезщетение при болничен и отпуск.	Имам право на отпуска и болнични спрямо договора ми с фирмата в моята държава.

Внимание: Понякога в Германия личните асистенти извършват нелегално своята дейност. Обгрижваното лице поема разходите за подслон и храна на личния асистент и му изплаща всеки месец възнаграждение, без да го регистрира в Данъчната служба. Това е нелегално и наказуемо, ако стане дознание на съответните служби.

Какви дейности трябва/имам право да извършвам като личен асистент?

Личният асистент извършва следните дейности в домакинството на обгрижваното лице:

Стандартни ежедневни дейности

- Домакински дейности (Приготвяне на храна, пазаруване, почистване, пране, грижа за цветята и животните)
- Подпомагане при ежедневните дейности (създаването на план за деня, помощ при извършване на ежедневните дейности)
- Водене на т.нар. Haushaltsbuch - счетоводството на домакинството
- Приготовления при необходима смяна на мястото (например обгрижваното лице трябва да отиде на лекар или да бъде прието в болница)
- Организиране на грижите за възрастния човек (например намирането на заместник, ако аз съм болен/на)

Дейности, свързани с грижите за възрастния човек

Към моите задължения спадат и ежедневни грижи за клиента. Когато няма изрични медицински противопоказания /т.е. когато здравето на обгрижваното лице не е застрашено от конкретна дейност/ личният асистент може да извършва **без специален надзор и без делегиране на права (Delegation /делегация)*** следните дейности:

Под „**делегиране**” се разбира предаването на правото за извършване на конкретни ежедневни и медицински дейности на личния асистент.

- Помощ при приемането на храна и течности
- Помощ при грижите за тялото
- Помощ при обличане и събличане
- Помощ при ползване на тоалетна/стол с тоалетна чиния; помощ при подмяната на превръзки за инконтиненция
- Помощ при ставане, лягане, сядане и ходене

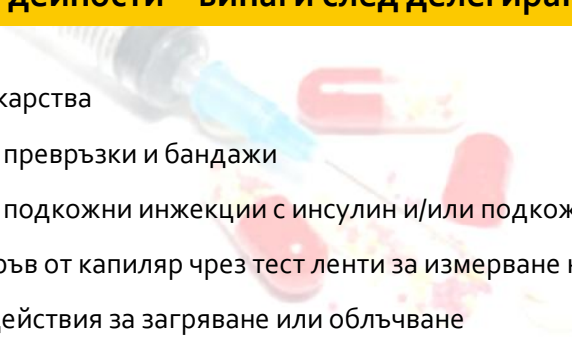

Личният асистент трябва задължително да изисква потвърждение от лекар, че не са налице медицински противопоказания срещу някоя от гореизброените дейности. Това служи за самозастраховане на личния асистент!

Ако са на лице медицински противопоказания срещу някоя от гореизброените дейности, то тогава личният асистент може да ги извършва *само след изрично делегиране!*

- Необходимо е *писмено* делегиране на тези права от лекар или здравен / медицински асистент.
- Необходимо е *писмено* съгласие от обгрижваното лице или от негов роднина.
- Личният асистент има право да откаже да му бъдат делегирани права да извършва конкретни дейности при медицински противопоказания.

Медицински дейности – винаги след делегиране!

-
- Даване на лекарства
 - Поставяне на превръзки и бандажи
 - Поставяне на подкожни инжекции с инсулин и/или подкожни инжекции с антикоагуланти
 - Взимане на кръв от капиляр чрез тест ленти за измерване на нивото на кръвната захар
 - Стандартни действия за заграване или облъчване

Внимание: Ако личният асистент извършва медицински или подобни грижи без писмено да му е делегирано това право, е възможно да получи административно наказание или наказание срещу физическо посегателство. Наказанието би могло да бъде парично или лишаване от свобода.

На какво трябва да обърне внимание при полагането на грижи към клиента?

Полагането на грижи за друго лице е тежка задача, при всеки клиент ситуацията е различна. Някои лични асистенти работят с хора, чието здравословно състояние не позволява самостоятелно да извършват каквито и да са ежедневни дейности заради:

- лошо общо здравословно състояние
- напреднала възраст (тромавост, загуба на зрение, загуба на слух)
- ограничение на подвижността (слабост на тялото, парализа)
- други релевантни обстоятелства (виене на свят, слабост, болка, обърканост, тревожност, агресия, деменция)

Как се свързват личните асистенти и лицата, които имат нужда от тях?

- чрез реклама
- чрез личен контакт (например чрез общи познати)
- чрез посредническа агенция

Предимства и недостатъци на търсенето на работа чрез посредническа агенция:

Чрез агенция	Без агенция
Агенцията ще ми предостави контакти на потенциални клиенти.	Аз сам/а търся клиентите си. Избирам клиенти, с които си допадаме.
Не е необходимо да инвестирам време и средства в реклама.	Трябва да инвестирам време и средства в реклама.
Ще получа консултации и информация относно моите права и задължения.	Всички важни информации трябва да си набавям сам/а.
Агенцията ще ми окаже съдействие при контакт с институции.	Сам/сама контактувам с институциите.
Когато ми се налага да отсъствам, агенцията ще се погрижи да ми намери заместник.	Когато ми се налага да отсъствам, аз сам/а трябва да си намеря заместник.
Агенциите избират личните асистенти по критерии (документ за квалификация, професионализъм) и извършват проверки/контролни посещения.	Без контрол от агенцията.
Могат да възникнат разходи по намирането на клиент.	Без разходи по намирането на клиент.

Важно: Ако за намирането на работа решите да използвате услугите на агенция, ние Ви препоръчваме да се обърнете към няколко агенции и да сравните предложенията им: Колко са таксите им за извършване на тази услуга? Какво получавате насреща?

Понякога договорите са неясни, тъй като не са или са неточно преведени на родния език. Случва се личните асистенти да не са съветвани и насочвани правилно (например не им се позволява да вземат договора в къщи и да го разгледат на спокойствие).

Съвети от практиката:

Много е важно да си набавите предложения от различни агенции, за да сравните условията и услугите, които предлагат, таксите, срещу които извършват дейността си.

Към Bundesagentur für Arbeit има отдел, който се занимава с наемането на чуждестранна работна ръка в Германия: www.arbeitsagentur.de/zav

Бележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно с работещи в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не гарантираме за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.

Информационно **досие 2**

Командироване и първи стъпки в новата професия

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 2:

Командиrowане и първи стъпки в новата професия

Завърших обучението си за личен асистент (минимум 200 часа) и познанията ми по немски език са на достатъчно високо ниво, за да мога да се справям в ежедневието. Запознат/а съм с медицинската терминология. Искам да работя като личен асистент/ка в Германия и избирам варианта да бъда командирован/а от фирма в моята държава, каквото е решението на по-голямата част от личните асистенти, заминаващи да работят в Германия. Аз съм служител/ка на фирма в моята държава и тя ме командирова при моя клиент - лицето, за което ще се грижа.

Това означава, че съм назначен/а на работа и се осигурявам в моята държава, а моят работодател е сключил с клиента (или негов законен представител) договор за предоставяне на услуги в Германия.

Изброените по-долу правила и уточнения се отнасят за всички държави-членки на Европейския съюз, включително и за Хърватска.

Кой е моят работодател?

Работодателят ми е фирма в моята държава, която е специализирана в областта на грижите за възрастни и нуждаещи се хора и се занимава с набирането на лични асистенти за командироването им за работа в Германия.

Фирмата може да е агенция не само за подбор на персонал, а и да предоставя услуги в сферата на обгрижването на нуждаещи се хора и в своята държава.

Трябва да съм сигурен/на, че фирмата, в която съм назначен/а и която ще ме командирова, отговаря на всички необходими условия за това, както и че изпълнява всички законови изисквания (внося социалните и пенсионни осигуровки, данъчно регистрирана е и т.н.). Всичко това ми дава сигурност, че аз съм социално осигурен/на от фирмата.

Регистрация и осигуряване

Работодателят ми в моята държава е длъжен да ме регистрира в Германия, за да даде това сигурността на клиента там, че са спазени всички законови изисквания.

Законовите изисквания са изброени в § 18, т.1 и т. 2 от Закона за командироване на служители ([Arbeitnehmer-Entsendegesetz \(AEntG\)](#)). По-подробна информация може да намерите на:

http://www.zoll.de/DE/Fachthemen/Arbeit/Meldungen-bei-Entsendung/meldungen-bei-entsendung_node.html;jsessionid=0F88ED5C5D67A98CD959D7998E0A3F6D

В повечето случаи не е необходимо да се работи съвместно с агенция за подбор на персонал от съответната държава, а по-скоро със агенции, които са специализирани в предоставяне на персонал за социални грижи. Личният асистент се назначава на работа в тази фирма/агенция и се командирова при клиента в Германия.

Не са редки и случаите, когато немска агенция за подбор на персонал посреднични между българския работодател в съответната държава и клиента (обгрижваното лице) в Германия.

Разрешително за работа

За лични асистенти от държави-членки на Европейския съюз и Хърватска не се изисква разрешително за работа.

В рамките на Европейския съюз има свобода за предоставяне на услуги. При командироване на служители в рамките на ЕС трябва да се спазват европейските законо-ви норми за командироване и Закона за командироване на служители (AEntG). Когато те са спазени, не е необходимо издаването на разрешително за работа.

Разгледайте информацията и на този сайт: www.bmas.de/DE/Service/Gesetze/aentg.html

Осигуряване

Ако работодателят ми реши да ме командирова в Германия, то е необходимо той своевременно да осведоми Социалната служба в моята държава за това. От там ще ми издадат формуляр A1.

Едва когато разполагам с този формуляр A1, мога да работя свободно като личен асистент в Германия.

Внимание: Мога да работя **максимално 24 месеца** като личен асистент в домакинството на едно обгрижвано лице.

Изготвяне на договор

Трудовият договор между мен и работодателя ми в моята държава

С работодателя ми в моята държава сключвам трудов договор. Този договор трябва да бъде сключен преди да замина в Германия и да е валиден и след връщането ми обратно в моята държава. В него трябва да е ясно дефинирано какви права и задължения имам. Договорът се сключва съобразно законодателството на държавата, в която е регистриран работодателят ми.

Внимание: Договорът трябва да бъде съобразен и с някои конкретни норми от Немското законодателство, които са свързани например със Закона за работното време и Закона за минималното трудово възнаграждение.

Права на работодателя

Единствено фирмата, която ме е командировала, има права на работодател върху мен, а не и клиентът ми (обгрижваното лице) или негов законен представител. Ако лицето, за което се грижа, би искало или се налага да промени моите задължения и/или работното ми време, трябва да се свърже с работодателя ми и да предоговорят условията, на които съм назначен/а. Работодателят ми е длъжен да обсъди с мен тези промени и при одобрение да бъдат нанесени в договора ми за работа.

Трудово възнаграждение

В повечето случаи възнаграждение ми се изплаща от моя работодател (фирмата, която ме е командировала) и не трябва да бъде необичайна сума.

Трябва да се има предвид влезналото от 01. Август 2010г. минимално трудово възнаграждение за лични асистенти в Германия. То е между 8 и 9 Евро на час и то единствено в случаите, в които личния асистент изпълнява само някои основни задължения. В противен случай важи информацията относно трудови възнаграждения според Агенцията по заетостта на домашни помощници.

http://www.arbeitsagentur.de/nm_25294/Dienststellen/besonderee-Dst/ZAV/arbeiten-in-deutschland/DE/amz/arbeitgeber/amz-haushaltshilfen-entgelttabelle.html

Срок за предизвестие за напускане на работа

В трудовия ми договор трябва да бъде фиксиран срокът за предизвестие при желание и/или необходимост да напусна работното място. Освен това трябва да бъде ясно упоменато, дали договорът ми приключва при смърт на човека, за когото се грижа, или не зависи от тези обстоятелства.

Безплатно настаняване и храна

Тъй като в качеството ми на личен асистент обитавам жилището на лицето, за което се грижа, то в договора между моя работодател и клиента се уговаря, че ми се предоставя безплатен, подходящ подслон и безплатна храна.

Съвет от практиката:

Темата „Настаняване и храна“ е тази, заради която най-често се пораждат конфликти. Затова е важно да получа от работодателя ми писмено описание, какво точно се разбира под „настаняване и храна“.

Договор за предоставяне на услуги между фирмата, която ме командирова (= работодател), и клиента в Германия (обгрижвано лице)

Между източноевропейската фирма-работодател и клиента или негов законен представител се сключва договор за предоставяне на услуги. В него се описват максимално ясно всички задължения, които имам като личен асистент/ка, за да не се стига до недоразумения на по-късен етап. Ако клиентът желае да бъдат нанесени корекции в някакъв момент, то той трябва да информира работодателя ми.

Клиентът изплаща уговореното възнаграждение директно на работодателя ми.

В договора за предоставяне на услуги между обгрижваното лице (или негов законен представител – често наричан „Vormund“ /формунд/ или „Sachwalter“ /захвалтер/) и фирмата, която ме командирова (работодателя ми), се фиксират всички задължения на личния асистент. Важно е аз да съм запознат/а с този договор и следните точки да бъдат ясно дефинирани:

■ Име и адрес на двете страни по договора

■ Начало и продължителност на договора

Съвет от практиката:

Важно е да се уточни, че договорните взаимоотношения се прекратяват, ако човекът, за когото ще се полагат грижи, бъде настанен в дом за възрастни хора или почине.

■ Срок на предизвестие за прекратяване на договора

■ Дейностите, които ще бъдат извършвани:

- Домакински дейности (например: готвене, гладене, чистене, пазаруване, пране, грижи за растения и животни и др.).
- Подпомагане на човека, за когото ще се полагат грижи, при извършване на ежедневни дейности (например: водене на разговори, помагане и съпровождане при ставане и ходене, при обличане и събличане, при ядене и пиене, при ползване на тоалетна/стол с тоалетна чиния, при подмяната на превръзки за инконтиненция и др.).

Внимание: Ако поради медицински причини гореизброените дейности могат да се извършват само от професионалисти, е необходимо личният асистент да има делегирани права („Delegation“), за да ги извършва и той. В противен случай е категорично забранено.

- Водене на домашно счетоводство (личният асистент е задължен подробно да описва всички направени разходи).

Определяне на времето за почивка: Тук може да се определи например, че личният асистент има право всеки ден на два часа непрекъсната почивка.

Организиране на заместник по време на отпуска или болест на личния асистент.

Въпроси, подлежащи на договаряне. Тук се изброяват:

- Задълженията на личния асистент (например водене на домакинството)
- Кого трябва да информира личният асистент относно състоянието на човека, за когото се грижи (име, адрес, телефон на лицето за контакт / роднината)?
- Контролни прегледи при лекаря – колко често личният асистент трябва да организира посещения от лекаря (име, адрес и телефон на лекаря) и колко често е необходимо личният асистент да придружава човека, за когото се грижи, до лекаря?
- Реагиране при спешни случаи: Какво трябва да се предприеме, в случай че състоянието на човека, за когото се грижи личният асистент, внезапно се влоши (повикване на Спешна помощ, обаждане на личния лекар на клиента, да се информира лицето за контакт / роднината); всички адреси и телефони трябва да бъдат изброени.

Адресна регистрация

Освен в провинцията Райнланд-Пфалц в Германия не е необходима адресна регистрация, ако имам такава в друга държава-член на Европейския съюз. В Райнланд-Пфалц при престой, по-дълъг от два месеца, е необходимо да се регистрирам.

Забележка!

Този документ е създаден съвместно от WIFI International и немски специалисти в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не даваме гаранция за нея. WIFI International и авторите на този документ не носят отговорност за съдържанието му.

Информационно **досие 3**

Права и задължения

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 3:

Права и задължения

Правата и задълженията на личните асистенти в Германия се определят основно от статуса на личния асистент. Както подробно е описано в първото информационно досие (отнасящо се за Германия), има три форми, в рамките на които човек може да упражнява тази професия:

Командиrowане на личния асистент от неговия работодател в собствената му държава (правата и задълженията се определят от действащите в съответната държава норми и правила – виж Информационно досие 2 - „Командиrowане и първи стъпки в професията“)

Личният асистент е служител на немски работодател (правата и задълженията се определят от действащите в Германия норми и правила)

Личният асистент упражнява професията като самонаето лице (правата и задълженията се определят от немски норми и правила, особено от данъчните задължения на личния асистент като самостоятелно юридическо лице)

Правната ситуация на личните асистенти в Германия е доста затруднена поради съществуващите неясноти. Въпреки това по-долу са изброени някои основни точки, които задължително трябва да бъдат част от договора с работодателя или клиента.

Права

Отказване на отделни задачи

Ако не мога и/или не искам да извършвам определени задачи, то мога да ги откажа. Например, ако не желая въпреки делигираните ми от лекуващия лекар права да обслужвам поставанета сонда за изкуствено хранене на човека, за когото се грижа, то мога да откажа. В такива случай или се наема човек само за конкретната дейност, или агенцията изпраща друг личен асистент (квалифициран) за съответното обгрижвано лице.

Отказване на задачи, които не са част от моите уговорени задължения

Много често се случва личният асистент да бъде приет като домашен помощник на цялото семейство. Изключително важно е да уточня от самото начало, кои задачи са част от задълженията ми. Например не съм длъжен/длъжна да гледя прането на цялото семейство. За да не се достига до конфликтни ситуации, е много важно всички задължения да бъдат ясно изброени и описани в рамките на договора.

Осигуряване на личното пространство

Преди започване на дейността се определя свободното време, с което ще разполагам според Наредбата за работно време, почивките и отпуските в моята държава или съответно в Германия. Минимумът е 2 часа на ден.

Заплащане

Имам правото на края на работния ми период да получа възнаграждението си. Ако работя като самонаето лице, накрая на работния период изготвям сметка, която представям на лицето, за което се грижа, и той ми я изплаща. В останалите случаи

получавам заплащането си от работодателя си в в държавата, в която съм назначен – моята родна страна или в Германия.

Заместване

Какво се случва, ако съм възпрепятстван да извършвам задълженията си? (например поради болест)? Ако работя съвместно с агенция за подбор на персонал, то агенцията сама ще ми намери заместник.

Внимание: Задължен съм своевременно да информирам по телефона или писмено агенцията ми и да обясня защо се налага да отсъствам. Повечето агенции изискват личният асистент да информира най-късно три дни преди отсъствието си за намерението си.

Ако работя самостоятелно (без агенция) мога сам да избира моя заместник, съобразявайки се, разбира се, с желанията на човека, за когото се грижа.

Внимание: Заместникът ми трябва да разполага със същите квалификации като мен. За дейности, които извършвам след изричното и задължително делегиране на права от лекуващия лекар, трябва и заместникът ми да има делегирани права от лекаря.

Прекратяване на договорните взаимоотношения:

Срокът за предизвестие се посочва в договора. Важно е другата страна по договора да бъде своевременно информирана – т.е. в рамките на срока за предизвестие. Ако например посоченият срок за предизвестие е един месец, означава че най-късно един месец преди да напусна окончателно работното си място трябва да съм информирал работодателя си за намерението си.

Задължения

Предотвратяване на всякакви опасности за живота и здравето на човека, за когото се грижа.

Това е моето основно задължение и обхваща всичките ми дейности. Към тази точка принадлежи и необходимостта да се дефинират ясно насоки за извършване на ежедневните дейности, както и за действия при спешни случаи.

Тези т.нар. насоки са неразделна част от гражданския ми договор и в тях следва да бъдат описани задачите, които ще изпълнявам.

Задължение за информиране

Когато забележа влошаване на състоянието на човека, за когото се грижа, съм задължен да информирам близките му и да повикам лекар. При спешни случаи трябва веднага да се обърна към Спешна помощ. В насоките – част от гражданския ми договор, трябва да бъдат изброени всички необходими телефонни номера, които биха ми потрябвали при спешен случай.

Съвет от практиката:

Данните за контакт (име и телефонен номер) на близките на човека, за когото се грижа, на лекаря му и на Спешна помощ е задължително да ми бъдат винаги на видно място! Хубаво е да ги имам въведени в мобилния ми апарат или записани в хартиен телефонен указател.

Задължение за водене на документация

Това е сложна тема, тъй като е доста трудоемко да се описват писмено всички дейности, които извършва личният асистент. Воденето на подробни записки отнема значително време, поради което често личните асистенти пренебрегват това си задължение. Важно е да се разбере, че воденето на подробна документация служи основно за законно подsigуряване на самия личен асистент.

Какво и как трябва да се документира?

Извършените дейности (измиване на коса, почистване на пода и т.н.)

Извършените дейности (измиване на коса, почистване на пода и т.н.)

Честотата на извършване на отделните дейности (например два пъти дневно преобличане, три пъти дневно контролиране на състоянието на кожата и т.н.)

ВСЯКА промяна в здравословното състояние на човека, за когото се грижа (промяна в кръвното налягане, поява на червени петна по кожата и т.н.)

Промени в дейностите, които личният асистент трябва да извършва (възможно е при влошаване на здравословното състояние да се наложи извършването на допълнителни дейности – например поддръжка на маникюра)

Важни изказвания на човека, за когото се грижа (например, че му се вие сят; че е много доволен и т.н.)

За воденето на документация съществуват изготвени стандартизирани формуляри, с които агенциите за подбор на лични асистенти разполагат и следва да предоставят на всеки личен асистент, който започва работа.

Примери:

„Стойности на показателите“:

Тук се нанася информация относно отделните показатели – например кръвно налягане, пулс, кръвна захар, тегло, урина и изхождания.

„Формуляри относно извършване на дейности след делегирани права“

Тук се описват всички извършени медицински дейност (поставяне на превръзки, поставяне на подкожни инжекции с инсулин, наблюдение на състоянието на кожата).

„Формуляри относно извършване на дейности без необходимост от делегирани права“

Тук се описват всички извършени помощни дейности (обличане, събличане и преобличане, домакински дейности и т.н.)

„Доклад относно здравословното състояние на обгрижваното лице“

Тук се документира постоянно здравословното състояние на възрастния човек (например чувства се добре, чувства се отпаднал/а и т.н.).

„Предаване на грижите за възрастния човек“

Тук се описва положението в момента на смяна на личния асистент. Двамата лични асистенти е необходимо да потвърдят истинността на информацията, подписвайки документа.

Основна роля при воденето на документация има т.нар. *Haushaltsbuch* - домакинско счетоводство, тъй като воденето на домакинството е част от моите задължение и за него получавам пари, чието изразходване трябва да обоснова. В книгата за домашно счетоводство нанасям кога и колко пари съм получил/а и кога и какви стоки и услуги съм заплатил/а с тях (например закупуване на лекарства от аптеката, хранителни покупки, закупуване на препарати за чистене и т.н.).

Внимание: Всички касови бележки, фактури и т.н. трябва да ги събирам и съхранявам. Във всеки един момент човекът, за когото се грижа, негов законен представител или агенцията ми могат да пожелаят да им се отчете за извършените разходи.

Внимание: Задължен съм да изразходвам отговорно, разумно и спестовно средствата на човека, за когото се грижа.

Други задължения на личния асистент:

Разбирателство с личния асистент, с когото работя в едно домакинство.

Задължен съм да работя в разбирателство и сътрудничество съвместно с моя колега/колежка, с когото се грижим за едно и също домакинство, да обсъждам подробно с нея/него всички важни теми, засягащи съвместната ни дейност.

Абсолютно е забранено приемането на подаръци под формата на пари или други лични облаги. Разбира се, не е проблем, ако получа малък подарък за рождения си ден или за Коледа. Но не е разрешено сам/а да изисквам допълнителни облаги (например допълнително пари за извършвани услуги) и не мога да приемам подаръци под формата на пари!

Поверителност

Информация и данни относно обгрижваното лице не могат да бъдат разпространявани без изричното негово съгласие.

Забележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно със заети в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора лица. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не даваме гаранция за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.

Информационно досие 4

Конфликти

Този проект (LLP-LDV-TOI-12-AT-0009) е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация [съобщение] отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в нея информация.

Информационно досие 4:

Конфликти

Какво означава да живееш в различна от твоята културна среда?

Като личен асистент в чужда държава аз живея и работя в изцяло различна културна и езикова среда, поради което е възможно да възникнат неразбирателства и конфликти. Какво мога да направя, за да ги предотвратя?

- Най-добрата рецепта за избягване на недоразуменията е усъвършенстването на познанията ми по чуждия език.
- Спазване на правилата за учтивост и вежливост. Тук важна роля имат и добрите езиковите познания. Трябва да разполагам с богат речник от вежливи форми на обръщение. Например: „Искам си парите!“ */„Ich will mein Geld“* / е по-учтиво да бъде казано по следния начин: „Бих искал/а да Ви помоля да ми изплатите полагащото ми се възнаграждение.“ */„Bitte geben Sie mir mein Geld“*/.
Задължително следва да се обръщам към човека, за когото се грижа, с „г-н ...“ / „г-жо ...“. В никакъв случай не трябва да използвам „бабо“, „дядо“, „лельо“ и други подобни обръщения.
- Недоразуменията трябва да се изчистват още при появата им. Когато не успея да разбера казаното от човека, за когото се грижа (или от друг човек), е хубаво веднага да помоля за уточнение – „Правилно ли разбрах, че ...“ */„Habe ich richtig verstanden, dass ...“*/.
Редовно с човека, за когото се грижа, и/или неговите близки провеждаме разговори, в които обсъждаме съвместната ни работа и евентуално изясняваме възникнали недоразумения и конфликти: „Доволен ли сте от работата ми?“ */„Sind Sie mit meiner Arbeit zufrieden?“*/, „Има ли нещо, което трябва и мога да променя?“ */„Gibt es Anregungen für Verbesserungen?“*/, „Моля да направим следните промени..“ */„Ich bitte um folgende Änderung“*/ и т. н.

Важно: Тези разговори не представляват негативна критика към работата ми. Те се провеждат с цел обсъждане на положителните аспекти на дейностите, които извършвам, и се търсят при необходимост възможности за подобряването им.

- Добрите взаимоотношения с човека, за когото се грижа, създават позитивна и приятна работна атмосфера и предотвратяват конфликти.

Комуникация

Какво мога да направя, за да допринеса за изграждането на добри взаимоотношения между мен и човека, за когото се грижа, и неговите близки?

Следването на чуждите интересите намалява конфликтите!

Добре е да обръщам внимание на интересите на човека, за когото се грижа, какво му/й харесва, какво обича да прави (например коя радио програма предпочита, кой телевизионен канал, кои са му/й любимите дрехи, какво обича да яде, обсъждам с него, как да приготвя любимите му ястия и т.н.)

Трябва да умея да се напасвам!

Съобразявам се с желанията и предпочитанията на човека, за когото се грижа.

Професионална комуникация

Това означава, че внимателно слушам човека, за когото се грижа, изразявам моето мнение, изграждам доверие помежду ни и се научавам да чета езика на тялото му (мимики, жестове, стойка).

Разграничаване

Личните ми проблеми си остават въщи и не ги пренасям на работното си място.

Също така в никакъв случай не си позволявам да се намесвам в семейни конфликти на човека, за когото се грижа.

Взаимоотношенията между мен и обгрижваното лице се базират на взаимно уважение.

Заедно вместо един срещу друг

Обсъждам всички важни въпроси с колегата/колежката, с когото/която се редуваме.

Ако не се разбирам добре с него/нея и имаме помежду ни конфликти, в никакъв случай не трябва да натоварваме с това човека, за когото се грижим.

Поява на проблеми

Какво трябва да предприема, когато забележа назряващ на работното ми място конфликт?

- Старая се максимално скоро да проведе разговор с човека, с когото назрява конфликт.
- Провеждам спокойно този разговор.
- В рамките на разговора трябва да се изяснят очакванията и на двете засегнати страни.
- Съвместно търсим решение на конфликта и правим компромиси.
- В рамките на разговора се стремим да погледнем към бъдещето, а не постоянно да изтъкваме и дискутираме грешките от миналото. Поучаваме се от направените в миналото грешки и се стараем да не ги повтаряме в бъдещето.
- Резултатът от съвместния разговор трябва да бъде ясна и точна уговорка за бъдещата съвместна работа.

Ако не успеем да достигнем до консенсус в рамките на проведения разговор, то е добре незабавно да потърся помощ от друго лице, за да се избегне ефектът на негативната спирала – колкото по-дълго продължи конфликтът, толкова повече се задълбочава и става все по-трудно да бъде разрешен.

Добре е да потърся съдействие от страна на агенцията, чрез която съм започнал/а работа, или от някой от специалистите, с които работим съвместно (лекар, медицинска сестра и др.), за да се реши максимално бързо и ефективно възникналият конфликт.

Стрес

Работата на личния асистент е физически и психически натоварваща.

За да се предпазя от негативното влияние на стреса, за мен е важно да откривам ползи от работата, която извършвам. Например с всяка следваща работна смяна аз увеличавам социалните си компетенции, изучавам друга култура, друг начин на живот, по-добрявам езиковите си компетенции по чуждия език и т.н.

За да се справям с натоварването по време на работната ми смяна, е хубаво да си нося любими книги и филми, да си осигурявам достатъчно движение (например мога да посещавам редовно курс по йога), да излизам често на свеж въздух и да търся контакт със съседите. Когато не съм на работа, трябва да си осигуря пълноценна почивка.

Трудни ситуации

Голяма част от личните асистенти се сблъскват в ежедневието с редица трудни ситуации. Например:

Спешен случай с човека, за когото се грижа:

В ръководството за действия при Спешни случаи (виж Гражданския си договор!) следва подробно да е описано какви са стъпките, които трябва да предприеме личният асистент в такава ситуация.

В най-лошия случай трябва да окаже незабавно първа помощ и веднага след това да повикам Спешна помощ (144). В такава ситуация е важно да съм подготвен/а за следните въпроси:

- Къде трябва да дойде линейката? Трябва да разполагам винаги с точен адрес (улица, етаж, номер на апартамент, откъде може да стигне до нас линейката)!
- Кой е моят телефонен номер?
- Какво точно се е случило?
- Човекът, за когото се грижа, в съзнание ли е?
- Диша ли човекът, за когото се грижа?

Затварям телефонната слушалка едва тогава, когато от Спешна помощ са записали цялата им необходима информация и потвърдят, че изпращат линейка. *„Wir kommen“*. След това информирам и близките на човека, за когото се грижа.

Човекът, за когото се грижа, се намира в последните си дни от живота

Грижата за тежко болни и умиращи хора е изключително тежка и важна задача.

Основният принцип на действие в такива ситуации е „Правя всичко възможно, за да облекча последните дни на човека, за когото се грижа, без това да носи каквито и да е негативни последици“.

Важно: Оказването на помощ за ускоряване на смъртта е категорично забранено в Германия!

При взаимоотношенията с човек, намиращ се в последните си дни от живота, основна роля има уважението – отнасям се с уважение и уважение към начина, по който човекът,

за когото се грижа, желае да прекара последните си дни. Внимавам да му/й остава достатъчно време да прекара сам/а със семейството си и да проведе лични разговори с близките си.

От мен се очаква да уточня с човека, за когото се грижа, с неговите близки, с лекаря и с екипа за палиативни грижи всички организационни и други въпроси, свързани с последните му дни и смъртта му (Например: Кой би искал да бъде до него/нея в последните дни? Кого трябва да информирам след смъртта му/й? Какво трябва да се предприеме и какви помощни средства трябва да са налични през последните му/й дни? Какви симптоми можем да очакваме?)

Тази информация ще ме накара да се чувствам по-сигурен/на в конкретната ситуация.

Агресия и насилие

Взаимоотнeshнията между един личен асистент и човека, за когото той/тя полага грижи, не винаги протичат безпроблемно. Поняга се срещат дори различни форми на насилие – агресивно поведение, физическа саморазправа, психологически атаки, сексуален тормоз.

За да мога да реагирам адекватно на проявата на агресия, трябва да съм наясно с първопричината за това поведение: страх, болка, страничен ефект от приеманите лекарства, психологическо пренатоварване и т.н.

Как трябва да постъпя при проява на агресия:

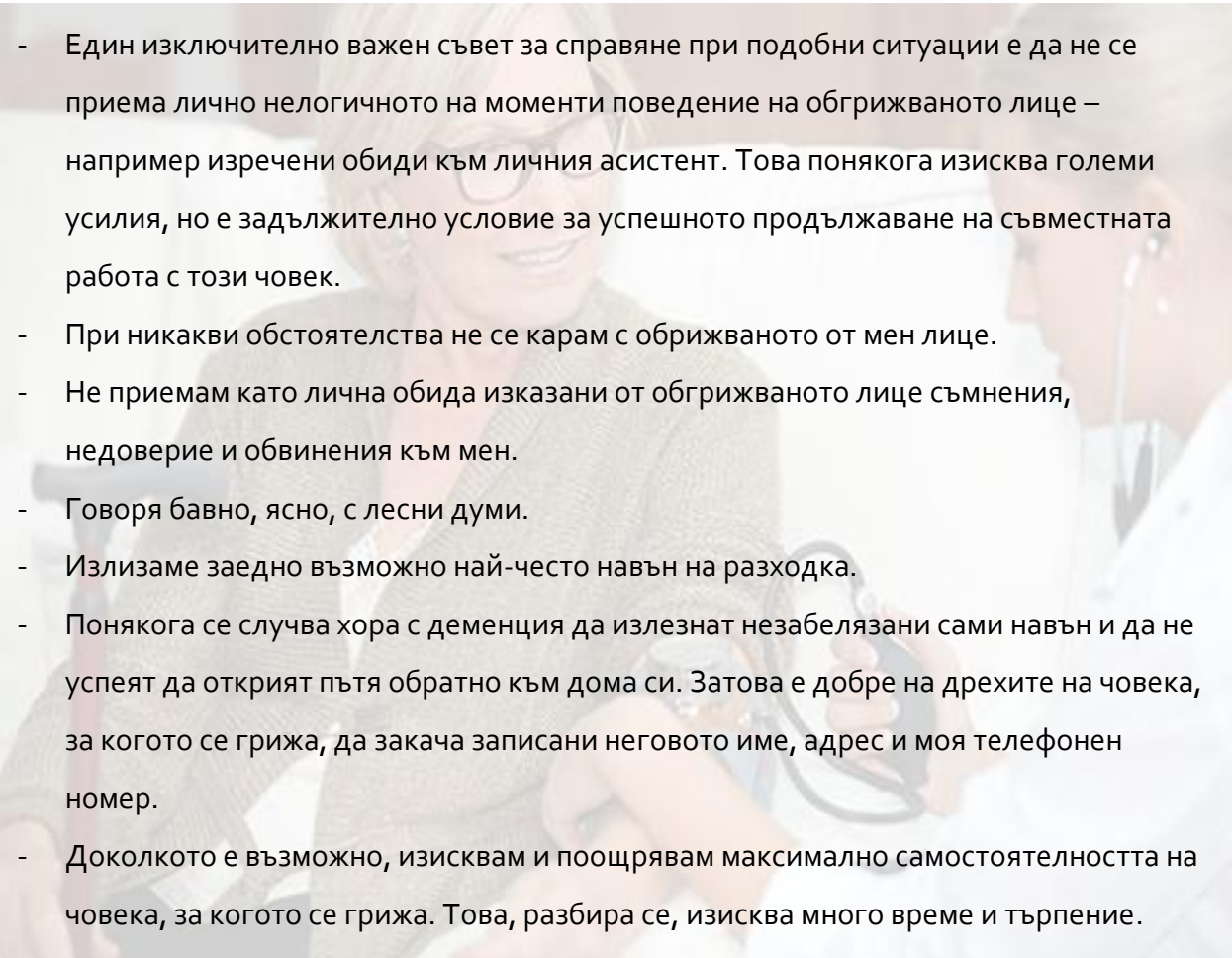
- Да прекратя проявата на момента.
- Да изясня причината за това поведение.
- Да се успокоя.
- Да се отдръпна.
- Да потърся помощ.
- Да отклоня вниманието.

Важното в такава ситуация е да запазя самообладание, да разпозная агресивното поведение и възможно най-добре да изясня причината за него. Така ще ми бъде по-лесно да не отговоря на агресията с агресия. Ако подобни ситуации се повтарят често и чувствам, че не мога повече да се справям с тях, то трябва да потърся помощ от специалистите, с които работим съвместно, или от агенцията, чрез която съм започнал/а тази работа.

Грижи за човек с деменция

Дементно болните хора живеят в свой собствен свят, който се различава от моя и аз трудно го разбирам, но бих могъл/ла да се приспособя към него. Контактът трябва да се случва на ниво „чувства и емоции“, където обгрижваното лице е един компетентен, нормален човек.

Деменцията – намаляването !! на умствени способности, на памет, на чувство за ориентация, на връзка между мислите – е болест, с която личните асистенти се сблъскват много често. Обгрижването на човек с такова заболяване е несъмнено голямо предизвикателство в тази професия.

-
- Един изключително важен съвет за справяне при подобни ситуации е да не се приема лично нелогичното на моменти поведение на обгрижваното лице – например изречени обиди към личния асистент. Това понякога изисква големи усилия, но е задължително условие за успешното продължаване на съвместната работа с този човек.
 - При никакви обстоятелства не се карам с обгрижваното от мен лице.
 - Не приемам като лична обида изказани от обгрижваното лице съмнения, недоверие и обвинения към мен.
 - Говоря бавно, ясно, с лесни думи.
 - Излизаме заедно възможно най-често навън на разходка.
 - Понякога се случва хора с деменция да излезнат незабелязани сами навън и да не успеят да открият пътя обратно към дома си. Затова е добре на дрехите на човека, за когото се грижа, да закача записани неговото име, адрес и моя телефонен номер.
 - Доколкото е възможно, изисквам и поощрявам максимално самостоятелността на човека, за когото се грижа. Това, разбира се, изисква много време и търпение.

Бележка!

Този документ е създаден от WIFI International съвместно със заети в сферата на социалните грижи в полза на възрастните хора лица. Всички посочени в документа линкове са към външни страници и ние нямаме отношение към тях. Цялата информация е внимателно подбрана и обработена, но въпреки това не гарантираме за нея. WIFI International не носи отговорност за съдържанието на документа.